اولین روزنامه سهامداری ایران (خبرنگاران و کارکنان)

صمت
صنعت معدن تجارت

یکشنبه
• ۴ دی ۱۴۰۱
• اول جمادی‌الثانی ۱۴۴۴
• ۲۵ دسامبر ۲۰۲۲

• سال سی‌ودوم شماره پیاپی ۳۵۴۸ • دوره جدید سال نهم شماره ۲۲۳۰ • ۱۶ صفحه • قیمت: ۵۰۰۰ تومان

www.smtnews.ir - http://Telegram.me/smtnews

بانک‌ها در بحران ناترازی

براســاس اخبار منتشر شده در ۷ماه نخست امسال پایه پولی حدود ۱۱۰هزار میلیارد تومان معادل ۱۸درصد افزایش یافته است. این رشد طی ۲ دهه گذشته بی‌سابقه است. کارشناسان معتقدند کسری بودجه و مجموعه ناترازی‌های اقتصاد بر دارایی‌های بانک مرکزی فشار آورده و منجر به افزایش استقراض از این نهاد پولی می‌شود. بانک مرکزی نیز برای پاسخگویی به درخواست استقراض دولت، مجبور به چاپ پول شده که این امر در نهایت افزایش پایه پولی را به‌دنبال خواهد داشــت. براســاس آمار، ۶۲ درصد افزایش بدهی بانک‌ها به بانک مرکزی در ســال ۱۴۰۱ در مهر رقم خورده که کارشناســان معتقدند این ناترازی و مشــکلات نقدینگی بانک‌ها در ماه‌های بعدی یعنی آبان و آذر تشدید شده و مطابق پیش‌بینی مجمع فعالان اقتصادی، ممکن است شرایط در ماه‌های پایانی سال وخیم شود.
۱۴

دلایل بحران کم‌آبی در ایران و راه‌های مقابله با آن بررسی شد

آتش به دل آب افتاد

کم‌بارشــی و به‌دنبال آن کم‌آبی، امروزه مشــکل کشــورهای زیادی از جمله ایران است، به‌ویژه ایران که روی کمربند خشــک نیز واقع شده و این یعنی از زمان‌های دور خودبه‌خود مدام با کم‌آبی روبه‌رو بوده است.

چند ســالی است، همگام با توسعه صنعتی و کشاورزی به‌نظر می‌رسد از داشته‌ها و منابع آبی موجود افسارگســیخته استفاده‌شده که نتیجه آن وارد شدن به شرایط تنش آبی و قرار گرفتن در یک‌قدمی بحران آبی در کشــور اســت، در واقع اینکه کشوری وارد تنش یا بحران آبی شــده، شاخصی است که براســاس میزان موجودی آب در هر مترمکعب به‌ازای هر نفر در ســال سنجیده می‌شــود، باتوجه به این شاخص، اگر کشوری بیشتر از ۱۷۰۰ مترمکعب به‌ازای هر نفر در ســال آب داشته باشد، آن کشور از نظر منابع آبی مشکلی ندارد و اگر از این میزان کمتر شــود، به‌مرور به تنش آبی و در نهایت بحران آبی می‌رســد که الان کشور ما در مرز تنش آبی و یک‌قدمی بحران آبی قرار دارد. هرچند بخش‌هایی از کشور در مرحله بحران آبی قرار دارد، اما در کل کشور، هنوز به آن مرحله نرسیده‌ایم.
۱۰

خرده‌فروشان جهان مطمئن از رونق بازار آخر سال

هزینه‌های یک کریسمس ایرانی

۸و۹

عکس: آیدا فریدی

سرمقاله

آوار وعده‌های بی‌سرانجام بر باور عمومی
۲

یادداشت‌های امروز

تلفیق علم و تجربه تنها راه نجات اقتصاد
۴

دلایل ایجاد و راهکارهای رفع ناترازی
۴

گفت‌وگو

رد پای کربن به‌زودی محو می‌شود
۶

گزارش روز

روایتی از یک سناریوی تکراری

نشست تغییرات اقلیمی سازمان ملل در شرم‌الشیخ مصر موسوم به کاپ ۲۷ با موافقت نهایی کشورهای حاضر در حالی به کار خود پایان داد که درباره مجموعه‌ای از موضوعات از جمله ایجاد صندوقی برای کمک به کشورهای آسیب‌پذیر در مقابله با تغییرات اقلیمی بحث‌هایی شد؛ صندوقی برای جبران خســارت‌ها و زیان ناشــی از تغییرات اقلیمی. یک ســناریوی تکراری که به‌اعتقاد بیشــتر کارشناســان، این تصمیم هم مانند تصمیمات گذشته عملی نخواهد شد، چرا که اگر کشــورهای ثروتمند می‌خواســتند بابت آسیبی که بــه هوای کره زمین زده‌انــد، غرامتی بپردازند، بدهی ۱۰۰ میلیارد دلاری پیشین خود را پرداخت می‌کردند. به‌همین دلیل نمی‌توان به این تصمیمات دل خوش کرد.
۱۲

صمت
صنعت معدن تجارت

صمت ویژه نامه ی سراسری روز ملی صنعت پتروشیمی را منتشر می کند.

در این ویژه‌نامه مشاهده می‌کنید:
بررسی چالش‌ها، موانع و مشکلات صنعت پتروشیمی
قطعی گاز و مشکلات آن برای پالایشگاه‌ها و پتروشیمی‌ها
عملکرد دولت در حوزه صادرات محصولات پتروشیمی
نگاهی بر تاریخچه صنعت پتروشیمی
همچنین در این پرونده گفتگویی با مدیران دولتی در وزارتخانه‌های نفت نیرو و صمت و همچنین با نمایندگان مجلس شورای اسلامی خواهیم داشت.

تاریخ انتشار:دی ماه ۱۴۰۱
به طور همزمان در سراسر کشور
شماره های بازرگانی:۳-۸۸۷۲۲۷۳۲

سرمقاله

آوار وعده‌های بی‌سرانجام بر باور عمومی

بهروز صادقی
روزنامه‌نگار

اقتصاد ایران باید مردمی شود. بانک مرکزی: روند رشد تورم سال آینده کاهشی خواهد بود. وزیر ارتباطات: شبکه ملی ارتباطات تکمیل می‌شود. باید فضای مجازی را به رسمیت بشناسیم. سازمان برنامه: باید مصرف انرژی را کم کنیم. رفتارها و قوانین باید تغییر کند. رئیسی: پرهیز از اتخاذ تصمیمات تورم‌زا از اولویت‌های دولت است. همه دستگاه‌ها باید «برنامه افزایش جمعیت» را با جدید پیگیری کنند. رئیسی: شفافیت از فساد و روابط ناسالم جلوگیری می‌کند. رئیس مجلس: تصمیم برای حل مشکلات باید به‌موقع گرفته شود. فقر را تا پایان سال ۱۴۰۰ ریشه‌کن می‌کنیم. با هر یک میلیون تومان، یک شغل ایجاد می‌کنیم. نوسان نرخ گوشت متوقف می‌شود. زمین ساخت ۴میلیون مسکن ویلایی تامین می‌شود. جشن پایان مستاجری مردم ایران برگزار می‌شود. با تصمیم‌های دولت، قیمت‌ها هیچ‌گاه از این فراتر نخواهد رفت. ۴ میلیون شغل ایجاد می‌کنیم. وزیر آموزش و پرورش: مدرسه زیربنای توسعه است. سیاست خارجی باید در خدمت منافع ملی باشد، نه دوستان مقطعی. محسنی‌اژه‌ای: باید گفت‌وگو و تضارب آرا را به یک فرهنگ عمومی تبدیل کنیم و... .

بیان این دست نقل‌قول‌ها و «باید»ها از زبان مسئولان اجرایی تراز اول کشور سال‌ها است که تکرار می‌شود و در برخی از موارد هم، به‌نتیجه نرسیده و محقق نمی‌شود، حتی در بسیاری از موارد برخی اقدامات بر مشکلات مسکن، معیشت، بیکاری، صنایع و... دامن می‌زند.

گاهی نیز با نقل‌قول‌هایی از سوی برخی مسئولان مواجه می‌شویم که اصرار بر تحقق یک برنامه دارند و به‌عنوان شخص سوم بر تحقق فلان برنامه تاکید می‌کنند. در این موارد، اگر به ضرورت «باید»ی باور دارید، بسم‌الله انجام دهید، آیا منتظر فرد یا مقام دیگری هستید؟!

آنچه امروز در سطح جامعه دیده می‌شود، پسامد انبوهی از همین نمونه خبرها و قول‌های بی‌سرانجام و بی‌نتیجه‌ای است که در تمام این سال‌ها از زبان مسئولان اجرایی بیان شده است. وعده‌هایی که هریک از مسئولان بدون اندیشیدن به امکان اجرایی شدن طرح‌هایی که نوید می‌دهند، در تریبون‌ها اعلام کرده یا به نمایندگان رسانه‌ها گفته‌اند و می‌گویند. بی‌آنکه توان، بودجه موردنیاز و امکان اجرای طرح را سنجیده یا مسئولیتی در قبال تحقق نیافتن وعده‌ها داشته باشند. نکته غم‌انگیزتر آنجاست که همه می‌دانند اگر مسئولی اعم از وزیر یا مدیر هر دستگاهی، به وعده‌ها و برنامه‌هایی که نوید می‌دهد، عمل نکند یا عملکردهایش در مقام مدیریت اجرایی نادرست و زیانبار از کار درآید، در این نظام اجرایی هیچ مرجع و نهادی نیست که وعده‌های پوچ، غیرقابل‌اجرا یا زیانبارش را پیگیری کند تا مواخذه شود و تاوان کارش را پس بدهد. حداکثر تنبیه آن خواهد بود که برای مدتی برکنار و در مقام اجرایی نهاد یا سازمانی دیگر و چه بسا پستی بالاتر منصوب خواهد شد. پرواضح است که بازتاب مجموعه این‌گونه وعده‌ها و «باید»ها و «می‌شود»های بی‌سرانجام، در افزایش «ناباوری» و تضعیف انسجام اجتماعی جامعه تاثیرگذار است!

همچنان که بسیاری از وعده و وعیدهای انتخاباتی برندگان انتخابات ریاست‌جمهوری در طول دوره‌های گذشته در محاق قرار گرفته و هرگز به مرحله اجرا درنیامده است! یعنی نه‌تنها گرانی‌ها متوقف نشده، بلکه همگام با افزایش نرخ رشد تورم، موج بیکاری‌های حاکم بر دجامعه شدیدتر، سفره‌های مردم هر روز کوچک‌تر شده و پیامد خلف وعده‌ها، ضمن افزایش سرخوردگی مردم، به‌ویژه جوانان، بر نارضایتی افزوده است.

حال باید پرسید: آیا نتیجه برنامه‌های اعلامی درباره «جذابیت‌زدایی از سرمایه‌گذاری در حوزه‌های اقتصادی غیرمولد، جلوگیری از هدایت سرمایه‌ها به‌سمت بازارهای موازی مسکن، ارز، طلا، مسکن و زمین، ایجاد جذابیت برای فعالیت‌های تولیدی» و... همین وضعی را خواهد داشت که امروز نرخ ارز دارد و مرزهای ۴۰ هزار تومان را نیز درنوردیده است؟!

به‌راستی در طول این همه سال و با این همه شعارهای بی‌سرانجام مقامات ریز و درشت، کدام مشکل از سیاست تا اقتصاد، از موج عظیم بیکاری‌ها، مشکل مسکن، آلودگی‌های زیست‌محیطی، کارآفرینی، ایجاد اشتغال پایدار، مبارزه با فسادهای پنهان و آشکار، مشکلات ارزی و گرانی‌های هم‌پیوند و متاثر از آن برطرف شده یا حداقل کاهش یافته است؟ از همین‌روست که دیگر نمی‌توان به مردم آدرس غلط داد.

بی‌تردید «ناباوری اجتماعی» ناشی از همان وعده‌هایی است که در طول سالیان سال به مردم داده، اما به آن عمل نشد. نیک می‌دانیم «بی‌اعتمادی» به‌مثابه سمی مهلک «سرمایه اجتماعی» را از بین می‌برد و پسامد آن انواع آسیب‌های اجتماعی، بحران اقتصادی را فرا می‌گیرد و در ادامه، هرگونه شکوفایی اقتصادی متوقف و شکاف‌های طبقاتی و اجتماعی تشدید می‌شود.

امروز در شرایطی که شمار کثیری از آحاد جامعه به‌ویژه دهک‌های پایین از رهگذر سیاست‌گذاری‌های نادرست اقتصادی به طبقه فرودست سقوط کرده و با مشکلات اقتصادی و معیشتی دست به گریبان هستند، شاید نخستین گام در بازیابی و افزایش اعتماد عمومی آن است که حاکمیت با نگاه یکسان به تمامی اقشار جامعه، حقوق قانونی و اساسی تمامی مردم را تضمین کند. به اصلاح سیاست‌های نادرست اقتصادی ـ سیاسی و رفع آسیب‌های ناشی از بی‌عدالتی در جامعه برخیزد و ضمن مبارزه با فساد و ناکارآمدی‌ها، یک‌بار برای همیشه به رفع فاصله‌های طبقاتی و بی‌عدالتی‌ها همت گمارد.

زمان اتصال پیام‌رسان‌ها به یکدیگر اعلام شد

وزیر ارتباطات با اعتقاد به اینکه تعدد پیام‌رسان‌های داخلی هم فرصت است و هم تهدید، گفت: امکان حضور و برقراری ارتباط مردم در همه این پیام‌رسان‌ها وجود ندارد که این مشکل در حال بررسی و رفع شدن است. برای حل این مشکل، کار ویژه‌ای در حال انجام است و در تلاش هستیم تا همه پیام‌رسان‌ها تا دهه فجر یا نهایت تا پایان سال به هم متصل شوند.

به گزارش ایسنا، پنجره ملی خدمات دولت هوشمند ارائه‌دهنده خدمات دولتی به‌صورت یکپارچه، سریع و آسان به عموم مردم است که اکنون در مسیر آماده‌سازی و بهره‌برداری قرار دارد. دستورالعمل اجرایی اتصال دستگاه‌های اجرایی به «پنجره واحد خدمات هوشمند دولت» شامل اولویت‌ها، اصول حاکم و ضوابط ساماندهی با همکاری دبیرخانه شورای اجرایی فناوری اطلاعات و سازمان اداری و استخدامی کشور تهیه و مطابق قانون برای تصویب نهایی به شورای اجرایی فناوری اطلاعات ارائه شد. وزیر ارتباطات و فناوری اطلاعات، اولویت اتصال و راه‌اندازی این پنجره را برعهده دستگاه‌های دولتی دانسته و گفته بود وزارتخانه‌های مختلف و سازمان‌های ذیل این دستگاه‌ها، باید در گام نخست، پنجره واحد خود را راه‌اندازی کنند، بر این اساس به‌منظور تحقق دولت یکپارچه هوشمند در لایحه بودجه ۱۴۰۱ به پیشنهاد وزارت ارتباطات، اقداماتی برای اجرایی شدن این مسئله پیشنهاد شد که با مساعدت مجلس تبدیل به قانون شد. طبق «بند و تبصره ۷ قانون بودجه» تمام دستگاه‌های اجرایی و نهادهای عمومی مکلف شده‌اند تا پایان شهریور امسال به راه‌اندازی پنجره واحد خدمات هوشمند خود اقدام کنند و حداقل ۳۰ درصد از خدمات پرکاربرد خود را به‌صورت کاملا غیرحضوری و برخط به مردم ارائه دهند.

دور جدید تعاملات منطقه‌ای و بین‌المللی

پنجره توافق از سوی ایران باز است

با آغاز دور جدیدی از دیپلماسی منطقه‌ای و بین‌المللی دولت، مقامات ارشد اروپایی به‌ویژه وزیر خارجه فرانسه، در حاشیه اجلاس اخیر در اردن، تمایل قابل‌توجهی را برای نزدیک شدن و گفت‌وگو با وزیر خارجه ایران نشان دادند.

به‌گزارش ایرنا، حسین‌امیرعبداللهیان هفته گذشته، بلافاصله پس از مجمع، گفت‌وگوی تهران در نشست بغداد ۲ در اردن شرکت کرد. شرکت وزیر خارجه ایران در این اجلاس در کانون توجه رسانه‌های بین‌المللی قرار گرفت، چرا که وزیر خارجه کشورمان علاوه بر شرکت و سخنرانی در کنفرانس رسمی، دیدارها یا گفت‌وگوهای مهمی را در حاشیه آن داشت.

یکی از دیدارهای امیرعبداللهیان با جوزپ بورل، رئیس سیاست خارجی اتحادیه اروپا بود که در آن موضوعات دوجانبه و بین‌المللی موردبحث قرار گرفت. یکی از موضوعات طرح‌شده در این دیدار مربوط به مذاکرات وین بود که طرفین بر لزوم پیگیری آن تاکید کردند.

بورل حتی در یادداشتی که روز گذشته منتشر کرد، نوشت: «هیچ جایگزینی برای برنامه جامع اقدام مشترک (برجام) وجود ندارد. کسانی که غیر از این فکر می‌کنند خود را فریب می‌دهند».

همچنین در تصویر دیگری که در حاشیه کنفرانس بغداد ۲ ثبت شده است، وزیر خارجه کشورمان در ردیف اول در حال قدم و گپ زدن با رئیس‌جمهوری فرانسه و رئیس سیاست خارجی اتحادیه اروپا است. تصویر مزبور، گویای کیفیت گفت‌وگوی جاری بین آنها نیز هست.

در قاب دیگری، وزیر خارجه ایران با همتای عمانی در حال گپ و گفت بود که وزیر خارجه فرانسه به جمع آنها نزدیک شده و با امیرعبداللهیان شروع به گفت‌وگو می‌کند، هرچند برخی در شبکه‌های اجتماعی و با اخباری غیررسمی و بدون منبع تلاش کردند، بعضی از این دیدارها را زیرسوال ببرند یا کم‌اهمیت جلوه دهند که تصاویر و مستندات موجود، خلاف آن ادعاها را ثابت می‌کنند.

دمیدن روح دوباره به مذاکرات وین

نزدیک شدن طرف‌های اروپایی به ایران در حاشیه کنفرانس بغداد ۲ ، حکایت از ۲ گزاره مهم دارد؛ یکی اینکه ایران بازیگری غیرقابل‌اجتناب در منطقه است و فرآیندهای منطقه‌ای بدون تهران امکان‌پذیر نیست.

دوم اینکه، کشورهای غربی با پایان شرایط موجود در کشور، به برخی اشتباهات محاسباتی خود پی برده و دریافته‌اند که از محل اپوزیسیون برای آنها آبی گرم نمی‌شود، از این‌رو، به‌نظر می‌رسد نسبت مستقیمی بین کاهش و پایان اعتراضات در کشور و افزایش تعاملات غربی با ایران وجود دارد. مقامات غربی دریافته‌اند که در نهایت باید دوباره سراغ نظام رسمی ایران بیایند.

دیدار بورل با امیرعبداللهیان و یادداشت متعاقب او ناظر بر این موضوع است، حتی آنتونی بلینکن، وزیر خارجه امریکا نیز چهارشنبه‌شب درباره لزوم بکارگیری دیپلماسی در قبال برنامه هسته‌ای ایران سخن گفته و تلویحا بازگشت به برجام را تایید کرد. رابرت مالی، مذاکره‌کننده ارشد امریکایی نیز از برجام دفاع کرد و گفت: این توافق نمرده است.

وزیر امور خارجه کشورمان جمعه شب در توئیتی اعلام کرد که در دیدار با آقای بورل، مسئول سیاست خارجی اتحادیه اروپا درباره برداشتن گام‌های نهایی توافق، موافق بودیم. حسین امیرعبداللهیان در حاشیه کنفرانس بغداد ۲ در امان پایتخت اردن، نشست مشترکی با جوزپ بورل، نماینده عالی و مسئول سیاست خارجی اتحادیه اروپا برگزار کرد. در این نشست، مهم‌ترین موضوعات در دستور کار ایران و اتحادیه اروپا به‌ویژه شرایط حاکم بر مذاکرات وین، موردتبادل‌نظر دوطرف قرار گرفت.

در این ملاقات، امیرعبداللهیان، ضمن اعلام آمادگی ایران برای جمع‌بندی مذاکرات وین براساس پیش‌نویس بسته مذاکراتی که نتیجه ماه‌ها مذاکرات سخت و فشرده است، به طرف‌های مقابل توصیه کرد، با پرهیز از سیاسی‌کاری و با اتخاذ رویکردی سازنده و واقع‌بینانه، تصمیمات سیاسی لازم را برای اعلام توافق بگیرند.

افزایش ۱۷درصدی صادرات از واحدهای تولیدی و صنعتی

وزیر صنعت، معدن و تجارت با بیان اینکه مشکل اصلی واحدهای صنعتی کشور سرمایه در گردش است، گفت: در این‌باره پیشنهادهایی به هیات دولت در هفته آینده ارائه می‌شود. به گزارش مهر، سیدرضا فاطمی‌امین در جمع خبرنگاران در تبریز درباره مشکلات ایجادشده در بازار خودرو بیان کرد: تولید خودرو تا آذر به‌اندازه کل تولید خودرو در سال گذشته بوده است. وی سپس با بیان اینکه نرخ کارخانه‌ای خودرو ثابت است، ادامه داد: نرخ بازار آزاد در تلاطم و به‌علت ناهماهنگی عرضه و تقاضا رخ داده است. وزیر صمت گفت: اکنون واردات خودرو عملیاتی شده و با عرضه زیاد خودرو، نرخ آن در بازار آزاد نیز کاهش خواهد یافت. وی درباره وجود قیمت‌های کاذب در بازار آزاد خودرو اظهار کرد: یکی از راهکارها برای مقابله با این نرخ‌گذاری‌ها، استخراج قیمت‌های واقعی از بورس است. فاطمی‌امین از رشد ۴.۹ درصدی تولید در بخش صنعت در ۸ ماهه نخست امسال نسبت به مدت مشابه سال گذشته خبر داد و گفت: مهم‌ترین مشکل واحدهای صنعتی و تولیدی سرمایه در گردش و وجود تقاضا برای تولید و بازار نشانه خوبی است. وی اظهار کرد: رشد بخش صنعت در امسال ۴.۹ درصد بوده است که این عدد سال قبل ۳.۵ درصد و ۲ سال پیش، ۰.۹ درصد بود، یعنی از رشد منفی به رشد مثبت رسیدیم. وزیر صمت از افزایش ۱۷ درصدی صادرات واحدهای تولیدی و صنعتی کشور خبر داد و گفت: وضع تولید در کشور رو به بهبود است و روند حرکت آن با سرعت مناسبی پیش می‌رود. وی خاطرنشان کرد: یکی از شاخص‌های رشد، تولید شرکت‌های بورسی است که ۵۰ درصد تولید کشور را انجام می‌دهد و آبان امسال نسبت به سال گذشته، ۶.۵ درصد افزایش تولید داشته‌اند.

واگذاری تنظیم بازار میوه شب عید به بخش خصوصی

معاون بازرگانی وزارت جهاد کشاورزی از واگذاری تنظیم بازار میوه شب عید به بخش خصوصی خبر داد و گفت: دولت به‌دنبال توزیع میوه به نرخ مناسب برای مصرف‌کننده و حمایت از تولیدکننده است.

به‌گزارش وزارت جهاد کشاورزی، محسن شیراوند بااشاره به اهداف دولت از مشارکت بخش خصوصی در تنظیم بازار میوه شب عید، اظهار کرد: در بحث تامین میوه شب عید به‌ویژه سیب و پرتقال، دولت به‌دنبال توزیع میوه به نرخ مناسب برای مصرف‌کننده و تامین و حمایت از تولیدکننده است.

معاون بازرگانی وزارت جهاد کشاورزی افزود: تشخیص وزارت جهاد کشاورزی برای تنظیم بازار میوه شب عید این است که این اقدام احتیاطی و لازم است، انجام شود.

وی تصریح کرد: یکی از اشتباهات سال‌های گذشته این بود که نرخ برای خرید اعلام می‌شد، یعنی دولت این پالس را به بازار می‌داد که به‌عنوان مثال، نرخ پرتقال ۴۵۰۰ تومان است، یعنی تحت هیچ شرایطی پایین‌تر از این نرخ نفروشید و اگر برای کسی هم عرضه پایین‌تر از این نرخ به‌صرفه بود، این کار را نمی‌کرد، چرا که سیاست دولت بر این بود که با نرخ ۴۵۰۰ تومان خرید کند و امسال برای نخستین‌بار برای آنکه بتوانیم افزایش قیمت‌ها را مدیریت کنیم، اعلام کردیم که نرخ خرید تعیین نمی‌کنیم.

شیراوند ادامه داد: دولت براساس رصد جامعه و نرخ محصول در بازار، زمانی که قیمت‌ها متعادل باشد، تعیین نرخ نمی‌کند؛ در مواقعی هم دولت در رصد تنظیم بازار میوه شب عید متوجه می‌شود که اقشار کم‌درآمد توانایی تهیه میوه مناسب به‌میزان مورد نیازشان را ندارند و در این صورت دولت باتوجه به نرخ روز میوه در هر استان، نرخ تنظیم بازاری تعیین می‌کند و در این حالت زیان بخش خصوصی برعهده دولت است.

وی اظهار کرد: اتحادیه‌های مرکزی تعاون روستایی، باغداران و بنکداران؛ ۳ مجموعه خصوصی قدرتمند هستند که توان ایفای نقش در سطح کشور و ملی را دارند. معاون بازرگانی وزارت جهاد کشاورزی گفت: سازمان تعاون روستایی تحت هیچ شرایطی در اجرای تنظیم بازار میوه شب عید ورود نمی‌کند و فقط نظارت عالیه دارد.

افزایش مصرف گاز خانگی و تجاری معادل ۲ فاز پارس‌جنوبی

وزیر نفت اعلام کرد: مصرف گاز طبیعی در بخش خانگی و تجاری معادل ۲ فاز پارس جنوبی نسبت به زمان مشابه پارسال افزایش یافته است.

وزیر نفت با بیان اینکه مصرف گاز در بخش خانگی و تجاری ۶۰ میلیون مترمکعب در روز، معادل ۲ فاز پارس جنوبی نسبت به پارسال افزایش یافته است، تصریح کرد: از همه مردم می‌خواهیم برای بهینه‌سازی مصرف تلاش کنند و اقدام‌های خوبی برای تشویق مشترکان هم در نظر گرفته شده است.

با تدابیر اندیشیده‌شده، مصرف‌کنندگان خانگی با هر یک درصد کاهش مصرف، شامل ۳ درصد تخفیف گازبها می‌شوند و اگر مشترکی نسبت به مصرف پارسال خود ۳۰ درصد صرفه‌جویی داشته باشد، گازبهای رایگان خواهد داشت.

اوجی در پایان اعلام کرد: در بحث ماده ۱۰ هم، ۶ خوان طی شده و تنها گذر از خوان هفتم مانده و ان‌شاءالله تایید مسئولان ارشد نظام را می‌گیریم که سبب رضایتمندی همکاران شود.

عکس روز

ویترین‌های فروش تزئینات کریسمس ۲۰۲۳ در خیابان میرزای شیرازی تهران

عکس: آیدا فریدی

ویژه تر از خبر

طرح مالیات بر عایدی سرمایه در پیچ و خم مجلس

نوبت بررسی جزئیات طرح مالیات بر عایدی سرمایه در صحن علنی مجلس شورای اسلامی در شرایطی هنوز فرانرسیده است که تصویب و اجرایی شدن این طرح، می‌تواند زمین، خودرو، مسکن و ارز را از بازار دلالی خارج کند.

به‌گزارش ایسنا، در چند هفته گذشته، گزارش شور دوم کمیسیون اقتصادی درباره طرح مالیات بر عایدی سرمایه در دستور هفتگی مجلس قرار گرفته است؛ طرحی که کلیات آن در ۵ خرداد سال گذشته به‌تصویب رسید و برای بررسی مجدد به کمیسیون اقتصادی ارجاع شد. کمیسیون اقتصادی مجلس بعد از بررسی و چکش‌کاری مجدد، گزارش مصوبات خود را به هیات‌رئیسه مجلس برای قرار گرفتن در دستور کار صحن علنی ارجاع داده که باوجود گذشت چند ماه، هنوز این طرح بررسی نشده است. محمد رشیدی، عضو هیات‌رئیسه مجلس در این‌باره به ایسنا گفت: تعدد طرح‌های در دستور کار مجلس باعث شده که هنوز نوبت به بررسی طرح مالیات بر عایدی سرمایه نرسیده است. مجتبی توانگر، عضو کمیسیون اقتصادی مجلس هم در گفت‌وگو با ایسنا درباره پیشینه این طرح گفته بود: «این طرح در مجالس و دولت‌های گذشته با ابعاد ضعیف‌تری مطرح بوده که هر بار به دلایل مختلف به‌نتیجه نرسیده است. نمونه آن مصوبه دولت در خرداد ۱۳۸۸ برای اخذ مالیات از بخش سوداگری یا دلالی مسکن بود که باوجود ابلاغ آن، با نامه آقای لاریجانی، رئیس وقت مجلس لغو شد. در سال ۱۳۹۱ نیز، وزارت اقتصاد در ذیل لایحه اصلاح مالیات‌های مستقیم، لایحه مالیات بر عایدی سرمایه را به مجلس ارائه کرد که در سال ۱۳۹۳ بعد از طرح در مجلس تصویب نشد و در نهایت با نامه آقای آخوندی، وزیر وقت راه و شهرسازی و دستور لاریجانی، این بند حذف شد. نمایندگان، طرح مالیات بر عایدی سرمایه در حوزه املاک را در تیر ۱۳۹۷ مطرح کردند که باز هم به نتیجه نرسید. این طرح با پیگیری‌های رئیس کمیسیون اقتصادی و رئیس مجلس در دستور کار مجلس یازدهم قرار گرفته است».

انتظار می‌رود جزئیات طرح «مالیات بر عایدی سرمایه» قبل از ورود مجلس به بررسی لایحه برنامه هفتم توسعه یا لایحه بودجه ۱۴۰۲ در جلسات علنی مجلس موردرسیدگی قرار گیرد تا شاهد کاهش سوداگری در بازارهای ارز، مسکن و خودرو باشیم.

گسترش صنعت
یکشنبه
۴ دی ۱۴۰۱
اول جمادی‌الثانی ۱۴۴۴
۲۵ دسامبر ۲۰۲۲
شماره ۲۲۳۰
پیاپی ۳۵۴۸
www.sanatnewspaper.com

ایمنی در شهرک‌های صنعتی، سختگیرانه اما لازم

روایتی از یک سناریوی تکراری

بانک‌ها در بحران ناترازی

بررسی اقدامات ایدرو در توسعه اقتصاد دریا

دریا اقتصاد را نجات می‌دهد

توسعه دریامحور و اقتصاد دریا که بیش از پیش مورد توجه قرار گرفته، موضوعی بسیار کلی است و لازم است تا تصویر روشنی از آن ترسیم گردد. تعریف اقتصاد دریامحور که در ادبیات جهانی عموما با عنوان اقتصاد آبی یا Blue Economy از آن یاد می‌شود، استفاده پایدار از ظرفیت منابع و گستره‌های آبی اعم از اقیانوس‌ها، دریاها، دریاچه‌ها و جزایر برای رشد اقتصادی، بهبود وضعیت معیشت و ایجاد اشتغال و درنهایت افزایش تولید ناخالص داخلی تعریف می‌گردد. بنابراین، حوزه اقتصاد دریا فراتر از مواردی از قبیل شیلات و گردشگری دریایی است و مستلزم ظهور و حمایت از صنایع مرتبط با آب و دریا و ازجمله حمل‌ونقل دریایی، گردشگری دریایی، انرژی‌های تجدیدپذیر، آبزی پروری و شیلات، بیوتکنولوژی دریایی، زیست هواشناسی و معدنکاری دریایی است. صمت در این گزارش با توجه به اهمیت اقتصاد دریا به اقدامات ایدرو در حوزه تقویت این مزیت بالقوه در اقتصاد ایران پرداخته است.

گروه صنعت
editor@smtnews.ir

نیاز به سرمایه‌گذاری ۳۴ میلیارد دلاری

کشور ما در بخش صنایع دریایی دارای توانمندی و ظرفیت‌های زیادی است و در این راستا سند راهبردی صنایع دریایی کشور تدوین‌شده است. همچنین روند موجود و گذشته حاکی از آن است که برای حفظ صنایع دریایی نیاز به سالانه ۳ میلیارد دلار سرمایه‌گذاری در این صنعت داریم. به این ترتیب در ۱۰ سال آینده معادل ۳۴ میلیارد دلار نیاز به سرمایه‌گذاری در صنایع دریایی پیش‌بینی می‌شود.

توجه به ظرفیت‌های توسعه اقتصاد دریا

عضو کمیسیون عمران مجلس شورای اسلامی در بازدید از غرفه ایدرو در ششمین نمایشگاه حمل‌ونقل، لجستیک و صنایع وابسته گفت: با توجه به موقعیت ژئوپلیتیک ایران اهمیت مقوله لجستیک دوچندان است و بخش خصوصی می‌تواند در این حوزه فعال‌تر عمل کند. منصور آرامی با بیان اینکه استفاده از توانمندی شرکت‌های دانش‌بنیان می‌تواند به افزایش بهره‌وری و سرعت کار در حوزه حمل‌ونقل کمک کند، تصریح کرد: ما تاکنون در استفاده از تکنولوژی‌های روز در این حوزه ضعیف عمل کرده‌ایم و بایستی به سمت هوشمند شدن و حمل‌ونقل ترکیبی حرکت کنیم. رئیس فراکسیون اقتصاد دریا محور مجلس شورای اسلامی با اشاره به ظرفیت‌های توسعه اقتصاد دریا به ویژه بحث ایجاد اشتغال در کشور گفت: مجتمع کشتی‌سازی و صنایع فراساحل ایران (ایزوایکو) ظرفیت بسیاری در صنایع دریایی کشور دارد که متاسفانه این امکان و ظرفیت به درستی مورد استفاده قرار نمی‌گیرد. آرامی افزود: اگر سفارش کشتی‌سازی به ایزوایکو داده شود، کمک بسیاری به بحث اشتغال‌زایی در منطقه جنوب کشور می‌شود. نماینده مردم بندرعباس با اشاره به تجربه کشورهای توسعه یافته درباره اقتصاد دریا گفت: باید بتوانیم توجه بیشتری را به اقتصاد دریامحور در برنامه هفتم توسعه باشیم تا در نتیجه آن اقتصاد دریا و اقتصاد ملی به تراز مطلوب برسد. سازمان گسترش و نوسازی صنایع ایران و ۴ شرکت تابعه تحت پوشش از جمله ایزوایکو، مجتمع صنعتی اسفراین، شرکت ره نورد و سازمان مدیریت صنعتی در ششمین نمایشگاه حمل‌ونقل، لجستیک و صنایع وابسته حضور دارد.

> کشور ما در بخش صنایع دریایی دارای توانمندی و ظرفیت‌های زیادی است و در این راستا سند راهبردی صنایع دریایی کشور تدوین‌شده است

در اقتصاد دریا محور عقب هستیم

چندی پیش نیز اعضای کمیسیون عمران مجلس شورای اسلامی با همراهی رضا مدرس معاون هماهنگی امور عمرانی استانداری هرمزگان و حضور نبوی معاون وزیر صنعت، معدن و تجارت و مدیرعامل سازمان گسترش و نوسازی صنایع ایران (ایدرو) از مجتمع کشتی‌سازی و صنایع فراساحل ایران (ایزوایکو) بازدید به عمل آوردند. احمد دنیامالی، عضو کمیسیون عمران مجلس در حاشیه این بازدید اظهار کرد: یکی از امیدواری‌های ما این است که صنایع دریایی و کشتی‌سازی رونق بیشتری پیدا کند، درحال‌حاضر جمهوری اسلامی در حوزه نفتکش جزو ۱۰ کشور و در کشتیرانی جزو ۲۰ کشور اول دنیا بوده و در لیست سفید سازمان جهانی دریانوردی قرار گرفته‌ایم.

وی افزود: در مجتمع کشتی‌سازی بندرعباس حدود ۳ میلیارد دلار سرمایه‌گذاری شده است از این رو بایستی به مانند بنگاه‌های پیشرفته دنیا بازگشت سرمایه هم متناسب با سرمایه‌گذاری انجام شده محقق شود. عضو کمیسیون عمران مجلس شورای اسلامی خاطرنشان کرد: علی‌رغم توصیه‌های مکرری که مقام معظم رهبری داشتند در اقتصاد دریا محور عقب هستیم، در این حوزه در سواحل جنوبی و سواحل دریایی خزر با مشکلاتی روبه‌رو هستیم.دنیامالی تصریح کرد: کمیسیون عمران مجلس در نظر دارد برای برنامه هفتم توسعه از نظرات کارشناسان و صاحب‌نظران استفاده کند و برای این مهم بازدیدهایی از مراکز و صنایع مهم انجام می‌شود. اکثر شهرهای توسعه یافته عمدتا در کنار سواحل یا دریاها واقع شده‌اند و این درحالی است که ما با وجود داشتن موقعیت ویژه و ممتاز دریایی، عمده شهرهای صنعتی خودمان را در مناطق مرکزی یا کویر دایر کرده‌ایم. بر لزوم توسعه اقتصاد دریاپایه در برنامه ششم توسعه و بودجه‌های سالانه تاکید شده و به اعتقاد کارشناسان، اگر قصد داریم اقتصادمان را از نفت نجات دهیم، یکی از راه‌ها استفاده بهینه از مواهب دریا در شمال و جنوب کشور است که متاسفانه طی سالیان متمادی این مهم مغفول مانده است.

دریا و صنایع دریایی به‌دلیل مزایای فراوان نه‌تنها برای ایران، بلکه برای سایر کشورهای جهان نیز از درجه اهمیت بالایی برخوردار است. ایران در دو ضلع شمالی و جنوبی شامل دریاچه خزر در شمال و خلیج‌فارس، دریای عمان و تنگه هرمز در جنوب درمجموع حدود ۵۸۰۰ کیلومتر خط ساحلی دارد و به آب‌های آزاد متصل است و این ظرفیت و مزیت کم نظیری برای توسعه و پیشرفت به شمار می‌رود، با این حال سهم اقتصاد دریا در کل اقتصاد کشور ما ناچیز است.

جایگاه صنایع دریایی در اقتصاد ایران

دریا منبعی سرشار از مواهب الهی است که بهره‌مندی از منافع آن مستلزم برنامه‌ریزی دقیق، عزم ملی و همه جانبه دستگاه‌ها و نهادهای مرتبط با آن خواهد بود. ایران با داشتن حدود ۵۸۰۰ کیلومتر خط ساحلی و قرار گرفتن در کنار خلیج‌فارس، دریای عمان و دریای مازندران یک کشور دریایی محسوب می‌شود.به گزارش ایدرو نیوز، ایران با سابقه حضور تاریخی در عرصه دریا، توانمندی‌های فنی و سرمایه غنی انسانی، می‌تواند اساس اقتدار اقتصادی، سیاسی و نظامی خود را بر پایه توسعه دریایی بنا کند. موقعیت ژئوپلیتیک، منابع غنی انرژی، نقش آفرینی به عنوان کریدور شمال جنوب در منطقه جنوب غرب آسیا، دسترسی به آب‌های آزاد و اشتغال‌زایی بالا، تنها بخشی از ظرفیت‌هایی است که به واسطه دریا در اختیار ایران قرار دارد. همچنین صنایع دریایی به عنوان یکی از راهبردی‌ترین حوزه‌های صنعتی کشور است که توجه به این صنعت موجبات رشد و توسعه اقتصاد کشور را فراهم می‌سازد. اهمیت دریا و نقش آن در اقتصاد و زندگی امروز انکارناپذیر است. منافع کشورهای صاحب دریا ارتباطی مستقیم با نیازمندی‌ها، توانایی‌ها و فرهنگ آنها دارد و درواقع سیاست دریایی آن کشورها براساس این مشخصات تدوین می‌شود. این سیاست‌ها در قالب راهبرد دریایی کشورها تبیین می‌شود و اهداف اقتصادی، سیاسی و نظامی را به دنبال دارد. دستیابی به هریک از اهداف مذکور به میزان به کارگیری صحیح و موثر نیروی انسانی، ابزار و تجهیزات و زیرساخت‌های قانونی بستگی دارد. جایگاه صنایع دریایی در اسناد بالادستی با توجه به ابلاغ مقام معظم رهبری درخصوص سیاست‌های کلی برنامه ششم توسعه به وضوح نقش اقتصاد دریامحور در تحقق اهداف اقتصاد مقاومتی قابل مشاهده است. بندهای مرتبط با لزوم توجه به مقوله دریا در سیاست‌های کلی برنامه ششم توسعه به عنوان نسخه اجرایی اقتصاد مقاومتی عمدتا شامل موارد زیر است:

بند ۱۹ تقسیم کار و تعیین نقش ملی در مناطق، استان‌ها، نواحی و سواحل و جزایر کشور با رعایت الزامات آن در چارچوب سیاست‌های کلی مربوط، به منظور افزایش تولید ثروت ملی و حمایت دولت از سرمایه‌گذاری در مناطق کمتر توسعه یافته و روستایی.

بند ۲۱ توسعه اقتصاد دریایی جنوب کشور در محور چابهار خرمشهر با تاکید بر سواحل مکران.

بند ۲۳ توسعه بازارهای دریایی و ایجاد مناطق مهم اقتصادی در زمینه‌های دارای مزیت.

بند ۲۸ اولویت دادن به حوزه‌های راهبردی صنعتی از قبیل صنایع نفت، گاز، پتروشیمی، حمل‌ونقل، مواد پیشرفته، ساختمان، فناوری اطلاعات و ارتباطات، هوافضا، دریا، آب و کشاورزی و افزایش ضریب نفوذ فناوری‌های پیشرفته در آنها.

سخن پایانی

دریا نیز از جمله مواهب طبیعی است که مزایای زیادی را در دل خود جای داده است. از جمله این مزایا این است که از زیر دریا منابعی مثل نفت، گاز و حتی معدن می‌توان استخراج کرد و کف دریا به‌دلیل داشتن آبزیان دارای منابع سرشار غذایی است و همچنین از روی دریا یا آب برای رفت‌وآمد شناور، حمل‌ونقل بار و مسافر استفاده می‌شود. این مزیت‌ها به دولت‌ها این امکان را می‌دهد که در هر زمانی بخواهند از آن برای بهره‌برداری کنند، کما اینکه بسیاری از این کشورها بخش زیادی از درآمدشان از همین دریاست و اقتصاد آنها براین مبنا استوار است و به‌نوعی وابستگی شدید به این بخش دارند. درحال‌حاضر دو سوم جمعیت جهان در حاشیه دریا زندگی می‌کنند که این امر از جایگاه مهم اقتصاد دریامحور حکایت دارد با این همه اقتصاد دریا محور آنچنان که شایسته است، توسعه نیافته است. بنابراین شناساندن دریا و حمل‌ونقل دریایی به نسل امروزی فرآیند مهم و چالش‌برانگیزی است که نیازمند کار کارشناسی دقیق است.

در شانزدهمین جشنواره ملی تولیدکنندگان و مدیران جوان عنوان شد:

حرکت چرخ تولید ادامه دارد

شانزدهمین جشنواره ملی تولیدکنندگان و مدیران جوان و چهاردهمین دوره معرفی چهره‌های ماندگار صنعت، معدن و تجارت ایران با حضور وزیر صنعت، معدن و تجارت، مسئولان قوه قضاییه، دولت و نیز نمایندگانی از بخش خصوصی، به همت خانه صنعت، معدن و تجارت جوانان ایران در سالن همایش‌های صدا و سیما برگزار شد. به گزارش روابط عمومی خانه صنعت، معدن و تجارت جوانان ایران، وزیر صنعت، معدن و تجارت به رشد ۴.۹ درصدی بخش صنعت در نیمه نخست سال جاری اشاره کرد و گفت: آمارها نشان دهنده حرکت چرخ تولید در کشور است.سید رضا فاطمی امین در شانزدهمین جشنواره تولیدکنندگان و مدیران جوان با اشاره به اینکه دغدغه همه ما اقتصاد و تولید است، بیان داشت: فعالان اقتصادی به وضوح از چالش‌ها و مشکلات اطلاع دارند اما مسیر کلی تولید بسیار امیدوارکننده است. وی درخصوص ارقام منتشر شده مرکز آمار درباره نرخ رشد اقتصادی کشور در نیمه نخست سال جاری تاکید کرد: رشد در بخش صنعت ۴.۹ درصد بوده که از سال ۹۷ تاکنون رقم بی‌نظیری است، این رقم در مدت مشابه سال گذشته به سه درصد رسید.

وزیر صمت با بیان اینکه آمار رشد تولید در بنگاه‌های بورسی در بخش شرکت های صنعتی و معدنی یکی دیگر از نشانه‌های رشد است، گفت: ۶.۵ درصد رشد تولید در شرکت‌های بورسی به ثبت رسیده و آبان پنجمین ماهی بود که رشد ادامه داشته است.

فاطمی امین با بیان اینکه صادرات صنعتی نیز امسال ۱۷ درصد رشد را تجربه کرده، تاکید کرد: این اعداد نشان دهنده اتفاقی در اقتصاد کشور است توسعه قابل توجهی رخ داده است اما همه چیز ایده آل نیست. وزیر صمت با بیان اینکه در نیمه دوم امسال نرخ تورم ماهانه به ۲ درصدکاهش یافته، افزود: با وجود روند کاهنده تورم و رشد تولید، چالش‌ها وجود دارند زیرا سال‌های متمادی تورم داشتیم و آثار آن ادامه دارد. فاطمی امین با تاکید بر اینکه با تورم قیمت‌های نسبی به هم می‌ریزد بخشی اندکی نفع می‌برند و باقی زیان می‌بینند، خاطرنشان کرد: تنها راه نجات کشور تولید است زیرا موجب توزیع مناسب می‌شود که برای اصلاح این روند تلاش جمعی دولت و بخش خصوصی را می‌طلبد. وی با بیان اینکه اگر در بخش حکمرانی مسیر را به درستی با تسهیل گری و نظارت و ریل‌گذاری مناسب پیش ببریم با مشارکت یکدیگر می‌توانیم از این دوران عبور کنیم و به ثبات برسیم، خاطرنشان کرد: وزیر صنعت، من تجربه اقتصادی دارم و با چالش‌های موجود آشنا هستم و امیدوارم در زمان مسئولیت کمک کنیم مشکلات رفع و مسیر هموار شود.

تکیه بر ایده و توان اجرایی جوانان

در ادامه این مراسم احسان پیری رئیس هیات مدیره خانه صمت جوانان ایران با اشاره به نقش جوانان در بیانیه گام دوم انقلاب، لازمه موفقیت در بخش های مهم کشور را اتکا به فکر، ایده و توان اجرایی جوانان دانست. وی گفت: تلاش کردیم به عنوان نماینده جوانان و به عنوان تریبونی برای جوانان در زمینه فعالیت های اقتصادی به ویژه حوزه صنعت، معدن و تجارت چالش ها و مشکلات پیش روی جوانان را با تعامل و یا میانجیگری با حاکمیت و بخش تولید به سرانجام رسانده و شرایط را تسهیل کنیم.

احسان باپیری با تاکید بر اینکه در این جشنواره از ۱۹ نفر از مدیران جوان و تولید کننده و ۱۶ واحد تولیدی برتر تقدیر خواهد شد، گفت: شانزدهمین جشنواره ملی تولیدکنندگان و مدیران جوان در حالی برگزار می شود که جوان ترین مدیر نمونه که از بین مدیران انتخاب شده است ۲۵ سال سن دارد. باپیری با بیان اینکه بی توجهی به جوانان و نادیده گرفتن دانش و توان آنان علاوه بر خالی کردن عرصه های مدیریتی کشور از این ظرفیت مهاجرت را به انتخاب اول نخبگان و مدیران تبدیل کرده است، خاطرنشان کرد: در سالی که با نام تولید اشتغال و دانش بنیان نام گرفته است دولت برای جوانان فعال در این حوزه چه کرده است؟ چه زیر ساخت هایی و امکانات پیشین اضافه و یا توسعه داده است؟در کل جهان جوان گرایی دستور کار قرار گرفته است؛ در گزارش اتاق بازرگانی سن کار آفرینان در دنیا به ۱۴ سال رسیده است این در حالی است که در کشور ما محدودیت اینترنت فیلترینگ زمینه ساز تعطیلی برخی استارتاپ ها دانش بنیان فعال در بستر اینترنت شده است، از این رو اگر سیاست گذاری ها درست شود نتایج خوبی را در کشور شاهد خواهیم بود.

شانزدهمین جشنواره تولیدکنندگان و مدیران جوان با تاکید بر اینکه فرمایشات رهبر انقلاب بر توجه به تولید و اشتغال اظهارداشت: هرجا مشکلی بوده جوانان ورود و مشکل را حل کردند، باید به دنبال قطع وابستگی و رفع موانع تولید در چارچوب قانون و مقررات باشیم.

وی با تاکید به توجه ویژه قانون اساسی کشورمان به بخش خصوصی اشاره و بیان داشت: ظرفیت هایی که مربوط به اصل ۴۴ قانون اساسی و اجرای صحیح این اصل به خصوص در واگذاری امور به بخش خصوصی است باید بیش از گذشته مورد توجه قرار گیرد، ما در دادستانی کل کشور نیز دبیرخانه ستاد اقتصاد مقاومتی را داریم که دبیر این ستاد خود دادستانی کل کشورمحسوب می‌شوند.

تقدیر از مدیران جوان

در پایان آیین شانزدهمین جشنواره ملی تولیدکنندگان و مدیران جوان، از نوزده مدیر جوان، پانزده واحد تولیدی برتر، یک شهرک صنعتی نمونه و هشت چهره ماندگار صنعت، معدن و تجارت ایران تقدیر و تشکر بعمل آمد.

سند راهبردی صنایع دریایی چه شد؟

سند جامع راهبردی دریایی کشور اردیبهشت سال ۸۹ با حضور و مشارکت فعالانه ۳۷ ارگان دولتی، غیر دولتی و سازمان‌های مردم نهاد فعال در حوزه دریایی و بندری کشور با مسئولیت سازمان بنادر و دریانوردی تدوین شد. این سند با آگاهی جامعه صنایع کشور از اهمیت دریا، به‌تدریج مورد توجه بیشتر قرار گرفت تا اینکه مرکز پژوهش‌های مجلس در خرداد ۹۶ گزارش جامعی را از این سند منتشر کرد و در آن به انعکاس نظرات کارشناسی در خصوص ابعاد آن پرداخت. در گزارش مرکز پژوهش‌ها در خصوص سند راهبردی دریایی کشور در افق ۱۴۰۴ آمده است؛ صنایع دریایی ایران از جمله صنایع دیرپا و استراتژیک کشور است که با وجود ظرفیت‌های بالقوه و تاکیدات مبتنی بر توسعه دریامحور، در برنامه‌های ۵ ساله توسعه چندان مورد توجه قرار نگرفته و توسعه پیدا نکرده است. اصولا یکی از نقاط ضعف در رویکرد توسعه دریامحوری در کشور صرف‌نظر از منابع سرمایه‌ای و غیره، پیاده نشدن استراتژی توسعه صنعتی و نبود یک برنامه عمودی هدفمند برای صنایع دریایی است. به عبارت دیگر مشکل از تفکر برنامه‌ریزی صنعتی که نوعا نرم‌افزاری است، نشات می‌گیرد. ایران با دارا بودن حدود ۵۸۰۰ کیلومتر خط ساحلی و قرار گرفتن در کنار خلیج‌فارس، دریای عمان و دریای مازندران یک کشور دریایی محسوب می‌شود. موقعیت ژئوپلیتیک ایران، منابع غنی انرژی، نقش‌آفرینی به‌عنوان کریدور شمال-جنوب در منطقه جنوب غرب آسیا، دسترسی به آب‌های آزاد، بهره‌مندی از ظرفیت‌های صنایع دریایی از قبیل کشتی‌سازی، فراساحل، شیلات، حمل‌ونقل، گردشگری و نظامی از مزیت‌های عمده کشور در حوزه دریا است.

همچنین مطابق برنامه راهبردی صنایع دریایی بر افزایش رقابت‌پذیری و کسب سهم حداکثری از بازار ساخت و تعمیر شناورها و سازه‌های دریایی، کسب درصد حداکثری تامین مواد و تجهیزات شناورها و سکوهای دریایی، بهره‌وری بالای نیروی انسانی و توسعه صنایع دریایی مبتنی بر اقتصاد دانش‌بنیان تاکید شده است. در بخش اهداف کمی نیز در افق ۱۴۰۴ پیش‌بینی شده است که سهم صنعت دریایی از تولید ناخالص داخلی کشور از ۰.۱ واحد درصد وضع موجود به ۰.۷ واحد درصد، سهم صنایع دریایی کشور در بازار جهانی ساخت کشتی‌ها و شناورها از ۰.۰۳ واحد درصد فعلی به یک درصد افزایش خواهد یافت. عمق ساخت داخل در ساخت کشتی و سکوهای فراساحل از ۲۰ درصد فعلی به حدود ۷۰ درصد هدف‌گذاری شده و نسبت هزینه تحقیق و توسعه به کل هزینه‌ها در صنایع دریایی در سال ۱۴۰۴ معادل ۳ درصد هدف‌گذاری شد، درحالی که این نسبت در شرایط فعلی ۰.۳ واحد درصد است.

بنا به اظهارنظر تدوین‌کنندگان سند، هدف‌گذاری سند در این بخش بر پایه پیش‌بینی بازار کشتی‌سازی دنیا در افق مورد نظر بود که حدود ۲۰۰ میلیارد دلار برآورد شده است. یکی از مهم‌ترین بخش‌های سند، بخش الزامات تحقق اهداف و برنامه‌ها است که به پنج بخش افزایش ظرفیت کشتی‌سازی‌ها، تسهیلات مالی، سرمایه‌گذاری، اشتغال و به‌کارگیری نیروی انسانی و راهکارهای پایش برنامه تقسیم شده است. در بخش افزایش ظرفیت کشتی‌سازی ها، لازم است ظرفیت موجود ساخت و نوسازی شناورها از ۱۵۰ هزار تن در سال به ۵۶۰ هزار تن در سال در افق ۱۴۰۴ افزایش پیدا کند که برای این امر به ۵۰۰ میلیون دلار سرمایه‌گذاری به صورت تدریجی نیاز است. البته این سرمایه‌گذاری به صورت قطعی و توسط دولت به صورت تسهیلات و از سوی بخش خصوصی خواهد بود. به عبارت دیگر اگر شرایط مناسب باشد و حمایت‌های لازم از توسعه صنعت دریایی صورت گیرد، می‌توان انتظار داشت بخش خصوصی با مشارکت خارجی‌ها بتوانند چنین افزایش ظرفیتی را ایجاد کنند.

در طول دوره ۱۰ ساله ۱۳۹۵ تا ۱۴۰۴ نیاز به ۲۷ میلیارد دلار تسهیلات مالی برای تامین حداقل ۸۰ درصد از ارزش شناور و سکوی دریایی است که به عبارت دیگر به‌طور متوسط سالانه حدود ۳ میلیارد دلار تسهیلات مورد نیاز است. این شرایط تقریبا مشابه شرایط وام کشورهای خارجی برای ساخت کشتی است. البته اگر بتوان درصد سهم مشتری را کاهش داد، جذابیت بیشتر خواهد شد و می‌توان به استفاده حداکثری از بازار فوق برای ایجاد اشتغال بهتر در کشور امیدوار بود. عملا وام مذکور از سوی مشتری تعهد و پرداخت می‌شود و بازگشت اصل و سود وام به عهده سفارش‌دهنده خواهد بود.

یادداشت

تلفیق علم و تجربه، تنها راه نجات اقتصاد

سیدحسین آقاسیدمرتضی- عضو هیات علمی دانشگاه علم و صنعت

افزایش کمی و گسترش دایره اثرگذاری و فعالیت شرکت‌های دانش‌بنیان در سال‌های اخیر که قیمت نفت نوسان بسیاری را تجربه کرده و عملا دولت به‌معنای عام آن، نمی‌تواند حساب ویژه‌ای روی درآمدهای نفتی باز کند، یکی از رخدادهای مهم در تاریخ اقتصاد ایران است که می‌توان و باید آن را به فال نیک گرفت.

در تمام این سال‌ها، دولت‌ها به پشتوانه درآمدهای نفتی و خام‌فروشی منابع سرزمینی، روزبه‌روز فربه و چاق شدند و روی تمام اشتباهات خود، با پول نفت سرپوش گذاشتند و تمام برنامه‌ها و سیاست‌های اقتصادی خود را برمبنای قیمت نفت تعیین می‌کردند؛ غافل از اینکه هر نوسانی در قیمت این ماده ارزشمند و این نعمت خدادادی می‌توانست روی کیفیت فعالیت‌ها و خدمات دولت و حتی ضریب نفوذ اقتصاد تاثیرگذار باشد تا جایی‌که نفت به‌عنوان یک داشته سرزمینی، به‌دلیل رویکرد غلط دولت‌ها، به یک پاشنه آشیل برای تحریم اقتصاد ایران تبدیل شد و عملا این ماده گرانبها که می‌توانست تضمین اقتصاد کشور در شرایط بحرانی باشد، به اهرم فشار تبدیل شد.

این روند اما در سال‌های اخیر با اصلاح ادبیات اقتصادی تا حدی مختل شده و حالا در فضای اقتصادی ایران به‌جای داشته‌های سرزمینی، صحبت از اندیشه، خلاقیت و نوآوری است و حتی در مواردی که حرف از معدن و نفت به میان می‌آید، همه به‌دنبال حصول ارزش‌افزوده و فرآوری محصولات و عرضه تولیدات نوآورانه به بازار هستند.

این فرهنگ گرچه دیر، اما بالاخره در بدنه اقتصادی کشور نهادینه شد؛ گرچه همچنان می‌توان وجود اندیشه سنتی و حضور مدیران پایبند به روش‌های منسوخ را مهم‌ترین مانع در تغییر فضای اقتصاد کشور دانست.

باید دانست، دیر یا زود ادبیات نوین اقتصادی سراسر کشور را تسخیر خواهد کرد، اما هر چه این مهم به تاخیر بیفتد، دستاوردهای حاصل از این اصلاح نگرش کمتر و هزینه‌های ناشی از اصرار به روش‌های سنتی، بیشتر خواهد بود.

نکته مهم اینکه دولت برای رسیدن به اهداف تعیین‌شده در اسناد بالادستی، نیازمند حضور اندیشه جوان و فکر خلاق است، اما این مهم نباید سبب غفلت از اصول ثابت اقتصادی شود.

در واقع نباید به بهانه علم و دانش روز، از تجربه غافل شد که تجربه خود بزرگ‌ترین علم است؛ بنابراین دولت باید در انتصابات خود در بخش‌های گوناگون اقتصادی از گمرک گرفته تا مناطق آزاد و بانک‌ها، تلاش کند توازن منطقی بین مدیران باتجربه و منعطف و مدیران جوان و باانگیزه برقرار شود، چراکه حذف هر یک از این دو گروه (به هر بهانه‌ای که باشد) پیامدهای منفی بسیاری خواهد داشت.

با این رویکرد، دولت باید ضمن پرهیز از هر گونه اقدام عجولانه یا همراه با نگاه و نگرش سیاسی، در گام نخست سرمایه‌های انسانی موجود را بشناسد و در گام دوم، فضا را برای ورود اندیشه نو و فکر جدید به‌ویژه به رده‌های تصمیم‌سازی و تصمیم‌گیری فراهم کند تا با دو بال تجربه و دانش بتواند به قله برسد.

با این حال، متاسفانه دولت سیزدهم در مدت فعالیت خود همواره از یکی از این دو غفلت کرده و شاید (قطعا) این مهم را می‌توان ریشه همه مشکلات اقتصادی دانست.

با توجه اکید به دانش بدون توجه به تجربه و اتکا به تجربه بدون در نظر گرفتن علم، هرگز اقتصاد ایران به نقطه مطلوب نخواهد رساند.

رشد بخش صنعت امیدوارکننده است

وزیر صنعت، معدن و تجارت گفت: سال گذشته ۵.۳ درصد و امسال ۹.۴ درصد رشد تولید در بخش صنعت داشته‌ایم. همین‌طور آمار تولید شرکت‌های صنعتی و معدنی بورسی در آبان امسال ۵.۶درصد نسبت به آبان سال گذشته بیشتر بوده است. به گزارش ایرنا سید رضا فاطمی‌امین بیان کرد: رشد تولید در بخش صنعت خیلی امیدوارکننده است. بهترین راه ایجاد اشتغال در کشور و به‌نوعی توزیع درآمد از طریق بخش صنعت است. آمار تولید شرکت‌های صنعتی و معدنی بورسی در آبان امسال ۵.۶ درصد نسبت به آبان سال گذشته بیشتر بوده است. وی افزود: حدود ۵ ماه است که شرکت‌های صنعتی و معدنی بورسی که نیمی از تولید را عهده‌دار هستند، رشد ۶ درصد و بیشتر را ثبت کرده‌اند. در آبان نیز این رشد تکرار شد. در مجموع داده‌ها نشان می‌دهند بخش تولید و صنعت در حال حرکت است. وزیر صنعت، معدن و تجارت درباره علت افزایش نرخ خودرو در دو هفته گذشته نیز بیان کرد: نرخ ارز از چند مسیر بر بازارهای کشور تاثیر می‌گذارد. یکی روی مواد اولیه است. مثلا درباره محصولی مانند خودرو حدود ۱۰ تا ۲۰ درصد از قطعات آن را متناسب با نوع خودرو وارد کشور می‌کنیم. وقتی که نرخ دلار افزایش می‌یابد نرخ تمام شده خودرو نیز بالا می‌رود، اما این نرخ تمام‌شده با قیمتی که اکنون در بازار وجود دارد، متفاوت است.

کارشناسان در گفت‌وگو با صمت مطرح کردند

رعایت ایمنی در شهرک‌های صنعتی، سختگیرانه اما لازم

شهناز صفایی
editor@smtnews.ir

امروزه مدیریت پیشرفته، رعایت استانداردهای ایمنی را سرمایه‌گذاری می‌داند که علاوه بر حفاظت جانی و مالی، در بلندمدت به سود یک واحد تولیدی است. در این میان، در شهرک‌های صنعتی که واحدهای تولیدی زیادی در کنار هم فعالیت می‌کنند، با ماشین‌آلات و مواد اولیه متفاوت و فراوان، اغلب کارگران در معرض خطرات گوناگون قرار دارند؛ از همین رو بحث ایمنی و بهداشت اهمیت دوچندانی می‌یابد، چراکه با کوچک‌ترین حادثه‌ای، اگر موارد ایمنی به‌دقت و با سختگیری مضاعف رعایت نشوند، عمق و وسعت حادثه بیشتر خواهد شد. در این شهرک‌ها باید از استانداردهای ایمنی سبقت بگیریم و این اصول باید در سطح بالا اجرا و بر رعایت آنها نظارت ویژه‌ای شود. البته ایمنی در شهرک‌های صنعتی جای پای خود را باز کرده و به‌عنوان امری ضروری ایفای نقش می‌کند. بخشی از موضوع ایمنی مربوط به بلایای طبیعی مانند سیل و زلزله است که استانداردهای خاصی هم در این بخش تعریف شده است. البته در تمام آنچه به‌عنوان ایمنی از آن صحبت می‌شود، اقدامات پیشگیرانه بااهمیت‌تر و تاثیرگذارتر هستند. صمت در این گزارش به بررسی اقدامات مربوط به ایمنی در شهرک‌های صنعتی پرداخته است. با صمت همراه باشید.

عکس: صمت

قانون نخست، رعایت ضوابط ایمنی و بهداشت است

درباره وضعیت ایمنی و استانداردهایی که سازمان صنایع کوچک و شهرک‌های صنعتی ایران به‌طور ویژه برای شهرک‌ها دارد، همایون توفیقی، مدیر ایمنی، بهداشت، محیط زیست و انرژی سازمان صنایع کوچک و شهرک‌های صنعتی ایران در گفت‌وگویی به صمت گفت: قانون نخست در شرکت شهرک‌های صنعتی، رعایت ضوابط ایمنی و بهداشت است که از اولین گام برای احداث شهرک و تا مادامی‌که شهرک فعالیت دارد، پیگیری و بر آن نظارت می‌شود. سازمان در بحث ایمنی و بهداشت حرفه‌ای و موارد مربوط به زلزله و بلایای طبیعی، دستورالعمل‌هایی دارد که در ۳ بخش پیشگیری، در زمان فعالیت و بعد از وقوع حادثه، الزاماتی را تعریف کرده و باید رعایت شوند؛ ضمن اینکه از لحاظ امکانات و زیرساخت‌های لازم از جمله در ساخت‌وساز ضوابط و سختگیری‌های خاص خود را به‌طور جدی دنبال خواهد کرد.

توفیقی افزود: واحد ایمنی در شرکت شهرک‌های صنعتی از جمله بخش‌های فعال و روزآمدی است که براساس استانداردهای تعریف شده با جدیت فعالیت دارد. نصب شیرهای آتش‌نشانی، تهیه مواد اطفای حریق، خرید تجهیزات مربوط به ایمنی و بهداشت در شهرک‌های صنعتی و... برعهده شرکت شهرک‌های صنعتی است.

توفیقی اظهار کرد: بخشی از دستورالعمل‌های ایمنی در تولید، مربوط به نیروی کار است که در این زمینه وزارت کار متولی کنترل و نظارت بر اجرای ضوابط خاصی است که شرکت شهرک‌ها نیز در این راستا برنامه‌ها و ضوابط خاصی را با سختگیری مدنظر قرار می‌دهد. البته سازمان بیشتر در سطح کلی شهرک‌های صنعتی به موارد ایمنی و بهداشت توجه دارد و مباحث مربوط به این بخش در واحدهای صنعتی فعال در شهرک‌ها علاوه بر توجه سازمانی شرکت شهرک‌ها، نهادهای متولی دیگری نیز دارد تا ایمنی با درصد بالایی در این بخش‌ها اجرا شود و آسیب‌های جانی و مالی در زمان بروز حادثه به حداقل برسد.

مدیر ایمنی، بهداشت، محیط‌زیست و انرژی سازمان صنایع کوچک و شهرک‌های صنعتی ایران درباره ایمنی در زیرساخت‌ها و ساخت‌وسازهای تولید گفت: در حوزه ساخت‌وساز در شهرک‌های صنعتی چون سوله‌ها، کارگاه‌ها و راهروهای تولید، ساختمان به‌شمار می‌روند، نظام مهندسی ساختمان بر احداث آنها نظارت و در اصول ۲۲ گانه در مبحث ۳ و ۱۲ به ایمنی در این ساخت‌وسازها توجه دارد. علاوه بر این موارد که مهندس ناظر بر ساخت‌وساز واحد صنعتی نظارت دارد، شرکت شهرک‌های صنعتی نیز دستورالعمل‌های مصوبی با عنوان ضوابط ساخت‌وساز واحدهای صنعتی دارد که واحدها باید براساس این ضوابط ساخته شوند، وگرنه به آنها پایان کار داده نمی‌شود. موارد مربوط به شیرهای آتش‌نشانی و سیستم‌های اعلام و اطفای حریق از جمله مواردی است که در این بخش موردتوجه واحد ایمنی شرکت شهرک‌هاست.

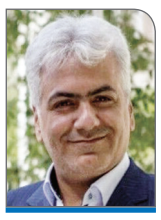
وی خاطرنشان کرد: واحد ایمنی علاوه بر اینکه در ابتدای احداث یک واحد صنعتی به موارد ایمنی که باید رعایت شود، توجه می‌کند، بعد از پایان کار هم اگر بی‌انضباطی در زمینه رعایت ایمنی مشاهده شود، مثلا حریم ایمنی را رعایت نکنند که در زمان حادثه دسترسی به آن واحد و واحد مجاور آن را سخت می‌کند، برخورد خواهد کرد.

شناسایی نقاط خطر

توفیقی ادامه داد: در حوزه شهرک‌های صنعتی مهم‌ترین چالش‌ها در حوادث غیرمترقبه سیل و زلزله است که وقوع سیل بیشتر است. در این زمینه، مدیریت بحران برای مقابله با بحران در شهرک‌ها و نواحی صنعتی و ویژه اقتصادی تشکیل شده است. مدیر ایمنی، بهداشت، محیط‌زیست و انرژی سازمان صنایع کوچک و شهرک‌های صنعتی ایران افزود: نقشه زلزله‌خیزی و سیل‌خیزی کل شهرک‌ها ترسیم شده و شهرک‌هایی که بیشتر در معرض خطر هستند، شناسایی شده‌اند. همچنین نقاط خاصی شناسایی شده تا در مواقع اضطراری و وقوع زلزله و بلایای طبیعی برای کاستن از بار خسارت‌ها بتوان از آنها استفاده کرد. در این راستا، ماشین‌آلات، انبارها، مخازن سوخت، مواد پرتوزا و آتش‌زا و امکاناتی که در واحد وجود دارد، شناسایی می‌شود تا در زمان بحران امکان استفاده از آنها و مدیریت بیشتر شود. توفیقی در پایان گفت: بیشترین اقداماتی که در بخش ایمنی شرکت شهرک‌ها موردتوجه قرار دارد، پیشگیرانه است. شناسایی نقاط امن برای کاستن از تلفات جانی در شهرک‌ها نیز از این موارد پیشگیرانه است.

> بروز حادثه اجتناب‌ناپذیر است و کمبود منابع و امکانات، پیامدهای یک حادثه را بیشتر می‌کند

عدم‌رعایت ایمنی، خسارت‌ها را بیشتر می‌کند

مصطفی کرمانی، فعال حوزه صنعت درباره وضعیت ایمنی در شهرک‌های صنعتی در گفت‌وگو با صمت اظهار کرد: بخشی از موضوع ایمنی در شهرک‌های صنعتی به نیروی کار برمی‌گردد که در همه استان‌ها کمیته سه‌جانبه‌ای متشکل از نمایندگان وزارت صمت، شبکه بهداشت و درمان و وزارت کار شکل گرفته تا با استفاده از اهرم‌ها و بازوهای قانونی، در موضوع بازرسی کار، عملکرد بهتری داشته باشند.

وی افزود: نگاه اصلی در شهرک‌های صنعتی، رعایت تمام نکات ایمنی و استانداردهای مربوط به این بخش است و برای تحقق رعایت حداکثری ایمنی واحدهای ایمنی شرکت شهرک‌ها مواردی را تذکر می‌دهند، بیلبوردهایی در سطح شهرک‌ها نصب می‌کنند، دستورالعمل‌های مربوطه را به واحدها ارسال می‌کنند، کلاس‌های آموزشی برای مسئولان ایمنی واحدها برگزار می‌کنند و...

کرمانی درباره نظارت بر اجرای ضوابط مربوط به بهداشت و ایمنی در واحدها خاطرنشان کرد: در واحدهای با بیش از ۵۰ نفر نیرو، کارشناس ایمنی و بهداشت حرفه‌ای در واحد مستقر می‌شود و در واحدهای کوچک هم نظارت‌ها ازسوی نهادهای متولی به‌صورت دوره‌ای انجام می‌شود. در هر صورت، طبق مصوبات شرکت شهرک‌های صنعتی، واحدهای صنعتی مستقر در این شهرک‌ها موظفند دستورالعمل‌های مربوط به بهداشت و ایمنی را رعایت کنند که شامل مواردی قبل از شروع فعالیت و ساختمان‌سازی تا هنگام فعالیت نیروی کار و بعضا در شرایط بعد از وقوع حادثه می‌شود.

وی افزود: برخی از ضوابطی که در راستای ایمنی در واحدهای صنعتی تعریف‌شده در تمام این واحدها مشترک است و در برخی واحدها نیز باتوجه به ماشین‌آلات و مواد اولیه‌ای که به‌کار می‌گیرند، استانداردهای خاصی باید رعایت شود.

این فعال صنعتی ادامه داد: از جمله مشکلاتی که واحدهای صنعتی در بخش ایمنی با آنها مواجه می‌شوند، یکی مربوط به نگاه بالا به پایین سازمان‌های متولی در برخورد با واحدهای صنعتی است که متاسفانه این نگاه سازمانی در اکثر نهادها مشاهده می‌شود.

مشکل دیگر مربوط به پیگیری مواردی است که صنعتگر به‌دلیل عدم‌رعایت نکات بهداشتی و ایمنی متخلف شناخته شده است. در مواردی واحد صنعتی به‌وضوح متخلف است، اما مواردی هم وجود دارد که عدم‌رعایت دستورالعمل‌های بهداشتی و ایمنی مربوط به عدم‌آگاهی صنعتگر و شاید در مواردی سوءتفاهم است. به‌عنوان نمونه، رعایت برخی الزامات را محدود به سال قبل دانسته و... که در اغلب موارد صحبت‌های صنعتگر شنیده نمی‌شود.

وی افزود: راهکار حل این مشکل برای اینکه هم کارفرما کمتر دچار مشکل شود و هم ایمنی رعایت و امنیت جانی و مالی در واحدهای تولیدی در سطح بالایی تضمین شود، این است که به‌عنوان نمونه انجمن رابط صنعتگر باشد و صنعتگر در زمینه دستورالعمل‌هایی که رعایت نکرده، به‌طور مستقیم مواخذه و محکوم نشود؛ به‌نوعی برخی از مواردی که باید از سوی یک واحد صنعتی رعایت شود، از سوی نهاد واسط برای او شفاف‌سازی شود و اگر تخلفی وجود داشته، دلایل صنعتگر شنیده شود. در این صورت، استانداردها توسعه پیدا می‌کند و راهکار بسیار خوبی برای برقراری ارتباط بین کارفرما، تشکل‌ها و مسئولان خواهد بود.

کرمانی اظهار کرد: شاید سختگیری‌هایی که در بحث ایمنی می‌شود برای کارفرما هزینه مالی قابل‌توجهی هم داشته باشد، اما به‌عنوان کسی که در حوزه صنعت فعالیت دارم، از این سختگیری‌ها رضایت دارم و تا جای ممکن، خود را موظف به رعایت شاخص‌ها و دستورالعمل‌های این بخش می‌دانم.

این فعال حوزه صنعت افزود: در شهرک‌های صنعتی، رعایت نکات ایمنی و بهداشتی جا افتاده است. البته در برخی موارد ضعف‌هایی وجود دارد، اما سختگیری‌ها و نظارت در این بخش در سطح بالایی است.

ایجاد زیرساخت‌هایی برای ایمنی بیشتر

کرمانی در ادامه اظهار کرد: یکی از موضوعاتی که واحدهای فعال در شهرک‌های صنعتی درگیر آن هستند، مربوط به زیرساخت‌هایی است که باید از لحاظ ایمنی فراهم باشند. تامین زیرساخت‌ها وظیفه دولت است که متاسفانه در این زمینه سرمایه‌گذاری نمی‌شود. به‌عنوان نمونه در شهرک صنعتی با ۱۲۰۰ واحد زیرساخت‌های لازم وجود ندارد و در محدوده تعریف شده برای آن شهرک، فقط یک واحد آتش‌نشانی فعالیت می‌کند.

وی افزود: بروز حادثه اجتناب‌ناپذیر است و کمبود منابع و امکانات، پیامدهای یک حادثه را بیشتر می‌کند، در حالی که با تقویت و ایجاد زیرساخت می‌توان ابعاد حادثه و بار مالی و جانی آن را کم کرد؛ به‌عبارتی شاید نتوان به‌طور صد درصدی جلوی حادثه را گرفت، اما می‌توان وسعت آن را کم کرد. وقتی ظرفیت زیرساخت‌ها پایین است در زمان حادثه دامنه خسارت‌ها بسیار زیاد خواهد شد و اتفاق در یک واحد، به‌راحتی واحدهای مجاور را هم درگیر می‌کند.

کرمانی اظهار کرد: اداره کل شرکت شهرک‌ها باید زیرساخت را ایجاد کند. این موضوع باید مدیریت و از قبل پیش‌بینی شود که متاسفانه بسیاری از این موارد پیش‌بینی نشده و تبدیل به معضل شده است. واقعیت این است که مشکل عمده شهرک‌های صنعتی در بخش زیرساختی است که ازسوی نهادهای متولی و دولت تامین اعتبار نمی‌شود.

وی افزود: شهرک‌های صنعتی عوارض پرداخت می‌کنند، اما خدماتی دریافت نمی‌کنند و انتظار این است که بخشی از این عوارض صرف تامین و توسعه زیرساخت‌های مربوط به شهرک‌ها شود که قطعا در مواردی تجهیزات مربوط به ایمنی را نیز در برمی‌گیرد و در افزایش سطح ایمنی و بهداشت این نواحی تاثیرگذار خواهد بود.

کرمانی در ادامه گفت: یکی از بخش‌هایی که نکات ایمنی در آن سختگیرانه تعریف و اجرا می‌شود، بخش ساخت‌وسازهای صنعتی است. نظارت بر ساخت‌وسازهایی که در شهرک‌های صنعتی انجام می‌شود، براساس استانداردهای مربوط به ایمنی، زلزله و... است.

ایمنی در این بخش، به‌ویژه از سال ۹۵ به بعد و زیر نظر نظام مهندسی ساختمان، براساس مصوبات سختگیرانه‌ای که برای این بخش وجود دارد، در سطح بالایی بوده و تخلفات در آن اندک است. به‌جرأت می‌توان گفت در ساخت‌وسازها در اکثر موارد، ضوابط مربوط به ایمنی به‌دقت بررسی و به‌عنوان نمونه، سیستم آتش‌نشانی و اطفای حریق واحدهای تولیدی به‌طور کامل و طبق دستورالعملی که داده‌شده اجرا می‌شود.

سخن پایانی

صنعت به‌عنوان یک پدیده اقتصادی، به مکانی برای استقرار نیاز دارد که بیشترین سود و کمترین هزینه تولید را داشته باشد. این تفکر کم‌کم منجر به ایجاد شهرک‌های صنعتی شد که همان‌گونه که از نام آنها مشخص است، شهری است برای استقرار واحدهای تولیدی و صنعتی که نیازمند ساختمان، حریم‌های مشخص، سیستم حمل‌ونقل، آب، برق، گاز، خدمات مالی و بانکی، نیروی کار، بازار فروش، الزامات ایمنی و مانند آن است؛ بنابراین قانونمندی‌های ویژه‌ای پیرامون مکان‌یابی صنعتی ظهور می‌کند. در این شهر به‌واسطه اینکه واحدهای زیادی فعالیت دارند، رعایت استانداردها و ضوابط ایمنی هم بسیار مهم است و هر قدر در این زمینه ضوابط بیشتر رعایت شود، در بلندمدت به سود کشور خواهد بود.

رد پای کربن به‌زودی محو می‌شود

صادرات، قربانی سیاست‌های اشتباه

کاهش بهای فلزات در سایه خطر رکود اقتصادی

فقر تکنولوژی، دشمن معدنکاری سبز

هر چند معدنکاران ما همچنان از مشکلات اولیه گلایه‌مند اند، اما انقلاب تکنولوژی مدتی است که آغاز شده است و پای آن به معدن هم باز شده است. این روزها در فضای تئوریک صحبت از معدنکاری سبز، هوشمندسازی، دیجیتالی شدن، آموزش به ماشین‌ها، اینترنت اشیاء و مفاهیم و عبارات جدیدی از این دست است.

کارشناسان می‌گویند اصلی‌ترین تفاوت معدنکاری سبز طولانی‌تر بودن فرآیند آن است. مثلاً در معدنکاری سنتی پس از کشف ماده معدنی فرآیند طراحی، برنامه‌ریزی و عملیات فرآوری روی ماده معدنی صورت می‌گیرد و بعد پایان عمر معدن عملاً منطقه معدنکاری، به حال خود رها می‌شود اما در معدنکاری سبز، فرآیند دیگری طی می‌شود یعنی پس از فرآوری عملیات بازسازی یا خنثی‌سازی معدنکاری اتفاق می‌افتد.

آیا می‌توان امیدی به وقوع معدنکاری سبز در کشور برای رهایی از آسیب‌های محیط‌زیستی داشت؟ آیا اقدامی در این زمینه انجام‌شده است و چشم‌انداز پیش روی آن چیست؟

صمت در این گزارش به دنبال یافتن پاسخ این پرسش‌ها در لابه‌لای گفته‌های معدنی‌ها است.

عکس: صمت

نوسازی نگاه متولیان

رئیس خانه معدن ایران گفت: معدنکاری سبز بدون نوسازی ماشین‌آلات معدنی محال است. محمدرضا بهرامن به اقتصاد نامه گفت: معدنکاری بدون نگاه به مسائل زیست‌محیطی می‌تواند آثار مخربی به دنبال داشته باشد. لذا فعالیت‌های معدنی را باید با مسائل زیست‌محیطی تطبیق بدهیم.

وی افزود: همان‌طور که ما در پی مدرنیزاسیون و نوآوری ماشین‌آلات هستیم، در حوزه محیط‌زیست هم نگاه متولیان باید نوسازی شود. در حوزه نوآوری محیط‌زیستی یک بخش مسئولیت بر عهده سازمان محیط‌زیست است که باید مبدا ترویج نگاه جدید به محیط‌زیست باشد و از جانبی دیگر با کمک نظام‌مهندسی معدن بتوانیم، نظارت‌های محیط‌زیستی معدن را داشته باشیم. نظام‌مهندسی معدن ظرفیت این امر را دارد اما باید سازمان محیط‌زیست با آن همکاری لازم را داشته باشد.

اهمیت معدنکاری سبز

بهرامن افزود: معادن کشور در فقر تکنولوژیکی به سر می‌برند که این موضوع سبب شده راندمان معادن به‌دوراز استانداردهای جهانی باشد.

وی ادامه داد: نگاه حاکم بر ذهن برخی سیاست‌گذاران و تصمیم سازان منطبق بر واقعیت‌های اقتصادی نیست. اصلاح ذهنیت آنان یکی از وظایف سنگین تشکل‌های تخصصی است. در بحث ماشین‌آلات معدنی هم تمام تلاش ما این است که ذهنیت سیاست‌گذاران و تصمیم سازان را تغییر دهیم. ماشین‌آلات معدنی کالاهای واسطه‌ای هستند که مستقیما در معادن و خط مقدم تولید بکار گرفته می‌شوند. هرچقدر عمر آن بیشتر باشد بهره‌وری کاهش می‌یابد و هرچه ماشین‌آلات جدید بکار گرفته شود، بهره‌وری بالا رفته و تولید افزایش می‌یابد. امروز بخش معدن ما به دلایل متعدد داخلی و خارجی در فقر تکنولوژیکی قرارگرفته است. بنابراین نیاز داریم تا سازندگان داخلی با جوینت شدن با بزرگان هم خود پیشرفت کنند و هم بخشی از نیاز کشور به ماشین‌آلات را رفع کنند. البته در برخی بخش‌ها نظیر ماشین‌آلات خردایش و فرآوری معادن کوچک، تولیدکنندگان داخلی دارای توانمندی‌های قابل‌توجهی هستند اما در بخش ماشین‌آلات مورداستفاده در بارگیری و حمل‌ونقل مواد معدنی دچار کمبود شدید هستیم.

چالش فراگیر

چالش‌های محیط‌زیستی و چالش‌های تغییر اقلیم همه کشورهای دنیا را تهدید می‌کند. علم و تکنولوژی و نوآوری همان‌قدر که منجر به دخالت بیشتر ما در محیط شده است همان‌قدر هم می‌تواند با تکنولوژی‌های کارآمد و به‌روز از میزان صدمات به محیط‌زیست بکاهد. اگر نگاه دقیق و علمی داشته باشیم و بتوانیم از تکنولوژی‌های جدید استفاده کنیم می‌توانیم از میزان مصرف آب و همچنین تخریب محیط‌زیست بکاهیم. معدنکاری باید حامل نگاه به‌روز و نوآوری باشد. معدنکاری فعالیتی نیست که بدون توجه به نوآوری در حوزه تکنولوژی بتواند به‌صورت بلندمدت به کار خود ادامه دهد.

موانع باید رفع شود

نگاه به مسائل زیست‌محیطی در ذیل نگاه توسعه پایدار تعریف می‌شود. این موانع از جانب سیاست‌گذاران باید رفع شود. یقینا اگر ما نتوانیم تکنولوژی متناسب با نیاز را فراهم کنیم به مشکل می‌خوریم. نگاه به مسائل زیست‌محیطی نیازمند یک رویکرد دوطرفه و تعاملی است و اگر سیاست‌گذاران موانع را رفع نکنند توقعی نباید از فعالان حوزه‌های مختلف داشت. هم فعالان حوزه معدنی باید نگاه محیط‌زیستی داشته باشند و هم برای پایداری صنایع معدنی باید همراهی لازم با این بخش وجود داشته باشد. اساس توسعه پایدار در بحث معدنکاری به ما می‌گوید عدم نگاه محیط‌زیستی پایداری معدنکاری را به خطر می‌اندازد و بدون شک برای تحقق نگاه توسعه پایدار در حوزه معدن نیازمند رفع موانع دسترسی به تکنولوژی‌های نوین هستیم.

معدنکاری و فولاد سبز

مدیر آموزش، پژوهش و فناوری سازمان توسعه و نوسازی معادن و صنایع معدنی ایران (ایمیدرو) بابیان اینکه اکنون بسیاری شرکت‌ها در حوزه معدنکاری سبز واردشده‌اند گفت: مباحث نسل چهارم انقلاب صنعتی و دیجیتال کردن در شرکت‌هایی نظیر فولاد مبارکه، چادرملو و گل‌گهر انجام‌شده است که ازجمله می‌توان به برنامه‌ریزی و کنترل تراک‌ها در چادرملو، استفاده از پهپادها برای نقشه‌برداری و استفاده از ماهواره‌ها و اتوسمپلرها برای تحلیل‌های برخط داده‌ها اشاره کرد.

غلامرضا ملاطاهری به ایرنا گفت: امروزه در استفاده از هوش مصنوعی در بخش معدن و صنایع معدنی، فاصله‌ای را با کشورهای پیشرو جهان شاهدیم که شرکت‌ها و ایمیدرو در تلاش‌اند این فاصله را به حداقل برسانند، این موضوع نیز در مقوله معدنکاری سبز و تولید فولاد سبز که ازنظر مباحث زیست‌محیطی و اچ. اس.ای مهم است مطرح بوده و ایمیدرو گام‌های اساسی در حوزه‌های مذکور برداشته شود.

گامی به‌سوی هوشمند سازی

وی اظهارکرد: پروژه‌های هوشمندسازی معادن ایران (مطالعات موردی ایمیدرو) از سال گذشته تعریف و پس از فراخوان آن، دانشگاه تهران به‌عنوان مجری پروژه انتخاب شد. ملاطاهری ادامه داد: مقررشده تا این دانشگاه به انجام مطالعات تطبیقی در کشورهایی که ازنظر تیپ معادن شبیه ایران هستند بپردازد و سپس مدلی برای هوشمند کردن معادن کشور ارائه کند. وی افزود: این مهم با انجام طراحی هوشمند پنج معدن روباز و زیرزمینی و تامین زیرساخت‌های نرم‌افزاری و سخت‌افزاری در دستور کار است که درنهایت پایلوتی برای توسعه به سایر معادن کشور خواهد بود.

استفاده از ظرفیت دانش‌بنیان

ملاطاهری با اشاره به انعقاد تفاهمنامه‌ای بین ایمیدرو، ستاد توسعه فناوری‌های اقتصاد دیجیتال، معاونت فناوری و نوآوری وزارت ارتباطات و فناوری اطلاعات و معاونت معادن و فرآوری مواد وزارت صمت گفت: این تفاهمنامه برپایه استفاده از ظرفیت‌های کشور در حوزه هوشمندسازی در زمینه‌های اکتشاف، استخراج، فرآوری و اچ. اس.ای (HSE یا سلامت، ایمنی و محیط‌زیست) طراحی‌شده و کارگروهی ذیل آنها شکل‌گرفته است.

مدیر آموزش، پژوهش و فناوری ایمیدرو اضافه کرد: در ادامه از هر یک از سرفصل‌های یادشده دو موضوع به روش خبرگی انتخاب و هشت مگا پروژه در معادن، کارخانه‌ها فرآوری و حوزه اچ. اس.ای در هشت محدوده معدنی اجرایی خواهد شد. وی تاکید کرد: هدف اصلی این است که از ظرفیت‌های شرکت‌های دانش‌بنیان استفاده شود و پس‌ازاینکه چارچوب‌ها و اهداف مشخص شد با کمک وزارت علوم آنها را فراخوان کرده و عملیاتی کنیم.

سخن پایانی

کارشناسان می‌گویند اگر همین امروز هم تقویت زیرساخت‌ها را تقویت کنیم بازهم دیر شده است. کشورهای دیگر خاورمیانه و حاشیه خلیج‌فارس این کار را آغاز کرده‌اند و امروزه ادعا می‌کنند که در سال ۲۰۶۰ ازجمله کشورهایی خواهند بود که کربن صفر را محقق خواهند کرد. ما هم باید برنامه داشته باشیم تا طبق استانداردهای جهانی تا چند دهه آینده به این هدف دست پیدا کنیم.

"آگهی دعوت مجمع عمومی فوق‌العاده"
نوبت اول
ایریسا IRISA
مجمع عمومی فوق‌العاده نوبت اول شرکت تعاونی مسکن کارکنان شرکت بین‌المللی مهندسی سیستم‌ها و اتوماسیون در ساعت ۰۹:۰۰ روز یکشنبه مورخ ۱۴۰۱/۱۰/۲۵ در محل شرکت تعاونی به آدرس: اصفهان، چهارباغ بالا، کوچه شهید هدایتی، پلاک ۵ برگزار می‌شود. از کلیه اعضاء دعوت می‌شود شخصاً یا وکالتاً جهت اتخاذ تصمیم نسبت به موضوعات ذیل در این جلسه حضور به هم رسانند.
دستور جلسه:
- تغییر ماده ۶ اساسنامه تعاونی (تمدید مدت فعالیت تعاونی)
- تغییر تبصره ماده ۲۰ اساسنامه تعاونی (تعیین نحوه دعوت مجامع عمومی و اعلام تصمیمات آنها)
هیأت‌مدیره شرکت تعاونی مسکن کارکنان شرکت بین‌المللی مهندسی سیستم‌ها و اتوماسیون

"آگهی دعوت مجمع عمومی عادی بطور فوق‌العاده"
نوبت اول
ایریسا IRISA
جلسه مجمع عمومی عادی بطور فوق‌العاده نوبت اول شرکت تعاونی مسکن کارکنان شرکت بین‌المللی مهندسی سیستم‌ها و اتوماسیون در ساعت ۱۰:۰۰ روز یکشنبه مورخ ۱۴۰۱/۱۰/۲۵ در محل شرکت تعاونی به آدرس: اصفهان، چهارباغ بالا، کوچه شهید هدایتی، پلاک ۵ برگزار می‌شود. لذا از کلیه اعضاء دعوت می‌شود با در دست داشتن کارت و یا دفترچه عضویت راس ساعت مقرر در محل مذکور حضور به هم رسانید و یا وکیل/ نماینده خود را کتباً معرفی نمایید.
دستور جلسه:
- گزارش هیات‌مدیره و بازرس
- طرح و تصویب صورت‌های مالی سال‌های ۱۳۹۴ الی ۱۴۰۰ و بودجه سال جاری شرکت.
- ارائه گزارش تغییرات اعضاء و سرمایه شرکت تعاونی .
- انتخاب اعضاء اصلی و علی‌البدل هیات‌مدیره و بازرس/ بازرسان.
- تعیین خط‌مشی آینده شرکت تعاونی
- طرح و تصویب دستورالعمل حقوق ومزایا و پاداش اعضاء اصلی هیات‌مدیره و بازرسان شر کت تعاونی.
- طرح و تصویب آیین‌نامه مالی و معاملاتی شرکت تعاونی .
- تصمیم‌گیری در خصوص خرید زمین و ساخت‌وساز برای اعضاء.
هیأت‌مدیره شرکت تعاونی مسکن کارکنان شرکت بین‌المللی مهندسی سیستم‌ها و اتوماسیون

آگهی تمدید مهلت تحویل پاکات و اصلاح تاریخ بازگشایی پاکات مزایده عمومی شماره ۱۴۰۱/۱۹/ز
به آگاهی کلیه متقاضیان جهت شرکت در مزایده شرکت معدنی و صنعتی گل‌گهر با شماره فوق‌الذکر و با موضوع: «فروش شمش (۶۰)هزار تن کندله سنگ‌آهن با عیار ۶۵.۰۰ درصد» از اسکله شهید رجائی بندرعباس با شرایط تحویل به صورت FOB، می‌رساند. مهلت تحویل پاکات پیشنهادی تا ساعت ۱۴:۰۰ روز دوشنبه مورخ ۱۴۰۱/۱۰/۱۹ به نشانی: دفتر کمیسیون معاملات مجتمع سیرجان (کیلومتر ۵۰ جاده شیراز) تمدید گردید و تاریخ بازگشایی پاکات رأس ساعت ۱۰:۰۰ روز سه‌شنبه مورخ ۱۴۰۱/۱۰/۲۰ در محل دفتر کمیسیون معاملات مجتمع سیرجان خواهد بود. لازم به یادآوری است متقاضیان می‌توانند به منظور دریافت اسناد مزایده و همچنین اطلاع از شرایط مزایده به وبسایت این شرکت به نشانی: www.geg.ir بخش مناقصه و مزایده مراجعه نمایند.

Analysis %		
Min	65.00	Fe
Ave	1.00	FeO
Max	0.05	P
Max	0.01	S
Max	3.5	SiO2
Max	0.7	Al2O3
Max	0.9	CaO
Max	2.5	MgO
Ave 250		CCS(kg/p)
Min 90		8-16 mm%
Ave 5		-6 mm%
Max 4.0		A.I%
Min 94		T.I%
19-24		Prosity%
Min 90		Reducibility%

کمیسیون معاملات شرکت معدنی و صنعتی گل‌گهر

با بنیان سلامت پاسارگاد دیگر نگران هزینه های گران دندانپزشکی خود نباشید
شرکت تعاونی خدمات بهداشتی و درمانی بنیان سلامت پاسارگاد
خدمات قابل ارائه در شرکت بنیان سلامت پاسارگاد
۱- خدمات اقساط دندانپزشکی طی ۱۲ قسط ماهیانه بدون بهره
۲- خدمات تخفیفی و مزایای ویژه قابل ارائه به اعضاء باشگاه مشتریان بنیان سلامت
۳- ارائه پوشش های دندانپزشکی از ۵۰ تا ۹۰ درصد پوشش به صورت انفرادی و گروهی
۴- کلیه خدمات ایمپلنت، کامپوزیت و ... با حداقل هزینه در ۴۵۰ مرکز دندانپزشکی در سراسر کشور
۵- معاینه و چکاپ و انجام خدمات دندانپزشکی بصورت یونیت سیار دندانپزشکی در محل سازمانها، شرکت ها و کارخانجات تولیدی
دارای تندیس طلایی از جشنواره ملی ارتقاء سلامت
دارای تندیس کارآفرین برتر
نماینده انحصاری ساجد سوئیس در کشور جمهوری اسلامی ایران
۰۲۱-۴۳۳۱۶ (۳۰خط)
www.bonyansalamat.com

آگهی دعوت به مجمع عمومی انجمن روابط عمومی ایران
به اطلاع می‌رساند مجمع عمومی عادی انجمن روابط عمومی ایران در روز چهارشنبه ۱۴۰۱/۱۰/۲۸ از ساعت ۱۴ در محل کمیته ملی المپیک واقع در خیابان ستول برگزار می‌شود.
دستور جلسه:
۱) گزارش هیأت‌مدیره ۲) گزارش خزانه‌دار ۳) گزارش بازرس ۴) گزارش هیأت‌مدیره ۵) انتخاب بازرس ۶) تعیین حق عضویت سالانه ۷) تعیین روزنامه کثیرالانتشار
انجمن روابط عمومی ایران

یادداشت

عملکرد قابل‌قبولی نداریم

وحید وزیری
کارشناس معدن

بهره‌برداری از معادن بدون در نظر گرفتن عوامل زیست‌محیطی و اجتماعی، می‌تواند پیامدهای نامطلوب فراوانی به‌دنبال داشته باشد، به‌طوری که امروزه چگونگی دستیابی به معدنکاری پایدار به موضوعی اصلی در بین فعالان حوزه معدن کشور تبدیل شده است. معدنکاری سنتی ویژگی‌هایی مثل مصرف منابع بالا، آلودگی زیاد و راندمان پایین دارد، بنابراین صاحب‌نظران و متخصصان معدنی معتقدند با پیروی از تجارب و یافته‌های جهانی باید برای دستیابی به معدنکاری پایدار، اقدامات دیگری برای جبران معدنکاوی سنتی انجام شود. بنابراین، در سال‌های اخیر، شرکت‌های معدنی توجه بیشتری را به اجرای نوآوری سبز با مفهوم «معدنکاری سبز» معطوف کرده‌اند. به‌طور کلی، هدف از معدنکاری سبز، اصلاح شیوه‌های سنتی بهره‌برداری از معادن برای دستیابی به توسعه پایدار منابع، محیط‌زیست، اقتصاد و منافع اجتماعی است. به‌بیان دقیق‌تر، بهره‌برداری سبز از معادن نوعی بهره‌برداری پیشرفته است که کارآیی فعالیت‌های معدنی را افزایش می‌دهد، ردپای محیطی را کمرنگ می‌کند و اجازه می‌دهد تا مواد معدنی ارزشمند با حداقل ضایعات معدنی در تمام مراحل عملیات استخراج شود. علاوه بر این، عملیات معدن را به گونه‌ای مدیریت می‌کند که برای معدنچیان، جوامع محلی و محیط‌زیست ایمن و بی‌ضرر باشد. بکارگیری معدنکاری سبز تاثیرات بهره‌برداری از معادن را در تمام مراحل عمر یک معدن کاهش می‌دهد. آموزش صحیح، بکارگیری فناوری‌های سبز، ابزارهای صحیح مدیریت زیست‌محیطی و تشکیل مشارکت‌های پایدار به معادن کمک می‌کند تا عملکرد خود را بهبود بخشند و به توسعه پایدار دست یابند. به‌عنوان‌مثال، روش‌های دامپینگ کپسوله کردن باطله‌های اسیدی، اختلاط مدیریت‌شده باطله‌ها براساس خصوصیات ژئوشیمیایی و کانی شناسی یا مینرالوژی آنها در طراحی و ساخت دامپ‌های باطله روش‌های جدید و نوآورانه برای دفع باطله‌های تولیدشده در طول عمر یک معدن هستند. سیانید آزادشده از صنایع معدنی را می‌توان با استفاده از میکروارگانیسم‌ها تجزیه کرد و این فناوری، جایگزینی برای فرآیندهای تصفیه فیزیکی و شیمیایی است. آلودگی صوتی ناشی از عملیات انفجار در معادن را می‌توان با رعایت استانداردهای انتشار صدا کنترل کرد. دریاچه‌های معدنی در معادن روباز را ـ که باعث ایجاد تهدید برای محیط‌زیست می‌شود ـ می‌توان با انجام اقدامات نفوذناپذیری و تبدیل آنها به مزارع پرورش ماهی کنترل کرد که می‌تواند نقشی حیاتی در تامین اشتغال و غذا برای جوامع تحت‌تاثیر بسته شدن معدن داشته باشد. اثرات زیست‌محیطی فعالیت‌های معدنی را می‌توان با استفاده از نوآوری‌هایی مانند سیستم‌های جذب کربن کاهش داد که با استفاده از آن دی‌اکسیدکربن آزادشده در هنگام استخراج گرفته شده و به زیرزمین منتقل می‌شود یا با روش‌های جلوگیری از ضایعات معدنی پس از فرآوری از بقایای مواد، محصولات جانبی تولید کرد و روش‌های دیگری از این دست. به‌طور کلی در سال‌های اخیر؛ کمابیش همه کشورهای پیشرو در عرصه معدنکاری جهان از ابتکارات معدنکاری سبز برای کاهش اثرات زیست‌محیطی و حذف سایت‌ها پس از اتمام استخراج استفاده می‌کنند. شرکت‌ها با استفاده از فناوری سبز، سود بیشتری به‌دست می‌آورند و به محیط‌زیست آسیب نمی‌رسانند. به‌تازگی بسیاری از معادن استرالیا فناوری‌های سبز را توسعه و پیاده‌سازی کرده‌اند و با اجرای استراتژی‌های بهره‌وری زیست‌محیطی در صنایع معدنی به مزایای قابل توجهی دست یافته‌اند و به‌عنوان‌مثال با استفاده از تراک‌های خودران ـ به‌عنوان بخشی از سیاست‌های معدنکاری سبز ـ ردپای روی محیط‌زیست را کنترل کرده‌اند.

کشور ما اگرچه از نظر ذخایر معدنی جزو ۱۵ کشور معدنی جهان به‌حساب می‌آید، اما از نظر بهره‌برداری از معادن، عملکرد قابل‌قبولی ندارد و هنوز نتوانسته وارد باشگاه کشورهای معدنی جهان شود. عوامل متعددی مانند اعمال و پایداری تحریم‌های بین‌المللی در طول دهه‌های گذشته، توجه بیش از حد به نفت و چینش اقتصاد کشور براساس اقتصاد نفتی و تک‌قطبی، بی‌توجهی به فرهنگ‌سازی، فقدان ارتباط اصولی و مداوم بهره‌برداران و فعالان داخلی با شرکت‌های معدنی جهان، نبود امکان واردات تجهیزات و ماشین‌آلات به‌روز و در راستای آن، بکارگیری فناوری‌های نسل دوم و سوم به‌جای نسل چهارم در حوزه معدن و صنایع معدنی کشور، شرایط را به گونه‌ای پیش برده است که در شرایط کنونی اکثریت معادن کشور به‌روش سنتی بهره‌برداری می‌شوند. بااین‌حال، باتوجه به تاسیس و راه‌اندازی شرکت‌های دانش‌بنیان در داخل کشور در حوزه‌های مختلف، اکتشاف، استخراج و فرآوری، امکان انجام معدنکاری سبز در کشور تا حدودی میسر شده است، البته دستیابی به این مهم و عملیاتی کردن آن، نیازمند تدوین استراتژی انجام معدنکاری سبز مطابق با شرایط و استانداردها است. سخن آخر اینکه، هدف از معدنکاری سبز، اصلاح شیوه‌های سنتی بهره‌برداری از معادن برای دستیابی به توسعه پایدار منابع، محیط‌زیست، اقتصاد و منافع اجتماعی است. به بیان دقیق‌تر، بهره‌برداری سبز از معادن، نوعی بهره‌برداری پیشرفته است که کارآیی فعالیت‌های معدنی را افزایش می‌دهد، ردپای محیطی را کمرنگ می‌کند و اجازه می‌دهد تا مواد معدنی ارزشمند با حداقل ضایعات معدنی در تمام مراحل عملیات استخراج شود. علاوه بر این، عملیات معدن را به گونه‌ای مدیریت می‌کند که برای معدنچیان، جوامع محلی و محیط‌زیست ایمن و بی‌ضرر باشد.

گفت‌وگو

گفت‌وگوی صمت درباره معدنکاری سبز، فرصت‌ها و چالش‌ها

ردپای کربن به‌زودی محو می‌شود

گیتا جاودانی
editor@smtnews.ir

کارشناسان محیط‌زیست می‌گویند شرایط زیست‌محیطی زمین حاد و در کشور ما به چند دلیل حادتر است. اول اینکه ایران از نظر تقسیمات منابع آبی در قسمت خشک و نیمه‌خشک قرار دارد و دیگر اینکه از نظر رعایت استانداردهای زیست‌محیطی پایین‌تر از نرم جهانی است.
اما جنبه مثبت شرایط اقلیمی کشور این است که ایران جزو ۱۰ کشور برتر معدنی جهان است و دومین منابع گازی دنیا را دارد، ۹ ماه از سال در ۸۰ درصد از پهنه کشور انرژی خورشید وجود دارد و کریدورهای بادخیز و فعال مداوم در طول سال در جای جای کشور جریان دارند.
این مجموعه نشان می‌دهدکه باید معدنکاری سبز را گسترش دهیم و به این سمت و سو حرکت کنیم. گفت‌وگوی امروز صمت با فرشاد رشیدنژاد، مدرس دانشگاه و فعال معدن درباره فرصت‌ها و چالش‌های معدنکاری سبز است.

عکس: صمت

مشکلات ساختاری و مدیریتی در کشور و همچنین نداشتن تعامل سازنده با شرکت‌های معتبر خارجی، به‌دلیل وجود تحریم‌های فلج‌کننده، معادن و صنایع معدنی کشور تا حد زیادی از قافله جا مانده‌اند

آیا می‌توان بدون آسیب به محیط‌زیست معدنکاری کرد؟

در معدنکاری به‌ویژه در روش استخراج روباز، مقدار زیادی باطله تولید می‌شود که مخرب محیط‌زیست است. در گذشته‌های دور، اهمیت حفظ و نگهداری محیط‌زیست مثل امروز برای بشر مشخص نبود،اما با افزایش آگاهی جامعه در این زمینه، مطالبات از معدنکاران برای اجرای عملیات معدنکاری به‌طور مسئولانه، افزایش یافته و این روند کماکان ادامه دارد. معدنکاران هم سعی کرده‌اند ملاحظات محیط‌زیستی را در فاز برنامه‌ریزی پروژه‌های معدنی مدنظر داشته باشند و در فازهای ساخت و بهره‌برداری هم سعی کنند، کمترین آسیب متوجه محیط‌زیست شود. در این رابطه، نقش بستن معدن و بازسازی و احیای منطقه بسیار مهم است، چون معدنکاری کاربرد یک‌بارمصرف از زمین است، با بازسازی معدن و تغییر کاربری زمین این امکان به‌وجود می‌آید که بتوان از زمین باز هم استفاده کرد.

همچنین با بازگرداندن خاک نباتی به نواحی استخراج‌شده و انباشته‌های باطله، بذرپاشی و گیاه‌کاری می‌توان معادن را به مناطق سبز تبدیل کرد.

البته باید شرایط آب‌وهوایی و اقلیمی مساعد باشد و آب کافی هم وجود داشته باشد تا بتوان معادن را به «معادن سبز» تبدیل کرد. نکته قابل‌توجه در این زمینه این است که باید بودجه کافی برای انجام کارهای بازسازی معادن در نظر گرفته شود. مدیریت ریسک اکوسیستم، مدیریت باطله معدن، کمینه کردن میزان تولید باطله، بازفرآوری باطله فرآوری (تیلینگز)، کاهش سطح اشغال معدن و اقداماتی ازاین‌دست هم به معدنکاری سبز کمک می‌کند.

معدنکاری سبز چه نقشی در دستیابی به توسعه پایدار دارد؟

معدنکاری سبز نقش مهمی در دستیابی به اهداف توسعه پایدار دارد، چرا که توسعه پایدار بر ۳ رکن اجتماع، اقتصاد و محیط‌زیست استوار است و معدنکاری سبز می‌تواند در هر ۳ رکن نقشی اساسی ایفا کند. در جهان امروزی، توجه نکردن به توسعه پایدار در هیچ کجای جهان پذیرفتنی نیست. هرچند شرایط رعایت ملاحظات محیط‌زیستی و پذیرش مسئولیت‌های اجتماعی در کشورهای پیشرفته و توسعه‌یافته بهتر از کشورهای درحال‌توسعه است،اما در این کشورها هم، تقاضا از معدنکاران برای رعایت ملاحظات محیط‌زیستی و پذیرش مسئولیت‌های اجتماعی روزبه‌روز در حال گسترش است.

ترویج مفهوم توسعه پایدار از ابتدای هزاره سوم آغاز شده و با گسترش علم و فناوری در این حوزه، معدنکاری سبز به یکی از مفاهیم کلیدی و راهگشا برای رفع چالش‌های پیش‌روی معدنکاری تبدیل شده است، هرچند معدنکاری خود به‌طور بالقوه مخرب محیط‌زیست است و به‌ویژه بخش قابل‌توجهی از تولید گازهای گلخانه‌ای به سوزاندن زغال‌سنگ برای تولید برق مربوط می‌شود که منشأ آن معدن است، اما از طرف دیگر، معدن مولد عناصری است که برای کاهش اثرات منفی محیط‌زیستی ناشی از انتشار گازهای گلخانه‌ای به‌کار می‌رود، در واقع معدنکاری نقشی دوگانه و ناسازگار با تولید گازهای گلخانه‌ای دارد.

جهان به نقش گازهای گلخانه‌ای (به‌ویژه گازکربنیک) در گرمایش جهانی و خطرات آن پی برده و در راستای کاهش تولید این گازها گام برمی‌دارد. برای مثال، کشورهای ایالات‌متحده امریکا و کانادا برنامه‌ریزی کرده‌اند که تا سال ۲۰۵۰ به کشورهایی با تولید کربن صفر تبدیل شوند. در اروپا هم برخی کشورها تا سال ۲۰۳۰ ،خودروهای با سوخت فسیلی را از رده خارج می‌کنند و خودروهای برقی جایگزین آنها خواهد شد و دیگر تجهیزات موردنیاز برای نیروگاه‌های با سوخت‌های فسیلی را تامین نخواهد کرد و در عوض به‌سمت تولید تجهیزات موردنیاز برای مولدهای انرژی با منابع تجدیدپذیر روی آورده است.

این عزم جهانی در راستای کاهش ردپای کربن کاملا جدی و عملیاتی است و قاعدتا ایران هم از این امر مستثنا نیست؛ هرچند ایران تابه‌حال، عملکرد قابل‌دفاعی در این زمینه نداشته است. شنیده‌ها هم حاکی از آن است که ایران درصدد است تا ۵۰۰۰ مگاوات ظرفیت تولید برق از زغال‌سنگ ایجاد کند. اگر این تصمیم دولت صحت داشته باشد، بعید است در راستای اهداف توسعه پایدار باشد، البته ناگفته نماند که پیش‌بینی می‌شود مصرف زغال‌سنگ جهان در سال ۲۰۲۲ رکورد جدیدی را شکسته و برای نخستین‌بار از مرز ۸ میلیارد تن در یک سال فراتر برود.

وابستگی شدید اروپا به زغال‌سنگ در سال جاری میلادی، بیشتر به‌دلیل کاهش گاز روسیه به این قاره، آنها را مجبور به استفاده از سایر منابع انرژی از جمله زغال‌سنگ، البته به‌صورت موقتی و کوتاه‌مدت، کرده است.

چه تفاوت‌هایی با شیوه معدنکاری سنتی فعلی دارد؟ (چطور می‌توان معدنکاری را که با سیاست بیشترین سود در کمترین زمان فعالیت می‌کند، به سرمایه‌گذاری در این مسیر ترغیب کرد)؟

شیوه معدنکاری سنتی در جهان رو به بهبود است. مفاهیم انقلاب صنعتی چهارم در صنعت معدن همانند سایر صنایع به‌سرعت در حال جا افتادن است. استفاده از فناوری‌های نوین، نظیر اینترنت اشیا، در معادن در حال گسترش است و با روند کنونی، شیوه معدنکاری سنتی رفته‌رفته جای خود را به روش‌های نوین خواهد داد. با استفاده از فناوری‌های نوین، هم امکان افزایش و بهبود در تولید میسر است، هم اینکه می‌توان ایمنی کارکنان را تا حد چشمگیری ارتقا و آسیب‌های وارده به محیط‌زیست را نیز کاهش داد. باتوجه به شرایط کاری به‌نسبت دشوار در معادن، چه از حیث فاصله معادن تا شهرهای پرجمعیت و مراکز تجمع افراد و چه از حیث محیط کاری، به‌ویژه معادن زیرزمینی، کاربرد فناوری‌های نوین در معادن نسبت به سایر صنایع خیلی مهم و ضروری است.

ممکن است در آغاز، هزینه‌های سرمایه‌ای لازم برای بکارگیری فناوری‌های نوین زیاد به‌نظر برسد،اما منافعی که به‌دنبال خواهد داشت، قابل‌توجه است و کم‌کم معدنکاران متوجه آن خواهند شد. این در حالی است که مدرنیزه کردن معادن ظرف ۲ سال گذشته در کشورهایی نظیر ایالات‌متحده‌امریکا، کانادا و استرالیا شتاب گرفته و با جدیت در حال دنبال شدن است.

انعقاد قراردادهای متعدد بین شرکت‌های معدنی و شرکت‌های تامین‌کننده سخت‌افزار و نرم‌افزار لازم برای مدرنیزه کردن معادن، نظیر جنرال‌الکتریک، سیسکو، ای.بی.بی، زیمنس، اشنایدر و ... ظرف ۲ سال گذشته، گواهی بر صدق این ادعا است. این در حالی است که به‌دلیل برخی از مشکلات ساختاری و مدیریتی در کشور و همچنین نداشتن تعامل سازنده با شرکت‌های معتبر خارجی، به‌دلیل وجود تحریم‌های فلج‌کننده، معادن و صنایع معدنی کشور تا حد زیادی از قافله جا مانده‌اند و لازم است راه‌های برون‌رفت از وضعیت کنونی در اتاق‌های فکر بررسی شده و هرچه سریع‌تر راهکارهایی برای کاهش فاصله با کشورهای پیشرفته و توسعه‌یافته برداشته شود.

معادن و صنایع معدنی کشور به‌شدت از وضعیت کنونی متضرر می‌شود و لازم است سیاست‌هایی اتخاذ شود تا هرچه زودتر جلوی این ضرر و زیان‌ها گرفته شود.

آیا در شرایط موجود کشور ما، امکان انجام معدنکاری سبز وجود دارد یا خیر؟

همان‌طور که گفته شد، در شرایط موجود هم، امکان انجام معدنکاری سبز وجود دارد،اما نکته اینجا است که کارها در این زمینه نسبتا به‌کندی پیش می‌رود و با روند کنونی، معادن و صنایع معدنی کشور در زمانی معقول از وضعیت مطلوبی برخوردار نخواهند شد.

سازمان توسعه و نوسازی معادن و صنایع معدنی ایران، موسوم به ایمیدرو، در سال‌های اخیر گام‌هایی را در این زمینه برداشته است؛ اما این کافی نیست، زیرا فرهنگ‌سازی مناسبی در کشور انجام نشده و بخش خصوصی هنوز چراغ‌سبزهای مشهودی به معدنکاری سبز نشان نداده است. بیشتر از معدنکاران داخلی شنیده می‌شود که قوانین و الزامات اجتماعی و محیط‌زیستی را دست‌وپاگیر تلقی و سعی می‌کنند آنها را دور بزنند یا تا حد امکان کمتر زیر بار تعهدات مربوطه بروند. این در حالی است که در کشورهای پیشرفته، فرهنگ‌سازی مناسب، هم توسط دانشگاه و صنعت و هم رسانه‌ها انجام می‌شود و معدنکاران و شرکت‌های معدنی نه‌تنها در کشورشان خود را ملزم به رعایت قوانین و الزامات اجتماعی و محیط‌زیستی می‌دانند، بلکه اگر در کشورهای دیگر هم مشغول فعالیت‌های معدنی باشند، سعی می‌کنند قوانین و الزامات اجتماعی و محیط‌زیستی آن کشور را هم رعایت کنند. همان‌طور که گفته شد، برای رسیدن به نقطه مطلوب، فرهنگ‌سازی لازم است و من نقش دانشگاه را در این رابطه مهم و راهگشا ارزیابی می‌کنم.

این شیوه معدنکاری چه زیرساخت‌ها و امکاناتی نیاز دارد و هزینه تغییر شیوه معدنکاری سنتی به سبز چقدر خواهد بود؟

بدون شک معدنکاری سبز مستلزم صرف هزینه است. برای استقرار سامانه‌های مبتنی بر اینترنت اشیا در معادن و کنترل و پایش فرآیندها به سخت‌افزارها و نرم‌افزارهای پیشرفته نیاز است. اینترنت، به‌ویژه اگر از نوع ۵G باشد، از ضروریات هوشمندسازی معادن و معدنکاری سبز است. در حال حاضر که بحث اینترنت ملی در کشور داغ است،لازم است، روشن شود که اگر اینترنت ملی شود، تکلیف هوشمندسازی صنایع چه خواهد شد. این مسئله از این نظر حائزاهمیت است که برخی دستگاه‌ها الزاما باید بتوانند با سرورهای مستقر در خارج از کشور تبادل اطلاعات داشته باشند و در صورت ملی شدن اینترنت، چه معضلاتی ممکن است برای این صنایع ایجاد شود و چه چاره و راهکارهایی برای آن وجود خواهد داشت؟

خوشبختانه استارت‌آپ‌های متعددی در کشور در زمینه هوشمندسازی فعال هستند و چشم‌انداز آینده روشن است، فقط باید با تعامل سازنده با تامین‌کنندگان مطرح در سطح جهان، سرعت روند مثبت کنونی را افزایش و فاصله‌ها با کشورهای پیشرفته را کاهش داد. این امر هم بدون تعامل سازنده با تامین‌کنندگان تراز اول در سطح جهان میسر نخواهد شد.

دولت و بخش خصوصی و دانشگاه‌ها چه مسئولیت و وظایفی در این حوزه دارند؟

نقش دولت‌ها بیشتر فراهم کردن زیرساخت‌هایی است که تامین آنها از عهده و توان بخش خصوصی خارج است. یکی از مهم‌ترین زیرساخت‌های لازم برای هوشمندسازی معادن و معدنکاری سبز، دسترسی به اینترنت پرسرعت و با پهنای باند بالا است که تامین آن برعهده دولت است، همچنین قوای سه‌گانه می‌توانند با تصویب، اجرا و نظارت بر اجرای قوانین خوب، باعث تسهیل در استقرار سامانه‌های پیشرفته شوند. بخش خصوصی هم می‌تواند نقش مهم و سازنده‌ای در زمینه معدنکاری سبز ایفا کند، در واقع آگاهی و تسلط به دانش و فناوری‌های روز، لازمه معدنکاری سبز است. طراحی و اجرای سامانه‌های مرتبط با معدنکاری سبز هم بیشتر باید برعهده بخش خصوصی باشد. دانشگاه‌ها هم می‌توانند نقشی اساسی و کلیدی در این زمینه ایفا کنند. به‌نظر من، در حال حاضر در بخش آموزش، کمیت و کیفیت مطالب ارائه‌شده به دانشجویان رشته‌هایی نظیر مهندسی معدن و مهندسی عمران و محیط‌زیست در زمینه معدنکاری سبز از وضعیت مطلوبی برخوردار نیست، بنابراین لازم است در دروس مربوطه بازنگری شده و حتی دروس جدیدی هم طراحی شود. در بخش پژوهشی هم لازم است پروژه‌های تحقیقاتی بیشتری در زمینه معدنکاری سبز تعریف و توسط سازمان‌های مختلف هم پشتیبانی شود تا شاهد رشد بالنده در این حوزه باشیم و تلاش کنیم تا اهداف توسعه پایدار در حوزه معدن و صنایع معدنی که سهم مهمی در تولید ناخالص ملی دارند، بیش از پیش محقق شود.

آیا نهادی بین‌المللی مسئول کمک و حمایت از کشورهای در حال توسعه است یا مشوق‌های بین‌المللی در این زمینه وجود دارد؟

هرکشوری خود باید در راستای توسعه پایدار گام بردارد، البته برنامه‌های وابسته به سازمان ملل هم پشتیبانی‌هایی در این زمینه انجام می‌دهند،اما این پشتیبانی‌ها آن‌قدر نیست که بشود روی آن حساب کرد.

ایران کشور فقیری نیست که بخواهد چشم به کمک‌های خارجی داشته باشد؛ فقط کافی است بودجه مناسب در این زمینه تخصیص داده شود و با ایجاد یا تقویت صندوق‌هایی از معادن و صنایع معدنی پشتیبانی مالی به‌عمل آید، البته ناگفته نماند که برخی کشورها هم در این زمینه کارهایی انجام داده‌اند.

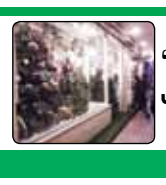
به‌عنوان‌مثال، کشور کانادا درصدد است تا یک استاندارد جهانی برای معدنکاری پایدار پایه‌گذاری کند. این برنامه که «به‌سوی معدنکاری پایدار» (TSM) نام دارد در سال ۲۰۰۴ از انجمن معدن کانادا (MAC) کلید خورده است. این برنامه استانداردی است که به ایجاد ظرفیت در صنعت معدن در سطح جهانی کمک می‌کند. ۵ کشور فنلاند، آرژانتین، بوتسوانا، فیلیپین و اسپانیا هم از اقصی نقاط جهان به این برنامه پیوسته‌اند.

متاسفانه کشور ایران در زمینه تعاملات بین‌المللی سازنده در حوزه معادن و صنایع معدنی عملکرد خوبی نداشته و لازم است، تغییراتی در سیاست‌های کلان کشور ایجاد شود تا با تعاملات سازنده با کشورهای پیشرفته، مسیر ترقی و توسعه پایدار کشور هموارتر شده و کارها با سرعت بیشتری به‌پیش برود.

یکی از مهم‌ترین زیرساخت‌ها برای هوشمندسازی معادن و معدنکاری سبز، دسترسی به اینترنت پرسرعت و با پهنای باند بالا است که تامین آن برعهده دولت است

گسترش
تجارت
همشهری
یکشنبه
۴ دی ۱۴۰۱
اول جمادی‌الثانی ۱۴۴۴
۲۵ دسامبر ۲۰۲۲
شماره ۲۲۳۰
پیاپی ۳۵۴۸
www.Tejaratdaily.com

۷

بازار شب کریسمس، چراغانی است

هزینه‌های یک کریسمس ایرانی

آتش به دل آب افتاد

پیش‌بینی تراز تجاری منفی ۸.۵ میلیارد دلاری برای ۱۴۰۱

سنگینی کفه تجارت به نفع ایران نیست

کارنامه تجارت خارجی ایران در آخرین ماه تابستان نشان از تراز منفی یک میلیارد و ۳۹ میلیون دلاری این تجارت داشت. این روند ظاهرا برای ۳ ماه پاییز نیز تداوم داشته و آمار حکایت از تراز تجاری ایران به نفع کشورهای طرف معامله را دارد. شاید نگاه به آمار نیمه نخست سال بتوان روند تراز تجاری پایان سال را پیش‌بینی کرد. در حالی که تراز تجاری در انتهای مهر به منفی ۳.۵ میلیارد دلار رسید که انتهای مهر سال گذشته این شاخص مهم اقتصادی کمتر از منفی ۰.۸ میلیارد (منفی ۸۰۰ میلیون دلار) بوده است.به طور کلی تراز تجاری در نیمه دوم سال در ایران نسبت به نیمه اول سال منفی‌تر می‌شود. بنابراین پیش بینی می‌شود تراز تجاری سال ۱۴۰۱ منفی ۸.۵ میلیارد دلار ثبت شود.

عکس: همشهری

براساس آمار، تراز تجاری شرایط مساعدی نداشته و حتی برخی معتقدند شرایط نگران کننده‌ای پیدا کرده است

رشد ۳۱درصدی صادرات اروپا به ایران

مبادلات تجاری ایران و اتحادیه اروپا در ۹ ماهه ژانویه تا سپتامبر ۲۰۲۲ با رشد ۳۰ درصدی نسبت به مدت مشابه سال قبل به حدود ۴ میلیارد یورو رسید. به گزارش ایرنا، جدیدترین آمار منتشر شده از سوی پایگاه خبری کمیسیون اروپا (یورو استات) نشان می‌دهد مبادلات تجاری ایران و اتحادیه اروپا در ۹ ماهه نخست امسال میلادی رشد ۳۰ درصدی داشته و به ۳ میلیارد و ۹۴۷ میلیون یورو رسیده است. مبادلات تجاری دو طرف در ۹ ماهه نخست سال ۲۰۲۱ بالغ بر ۳ میلیارد و ۲۵ میلیون یورو اعلام شده بود. بر اساس این گزارش ۲۷ عضو اتحادیه اروپا در ۹ ماهه نخست سال ۲۰۲۲ بالغ بر ۷۹۹ میلیون یورو کالا از ایران وارد کرده‌اند که این رقم نسبت به مدت مشابه سال قبل رشد ۲۸ درصدی داشته است. کل واردات اتحادیه اروپا از ایران در ۹ ماهه سال قبل ۶۲۳ میلیون یورو اعلام شده بود.

صادرات اتحادیه اروپا به ایران در ۹ ماهه نخست امسال نیز با رشد ۳۱ درصدی مواجه شده و به ۳ میلیارد و ۱۴۸ میلیون یورو رسیده است. اعضای این اتحادیه در ۹ ماهه نخست سال ۲۰۲۱ بالغ بر ۲ میلیارد و ۴۰۲ میلیون یورو کالا به ایران صادر کرده بودند. در نهمین ماه امسال میلادی واردات اتحادیه اروپا از ایران ۷۲ میلیون یورو و صادرات به ایران ۴۷۲ میلیون یورو اعلام شده است. واردات اتحادیه اروپا از ایران در سپتامبر سال ۲۰۲۱ بالغ بر ۶۸ میلیون یورو و صادرات به ایران در این ماه ۳۰۸ میلیون یورو بوده است. بر این اساس واردات اتحادیه اروپا از ایران در سپتامبر امسال نسبت به مدت مشابه سال قبل ۱۶ درصد و صادرات اتحادیه اروپا به ایران در این ماه رشد ۵۳ درصدی داشته است.

▣ افزایش ۳۹ درصدی صادرات چین به ایران

همچنین تجارت ایران و چین از ابتدای امسال میلادی با رشد ۱۱ درصدی به ۱۴ میلیارد و ۶۰۰ میلیون دلار رسیده است که براساس آما تراز تجاری دو کشور در ۱۱ ماهه امسال میلادی به میزان ۲.۵ میلیارد دلار به نفع چین بوده است.

گمرک چین اعلام کرد مبادلات تجاری این کشور با ایران در ۱۱ ماهه امسال میلادی با رشد ۱۱ درصدی نسبت به مدت مشابه سال قبل مواجه شده و به ۱۴ میلیارد و ۶۰۰ میلیون دلار رسیده است. مبادلات ایران و چین در ماه‌های ژانویه تا نوامبر سال ۲۰۲۱ بالغ بر ۱۳ میلیارد و ۱۰۰ میلیون دلار اعلام شده بود. بر اساس این گزارش واردات چین از ایران در ۱۱ ماهه امسال میلادی ۵ درصد نسبت به مدت مشابه سال ۲۰۲۱ رشد داشته و به ۶ میلیارد و ۵۰ میلیون دلار رسیده است. چین در ماه‌های ژانویه تا نوامبر سال قبل ۵ میلیارد و ۷۵۰ میلیون دلار کالا از ایران وارد کرده بود.

صادرات چین به ایران در ماه‌های ژانویه تا نوامبر ۲۰۲۲ نیز رشد ۱۷ درصدی داشته و به ۸ میلیارد و ۵۵۰ میلیون دلار رسیده است. چین در مدت مشابه سال قبل ۷ میلیارد و ۳۳۰ میلیون دلار کالا به ایران صادر کرده بود. بر اساس این گزارش در یازدهمین ماه سال ۲۰۲۲ کل مبادلات تجاری دو کشور با رشد ۲۱ درصدی نسبت به ماه قبل از آن مواجه شده و به ۱ میلیارد و ۲۶۱ میلیون دلار رسیده است.

چین در نوامبر امسال ۳۲۶ میلیون یورو کالا از ایران وارد و ۹۳۵ میلیون یورو کالا به ایران صادر کرده است. واردات چین از ایران در این ماه نسبت به ماه قبل از آن ۱۰ درصد کاهش داشته اما صادرات چین به ایران ۳۹ درصد افزایش داشته است.

▣ رشد مبادلات تجاری ایران و ترکیه

کل مبادلات تجاری ایران و ترکیه از ابتدای امسال میلادی به بیش از ۵ میلیارد دلار رسید. جدیدترین آمار منتشر شده از سوی اداره آمار ترکیه نشان می‌دهد مبادلات تجاری این کشور با ایران در ۱۰ ماهه امسال میلادی ۲۱ درصد رشد داشته است.

ارزش تجارت ایران و ترکیه که در ماه‌های ژانویه تا اکتبر ۲۰۲۱ بالغ بر ۴.۳۹ میلیارد دلار بوده در مدت مشابه امسال میلادی به ۵.۳ میلیارد دلار افزایش‌یافته است. بر اساس این گزارش صادرات ترکیه به ایران در ماه‌های ژانویه تا اکتبر ۲۰۲۲ با افزایش ۱۱ درصدی نسبت به مدت مشابه سال قبل مواجه شده و به ۲.۴۹ میلیارد دلار رسیده است. ترکیه در ژانویه تا اکتبر ۲۰۲۱ بالغ بر ۲.۲۳ میلیارد دلار کالا به ایران صادر کرده بود.

همچنین ترکیه در ۱۰ ماهه نخست امسال میلادی ۲.۸۱ میلیارد دلار کالا از ایران وارد کرده است که این رقم نسبت به مدت مشابه سال قبل رشد ۳۰ درصدی داشته است. ترکیه در ماه‌های ژانویه تا اکتبر سال ۲۰۲۱ بالغ بر ۲.۱۶ میلیارد دلار کالا از ایران وارد کرده بود. تراز تجاری ایران با ترکیه در ۱۰ ماهه امسال میلادی به میزان ۳۲۰ میلیون دلار به نفع ایران بوده است.

▣ واردات هند از ایران ۲ برابر شد

وزارت بازرگانی و صنعت هند از رشد ۲ برابری واردات این کشور از ایران در هشتمین ماه امسال میلادی خبر داد. جدیدترین آمار منتشر شده از سوی وزارت بازرگانی و صنعت هند نشان می‌دهد کل مبادلات تجاری این کشور با ایران در ۸ ماهه امسال میلادی به یک میلیارد و ۷۹۱ میلیون دلار رسیده است. مبادلات تجاری ایران و هند در ۸ ماهه ژانویه تا اوت ۲۰۲۲ با رشد ۵۲ درصدی نسبت به مدت مشابه سال قبل مواجه شده است. کل مبادلات تجاری دو کشور در ۸ ماهه سال ۲۰۲۱ بالغ بر ۱ میلیارد و ۱۷۶ میلیون دلار اعلام شده بود. بر اساس این گزارش صادرات هند به ایران در ۸ ماهه امسال میلادی با رشد ۵۶ درصدی نسبت به مدت مشابه سال قبل مواجه شده و به ۱ میلیارد و ۳۸۴ میلیون دلار رسیده است. هند در ۸ ماهه نخست سال قبل ۸۸۶ میلیون دلار کالا به ایران صادر کرده بود.

واردات هند از ایران در ۸ ماهه امسال نیز رشد قابل توجه ۴۰ درصدی داشته و به ۴۰۷ میلیون دلار رسیده است. هند در مدت مشابه سال قبل ۲۹۰ میلیون دلار کالا از ایران وارد کرده بود.

برنج و چای مهم‌ترین کالاهای صادراتی هند به ایران در ۸ ماهه امسال بوده است. هند در این دوره ۹۱۳ میلیون دلار برنج و ۶۰ میلیون دلار چای به ایران صادر کرده است. فرآورده‌های نفتی و انواع میوه نیز مهم‌ترین کالاهای وارداتی هند از ایران در ۸ ماهه نخست ۲۰۲۲ بوده است. هند ۱۰۲ میلیون دلار فرآورده نفتی و ۱۰۱ میلیون دلار میوه از ایران در این مدت وارد کرده است. بر اساس این گزارش در هشتمین ماه امسال میلادی واردات هند از ایران ۲ برابر شده و به ۴۶ میلیون دلار رسیده است. هند در اوت سال قبل ۲۳ میلیون دلار کالا از ایران وارد کرده بود. صادرات هند به ایران در ماه اوت ۲۰۲۲ نیز با رشد ۸۰ درصدی از ۷۸ میلیون دلار در اوت سال قبل به ۱۴۱ میلیون دلار در اوت امسال رسیده است.

سخن پایانی

براساس آمار تراز تجاری شرایط مساعدی نداشته و حتی برخی معتقدند شرایط نگران کننده‌ای پیدا کرده است. براساس آمار در نهایت سال ۱۴۰۰ با تراز تجاری منفی ۳ میلیارد دلار به اتمام رسیده است. باتوجه به روند امسال پیش‌بینی می‌شود تراز تجاری با چه آماری به پایان برسد؟ باید منتظر ماند و دید.

آگهی مناقصه عمومی ۸۰۵-۱۴۰۱

نوبت اول
شناسه ۱۴۲۹۹۹۴

سازمان عمران و بازآفرینی فضاهای شهری شهرداری شیراز در نظر دارد خرید لاستیک ماشین آلات جهت پروژه‌های خط ۳ قطار شهری ، مولوی و سینما جوان را از طریق برگزاری مناقصه عمومی در سامانه تدارکات الکترونیکی دولت (ستاد) با شماره فراخوان ۲۰۰۱۰۹۶۶۸۸۰۰۰۲۹۷ به اشخاص حقیقی یا حقوقی واگذار نماید. لذا از کلیه متقاضیان دعوت به عمل می آید با مراجعه به آدرس WWW.Setadiran.ir نسبت به دریافت اسناد مناقصه و تحویل آن اقدام نمایند. در صورت عدم عضویت قبلی، ثبت‌نام در سامانه مذکور و دریافت گواهی امضای الکترونیکی صاحبان امضاء مجاز از سوی متقاضیان جهت شرکت در مناقصه الزامی است. ضمناً در صورت نیاز به اطلاعات بیشتر شماره تلفن: ۷۱۳۸۳۵۰۷۲۹ آماده پاسخ گویی می‌باشد.

- **مبلغ برآورد:** ۵۵/۹۰۲/۰۰۰/۰۰۰ ریال.
- **مدت قرارداد:** ۳۰ روز از تاریخ انعقاد قرارداد.
- **شرایط شرکت‌کنندگان:** براساس مشخصات مندرج در اسناد مناقصه.
- **محل تحویل:** شیراز - بلوار عدالت جنوبی - ابتدای بلوار دولت - جنب درمانگاه آزادگان - انبار سازمان عمران و بازآفرینی فضاهای شهری شهرداری شیراز.
- مبلغ سپرده شرکت در مناقصه ۲/۸۰۰/۰۰۰/۰۰۰ ریال بصورت ضمانت‌نامه بانکی یا فیش واریزی نقدی بحساب سپرده ۱۰۰۸۰۵۵۰۴۷۴۲ بانک شهر بنام شهرداری شیراز با کد مرجع ۱۰۱۷۶۸
- برندگان اول و دوم مناقصه هر گاه حاضر به انعقاد قرارداد نشوند سپرده آنان به ترتیب ضبط خواهد شد.
- در زمان انعقاد قرارداد ۱۰٪ مبلغ پیشنهادی به‌عنوان ضمانت حسن اجرای تعهدات بصورت ضمانت‌نامه بانکی یا فیش واریزی اخذ می گردد.
- **آخرین مهلت دریافت (توزیع) اسناد:** متقاضیان می‌توانند حداکثر تا ساعت ۱۵:۱۵ روز شنبه مورخ ۱۴۰۱/۱۰/۱۷ از طریق مراجعه به سامانه تدارکات الکترونیکی دولت (ستاد) اسناد مناقصه را دریافت نمایند. لازم به ذکر است مناقصه‌گران جهت شرکت در مناقصه می‌بایست در زمان مقرر فوق نسبت به دریافت اسناد صرفا از طریق سامانه اقدام نمایند در غیر این‌صورت امکان شرکت در مناقصه را نخواهند داشت.
- آخرین مهلت ارائه پیشنهادات و ثبت اسناد و مدارک در سامانه حداکثر تا ساعت ۱۵:۱۵ روز یکشنبه مورخ ۱۴۰۱/۱۱/۰۲ می‌باشد. شرکت‌کنندگان می‌بایست تا تاریخ مذکور سپرده شرکت در مناقصه را به‌صورت فیزیکی به آدرس شیراز - بلوار عدالت جنوبی - ابتدای بلوار دولت غربی - جنب درمانگاه آزادگان - سازمان عمران و بازآفرینی فضاهای شهری - واحد قراردادها تحویل نمایند.
- **تاریخ و محل بازگشایی پاکات:** روز دوشنبه ساعت ۱۴:۱۵ مورخ ۱۴۰۱/۱۱/۰۳ در محل چهارراه خلدبرین سالن اجتماعات اداره کل حقوقی شهرداری شیراز می‌باشد.
- مدت اعتبار پیشنهادها ۲ ماه از تاریخ ارائه پیشنهاد قیمت می‌باشد.
- هیچ گونه مبلغی بابت پیش‌پرداخت داده نخواهد شد.
- بدیهی است هزینه آگهی بعهده برنده مناقصه خواهد بود.
- شهرداری در رد یک یا تمام پیشنهادها مختار می‌باشد در این‌صورت سپرده‌ها مسترد می‌گردد.
- شرکت در مناقصه و دادن پیشنهاد به منزله قبول شروط و تکالیف شهرداری موضوع ماده ۱۰ آئین نامه معاملات شهرداری می‌باشد.
- سایر اطلاعات و جزئیات مربوط به مناقصه در اسناد مناقصه مندرج است.
- کلیه شرکت کنندگان می‌بایست مدارک ثبت‌نام در سامانه دادگستری (ثنا) را ارائه نمایند.
- آگهی و اطلاعات مربوط به مناقصه از طریق سایت https://shaffaf.shiraz.ir قابل مشاهده می‌باشد.
- متقاضیان شرکت در مناقصه موظف به ثبت‌نام در سایت vendor.shiraz.ir می‌باشند.
- **اطلاعات تماس سامانه ستاد جهت انجام مراحل عضویت در سامانه: مرکز تماس: ۱۴۵۶**

تاریخ انتشار نوبت اول: ۱۴۰۱/۱۰/۰۳ | تاریخ انتشار نوبت دوم: ۱۴۰۱/۱۰/۰۴ | اداره کل ارتباطات و امور بین‌الملل شهرداری شیراز

آگهی مناقصه عمومی تک‌مرحله‌ای

شناسه ۱۴۳۰۹۹۲

آسفالت معابر بالای شش متر در سطح منطقه یک

موضوع مناقصه: آسفالت معابر بالای شش متر در سطح منطقه یک

مبلغ و نوع سپرده شرکت در مناقصه: مبلغ ضمانت شرکت در مناقصه به میزان ۶۲۴،۲۵۰،۰۰۰ ریال می‌باشد که می‌تواند به صورت واریز وجه نقد به حساب ۲۰۵۲۱۴۶۷۲۳ بانک تجارت به نام حساب رابط سپرده پیمانکاران منطقه یک شهرداری و یا به صورت ضمانت‌نامه بانکی معتبر و یا اوراق مشارکت بی‌نام باشد.

مبلغ و نوع سپرده انجام تعهدات: مبلغ ضمانت انجام تعهدات در هنگام عقد قرارداد معادل ۵٪ مبلغ قرارداد می باشد.

پیش‌پرداخت: به این پیمان پیش‌پرداخت تعلق نمی گیرد.

نحوه تأمین اعتبار پروژه: پروژه از محل بودجه سال ۱۴۰۱ منطقه یک شهرداری یزد تأمین اعتبار می‌شود.

مهلت خرید و تحویل اسناد: زمان فروش اسناد از تاریخ ۱۴۰۱/۱۰/۰۴ می‌باشد.

حداکثر تاریخ ثبت پیشنهادات در سامانه ستاد تا ساعت ۱۹ روز سه‌شنبه مورخ ۱۴۰۱/۱۰/۲۰ می‌باشد و کلیه پیشنهادات در ساعت ۸:۳۰ روز چهارشنبه مورخ ۱۴۰۱/۱۰/۲۱ در اتاق جلسات منطقه یک شهرداری مفتوح می‌شود.

محل انجام کار: شهر یزد ـ سطح منطقه یک

محل دریافت اسناد: متقاضیان می‌توانند به سامانه ستاد به آدرس www.setadiran.ir مراجعه و اسناد را دریافت نمایند.

▣ سایر موارد:

به پیشنهادهای فاقدسپرده و امضاء، مشروط، مخدوش و پیشنهاداتی که بعد از انقضای مدت مقرر واصل شود، سپرده‌های مخدوش و کمتر از میزان مقرر، چک شخصی و نظایر آن مطلقاً ترتیب اثر داده نخواهد شد.

چنانچه برندگان اول تا دوم حاضر به انعقاد قرارداد نشوند سپرده‌های آنها به ترتیب ضبط خواهد شد.

شهرداری در رد یا قبول هر یک از پیشنهادات مختار است.

هزینه چاپ و نشر آگهی به عهده برنده مناقصه می‌باشد.

منطقه یک شهرداری یزد

آگهی موضوع ماده ۳ قانون و ماده ۱۳ آئین‌نامه قانون تعیین تکلیف وضعیت اراضی و ساختمانهای فاقدسند رسمی

نوبت دوم
م الف ۵۵۸

برابر رای شماره ۱۴۰۱۶۰۳۲۴۰۰۲۰۰۱۳۱۸ مورخه ۱۴۰۱/۰۹/۰۶ هیات اول موضوع قانون تعیین تکلیف وضعیت اراضی و ساختمانهای فاقد سند رسمی مستقر در واحد ثبتی برازجان صرفات مالکانه و بلامعارض متعلق به آقای ایوب بناقی فرزند عباسقلی به شماره شناسنامه ۱۸۴۸۹ و شماره ملی ۳۵۲۰۱۷۹۲۵۳ صادره برازجان در ششدانگ یک واحد کلخانه سبزی و صیفی به مساحت ۵۰۰۰ مترمربع قسمتی از پلاک ۳۷۲۱ واقع در بخش سه حوزه ثبت ملک برازجان اراضی روستای بندارو خریداری شده از آقای عبدالرضا دهقان‌نژاد به ایشان واگذار گردیده است.

لذا به منظور اطلاع عموم مراتب در دو نوبت به فاصله ۱۵ روز آگهی می‌شود در صورتی که اشخاص نسبت به صدور سند مالکیت متقاضی اعتراضی داشته باشند می‌توانند از تاریخ اولین انتشار آگهی به مدت دو ماه اعتراض خود را به این اداره تسلیم و پس از اخذ رسید ظرف مدت یک‌ماه از تاریخ تسلیم اعتراض دادخواست خود را به مرجع قضایی تقدیم نمایند. بدیهی است در صورت انقضای مدت مذکور و عدم وصول اعتراض طبق مقررات سند مالکیت صادر خواهد شد. صدور سند مالکیت مانع مراجعه متضرر به مراجع ذیصلاح قانونی (دادگاه) نیست.

تاریخ انتشار نوبت اول: ۱۴۰۱/۰۹/۱۹ | تاریخ انتشار نوبت دوم: ۱۴۰۱/۱۰/۰۴ | حمیدرضا باقرپور، رئیس اداره ثبت اسناد و املاک شهرستان دشتستان

چشم‌انداز

بهانه‌تراشی برای افزایش درآمدهای کریسمس

بازار خرده‌فروشی کریسمس، هر سال زودتر از سال قبل شروع و پررونق‌تر می‌شود؛ شاید تزئینات فروشگاه‌های مختلف متناسب با زمان تعطیلات زمستانی، نمود بارز آغاز فروش کریسمس باشد، اما بسیاری از کارشناسان اقتصادی معتقدند بسیاری از مناسبت‌های ایجادشده نزدیک به زمان کریسمس، بی‌هدف نبوده است. به‌گزارش tomorrowsworld.org، ابتدا فصل خریدهای کریسمس به آخرین ماه سال میلادی (دسامبر) محدود می‌شد، اما طی سال‌ها، فصل فروش، به نوامبر انتقال پیدا کرد و پخش موسیقی کریسمس در فروشگاه‌ها حوالی زمان تعطیلات شکرگزاری در ایالات‌متحده آغاز شد. امروز در امریکا حتی در ماه اکتبر و در زمان هالوین نیز دکوراسیون و موسیقی متناسب با کریسمس پخش شده و امسال چند فروشگاه نخستین نمایش کریسمس خود را درست بعد از روز کارگر (نخستین دوشنبه ماه سپتامبر) آغاز کردند! نمی‌توان به این گسترش بازار کریسمس، نگاهی جزئی داشت؛ تبلیغات فروشگاه‌ها و آغاز فعالیت خرده‌فروشی‌ها برای ترغیب مردم به خرید برای کریسمس و سال نو، ریشه‌های بسیار عمیق اقتصادی، فرهنگی و حتی تاریخی دارد.

یکی از نگاه‌های مهم اقتصادی به ایام کریسمس، شکل‌گیری روزهای متعددی است که به بهانه‌های مختلف، مردم را به بازارها می‌کشاند. از مهم‌ترین آنها می‌توان به جمعه سیاه و جشن هالوین اشاره کرد. هردو این مراسمات، در بازه‌های زمانی نزدیک به کریسمس برگزار شده و بازارهای پرسودی را برای صاحبان کسب‌وکارها رقم زده‌اند. بسیاری از خرده‌فروشان عقیده دارند اگر کریسمس نبود، مناسبت آغاز سال نوی میلادی به‌تنهایی نمی‌توانست مردم را به بازار بکشاند، از این‌رو تعطیلات کریسمس برای اقتصاد خرده‌فروشی در سراسر جهان حیاتی است،بنابراین عقیده دارند دولت‌ها می‌توانند تعطیلات مربوط به کریسمس و سایر مناسبت‌های نزدیک به آن را بیشتر کنند. با تعطیلات بیشتر، سود بیشتری نیز عاید تمامی کسب‌وکارها و صنایع خواهد شد.

مردم جهان در طول سال، پس‌انداز مشخصی را برای خرج در زمان کریسمس، تدارک نمی‌بینند، از این‌رو خریدهای انجام‌شده یا با پول نقدی موجود (دستمزد یا پس‌اندازهایی که به قصدهای دیگر به‌وجود آمده‌اند) یا بدهی کارت اعتباری تامین می‌شوند. این نوع خرید، نشان می‌دهد که اگر برندها، فروشگاه‌ها و صاحبان کسب‌وکارها، برنامه بلندمدتی را برای تبلیغ، عرضه محصول و خدمت خود داشته باشند و این کار را از ۳ الی ۴ ماه پیش از کریسمس انجام دهند، درآمد بیشتری نسبت به انجام این کار تنها در آخرین ماه سال دارند. زمانی که مخاطبان مدت زمان بیشتری برای خرید داشته باشند و در همهمه روزهای پایانی سال قرار نگیرند، بهتر می‌توانند متناسب با نیاز سالانه خود خرید کنند و پول نقدی بیشتری در حساب خود داشته باشند. کارشناسان اقتصادی معتقدند یکی از فلسفه‌های مهم شکل‌گیری بازارهایی مانند جمعه سیاه، دوشنبه سایبری، ترویج خرید در زمان هالوین و ...، طولانی کردن فرآیند خرید و افزایش فرصت دادن به خریداران است. اما به تمام فرآیندی که طی آن سیاست‌های بازاریابی برای افزایش فروش در زمان کریسمس انجام می‌شود، خرده‌فروشان آن را «کریسمس کریپ» می‌نامند.

در کشورهایی که افراد می‌توانند با اعتبار خود خرید کنند، پس از زمان کریسمس، مردم با پدیده‌ای به نام «خماری بدهی تعطیلات» مواجه می‌شوند. انباشت بدهی‌های گرانقیمتی که از چند ماه پیش از پایان سال میلادی آغاز شده، منجر به سود شرکت‌های مشاوره مالی می‌شود. هر کارت اعتباری، نرخ بهره معمولی ۱۷ درصدی داشته و از این‌رو بدهی‌های انباشته می‌تواند در پایان رقم قابل‌توجهی برای خریداران بدهکار باشد، از این‌رو هرچه مردم بیشتر در تعطیلات کریسمس خرید کنند، حلقه‌های کسب‌وکار متصل به هم، حتی بانک‌ها و موسسات اعتباری نیز بیشتر منفعت خواهند برد.

جالبی مراسمی که بابت آن اقتصاد جدی شکل گرفته، آنجا است که کریسمس در هیچ کتاب تاریخی به‌عنوان روز رسمی تولد عیسی مسیح عنوان نشده است.

کمابیش همه فرهنگ‌های خورشیدپرست، مراسم مهمی در اواخر دسامبر برای جشن گرفتن انقلاب زمستانی و آغاز افزایش آرام قوس خورشید در آسمان داشته‌اند. تولد خدای خورشید یا همان میترای ایرانی، در روز انقلاب زمستانی جشن گرفته می‌شد. بنابراین طبق تاریخ، برگزاری ۲۵ دسامبر به‌عنوان روز تولد خدای خورشید آغاز شد، نه پسر خدا! اما جشن‌های این‌چنینی در تاریخ و فرهنگ‌ها بسیار محبوب بودند، بنابراین پس از اینکه امپراتوری روم در زمان کنستانتین به مسیحیت اعتراف کرد، جشنواره بت‌پرستی موجود با الهیات جدید اقتباس شد و به ایجاد حمایت مردمی از رژیم کنستانتین کمک کرد. آنچه از دیروز به امروز یادگار مانده، تبدیل روز ۲۵ دسامبر به کریسمس و به‌عنوانی دیگر روز تولد مسیح است.

مردم در تعطیلات زمستانی چقدر خرج خواهند کرد؟

یکی از مسائل مهم اقتصادی سالانه افراد در روزهای مربوط به کریسمس، متوسط هزینه‌ای است که انتظار می‌رود هر فرد برای این مراسم هزینه کند. طبق نظرسنجی و تجزیه و تحلیل NerdWallet، به‌طور تقریبی، ۲۱۷ میلیون امریکایی (یعنی ۸۴ درصد مردم ایالات‌متحده) قصد دارند، در این فصل تعطیلات برای دوستان و عزیزان خود هدایایی بخرند. این خریداران قصد دارند در تعطیلات ۲۰۲۲ به‌طور متوسط ۸۲۳ دلار هزینه کنند که در مجموع بیش از ۱۷۸ میلیارد دلار هزینه برای هدیه خواهد شد. مهم‌ترین بخش هدایا که بیشترین هزینه را در بر می‌گیرد، مربوط به کودکان است. افراد حتی اگر برای دوستان خود هدایای ارزان‌نرخ تهیه کنند، اغلب خود را در برابر فرزندان یا کودکان اطراف خود در زمان کریسمس مسئول می‌دانند. طبق CreditCards.com، در سال ۲۰۲۱ متوسط والدین امریکایی قصد داشتند برای هر کودک زیر ۱۸ سال اطراف خود، ۲۷۶ دلار هزینه کنند. نظرسنجی سایت‌های Parenting.com و Today از مادران نتایج مشابهی داشت که میانگین هزینه کریسمس برای هر کودک در سال ۲۰۲۱ را ۲۷۱ دلار تخمین زد. انتظار می‌رود این رقم امسال بیش از سال گذشته شده و مرز ۳۰۰ دلار را رد کند. نه‌تنها تورم، بلکه بهبود شرایط نسبی بازارها و کاهش بیکاری در چند ماه اخیر، فرصت مناسبی است تا افراد برای عزیزان خود هدایایی بیشتر و گرانقیمت‌تر تهیه کنند. به‌طورکلی میانگین مبلغی که مصرف‌کنندگان انتظار دارند در تعطیلات زمستانی سال ۲۰۲۲ خرج کنند، ۸۳۲ دلار است.

خرده‌فروشان جهان مطمئن از رونق بازار آخر سال

بازار شب کریسمس، چراغانی است

تدوین و ترجمه
ملیکا انصاری
editor@smtnews.ir

در ایالات‌متحده، کریسمس روز ۲۵ دسامبر جشن گرفته می‌شود. این یک تعطیلات مدنی است که تعداد فزاینده‌ای از مسیحیان و حتی غیرمسیحیان از آن لذت می‌برند و بخشی جدایی‌ناپذیر از فصل تعطیلات در بسیاری از کشورها است. نزدیکی این روز به سال نو میلادی، اهمیت اقتصادی این اتفاق جهانی را دوچندان کرده و هر ساله شاهد رونق بسیاری از کسب‌وکارها و فروشگاه‌ها در سراسر جهان هستیم. پیش‌بینی می‌شود در جشن کریسمس سال ۲۰۲۲، کل فروش خرده‌فروشی تعطیلات ایالات‌متحده امریکا به بالاترین حد خود یعنی ۹۴۲ میلیارد دلار امریکا برسد. کارشناسان بر این باور هستند که این رشد می‌تواند در سایر کشورهای جهان نیز رخ دهد. دلیل اصلی این پیش‌بینی نیز کاهش محدودیت‌های حاصل از کرونا و بهبود شرایط پاندمی است. مردم همچنان که به خریدهای آنلاین در این زمان عادت کرده‌اند، به خریدهای حضوری نیز بازگشته و علاقه بیشتری برای به‌جا آوردن رسم هدیه دادن دارند. تورم جهانی ناشی از اتفاقات دیپلماتیک و جنگ رخ‌داده در اوکراین، شرایط اقتصادی بسیاری از مردم جهان را دچار چالش کرده و افزایش نرخ مواد غذایی و سوخت، تبدیل به معضل بخش زیادی از مردم اروپا شده است، اما همچنان بازار به روی خوش مشتریان در مدت زمان عید کریسمس و سال نو میلادی امیدوار است. صمت در این گزارش، وضعیت کریسمس را به‌عنوان یکی از اقتصادی‌ترین مراسم‌های جهانی، موردبررسی قرار داده است.

عکس: آیدا فریدی

رد پای جنگ بر اقتصاد کریسمس

فصل خرید کریسمس در تمامی کشورها می‌تواند از اوایل سپتامبر شروع شود، اما دیرتر از این ماه نیز برخی مصرف‌کنندگان، خریدهای خود را آغاز می‌کنند. به‌گزارش statista، در سال ۲۰۲۲، حدود نیمی از خریداران کریسمس در ایالات‌متحده اعلام کردند که قصد دارند خرید خود را در ماه اکتبر آغاز کنند. در سال ۲۰۲۲، ۸۵ درصد از مردم ایالات‌متحده اعلام کردند که قصد دارند این تعطیلات را جشن بگیرند و از هر ۱۰ نفر تنها یک نفر اعلام کرد که در این جشن شرکت نخواهد کرد. این افراد مشکلات اقتصادی و کم‌توانی برای تهیه مایحتاج این جشن را دلیل کم‌توجهی خود به کریسمس اعلام کرده‌اند که به‌نوبه خود رقم قابل‌توجهی است.

کریسمس طی سده‌های گذشته به‌عنوان بزرگ‌ترین محرک اقتصادی در سراسر جهان شناخته شده و یک اتفاق امروزی نیست، زیرا فروش به‌طور تقریبی در تمام بخش‌های خرده‌فروشی طی این مدت به‌طور چشمگیری افزایش یافته و این بهبود کسب‌وکارها، از زمان‌های دور رایج بوده است. رونق بخش زیادی از کسب‌وکارها و حتی صنایع جهانی در مدت کریسمس، سال نو میلادی و تعطیلات زمستانی، بخش اقتصادی و جدایی‌ناپذیر این مدت است، همچنین در کشورهای غیرمسیحی نیز کریسمس و سال نو میلادی از رویدادهای مهم بین‌المللی بوده و اقتصاد این کشورها نیز همواره در تلاش هستند تا سهم خود را از سود کریسمس بردارند، اما برخی کارشناسان معتقدند کریسمس ۲۰۲۲ و سال نو میلادی جدید، آن‌طور که انتظار می‌رفت در تمامی کشورها سود اقتصادی به‌همراه نخواهد داشت. تورم جهانی غیرقابل‌پیش‌بینی که از اوایل سال ۲۰۲۲ با آغاز جنگ روسیه و اوکراین به کشورها تحمیل شد، طی چند ماه اخیر با شروع فصل زمستان شیب صعودی تندی گرفته و هزینه تامین سوخت و مواد غذایی، برای مردم تمامی کشورها افزایش یافته است، هرچند فشارهای اقتصادی برای تمامی مردم جهان یکسان نیست و کشورهایی با پایه‌های اقتصادی سست‌تر، بیشتر آسیب دیده‌اند. با تمامی این احوالات، همچنان چشم امید کسب‌وکارهای خرد به کریسمس بوده و باید دید در ادامه، آیا این رسم و آیین مذهبی و مدنی فراگیر، تا چه اندازه سرمایه وارد بازارها می‌کند.

روند نگران‌کننده بازار در ماه‌های پایانی سال

کشورهای اروپایی که بخش عمده‌ای از آنها، مسیحیت را به‌عنوان دین رسمی خود پذیرفته‌اند، هر ساله نگاه ویژه‌ای به بازار کریسمس دارند. مردم این کشورها کریسمس را در جای یکی از مهم‌ترین رویدادهای سالانه خود می‌دانند و آداب و رسوم ویژه‌ای منحصر به این زمان دارند. مخارج در آستانه کریسمس برای خرده‌فروشان منطقه یورو بسیار مهم است و صاحبان کسب‌وکارها تا حدی از بازار کریسمس نگران هستند، چرا که روند فصلی خریدهای انجام‌شده در ماه‌های پایانی سال ۲۰۲۲ ، نشان می‌دهد فشار بر هزینه‌های زندگی ناشی از قیمت‌های بالای انرژی، تا حدی بر بازار و انگیزه خرید مشتریان تاثیرگذار بوده است. به‌گزارش country.eiu.com، در ماه اکتبر (مهر- آبان) امسال، درآمد قابل‌تصرف خانوارها تحت‌تاثیر قبوض بزرگ انرژی، افزایش نرخ بهره و کاهش دستمزدهای واقعی قرار گرفت. بیشترین کاهش ماهانه در حجم تجارت خرده‌فروشی در اتریش با رقم ۴.۶ درصد ثبت شد. این رقم به آن معنا است که در ماه اکتبر، نسبت به ماه قبل آن، بیش از ۴ درصد میزان خریدها کاهش پیدا کرده است. این کاهش در آلمان ۲.۸ درصد و در فرانسه ۲.۷ درصد بود. اما این سیر نزولی خریدها در تمامی کشورها رخ نداده بازار کشورهایی مانند لوکزامبورگ (۲.۶ درصد)، قبرس، مالت و پرتغال (۰.۵ درصد) و اسپانیا (۰.۴ درصد) شاهد رشد در میزان خرید و فروش‌ها بودند. صاحبان کسب‌وکارها و صنایعی مانند صنعت مواد غذایی، پوشاک و هر نوع تولیدی که به فراخور این ایام بتواند عرضه محصول خود را افزایش دهد، امیدوارند تا در کشورهایی که میزان خرید رشد داشته، در روزهای منتهی به کریسمس نیز فروش به نسبت بهتری را تجربه کنند.

اروپا به آینده خوش‌بین است

بنا بر آمار گفته شد، در چند ماه اخیر شرایط اقتصادی بازارهای اروپایی روندی نزولی داشته، اما کارشناسان نسبت به روزهای پیش‌رو امیدوار هستند. بیکاری در بیشتر کشورهای اتحادیه اروپا در پایین‌ترین حد خود باقی مانده و تورم این منطقه برای نخستین‌بار در ۱۷ ماه گذشته کاهش یافته است. نرخ بنزین در ماه اوت، کاهش یافته و سطوح بالای ذخیره‌سازی گاز در سراسر اروپا نیز به بهبود انتظارات کسب‌وکارها از چشم‌انداز اقتصادی کمک کرده است. گزارش country.eiu.com، درک مصرف‌کنندگان از چشم‌انداز اقتصادی منطقه یورو در ماه‌های اکتبر و نوامبر بهبود یافت که به‌دلیل بیکاری کم‌سابقه و کاهش فشارهای تورمی در این مدت بود. تمام این موارد در کنار یکدیگر، سبب شده تا منطقه یورو به رشد اقتصادی خرده‌فروشی در ماه دسامبر و روزهای پایانی سال ۲۰۲۲ امیدوار باشد.

به‌گزارش statista.com، پیش‌بینی می‌شود که کل خرده‌فروشی (آنلاین و فروشگاهی) در طول فصل کریسمس سال ۲۰۲۲ تا پایان سال میلادی، به ۸۲.۲ میلیارد پوند در بریتانیا برسد. اگر این رقم رخ دهد، بزرگ‌ترین درآمد در فصل کریسمس برای بریتانیا رخ داده است. از سویی دیگر، در کشور آلمان نیز پیش‌بینی می‌شود که هزینه خرده‌فروشی در کریسمس به حدود ۷۳ میلیارد پوند بریتانیا برسد که رقمی بالا برای این وقت از سال به‌شمار می‌رود.

یکی از برنامه‌های جدی اروپا برای حفظ ثبات اقتصادی بازارهای خود، افزایش نرخ بهره‌های بانکی است. به‌نظر می‌رسد، بانک مرکزی اروپا قصد دارد نرخ بهره‌های بانکی را ۱۵۰ واحد افزایش دهد و این رقم در راستای حفظ سرمایه‌های مردم در بانک‌ها و جلوگیری از شکل‌گیری پول داغ و سرمایه‌های تورم‌زده است. دولتمردان اروپایی به رونق بازار در ایام کریسمس و سال نو میلادی امیدوار هستند، اما آنها می‌دانند که شادی فصلی، تنها در کوتاه‌مدت از روند هزینه‌های خرده‌فروشی حمایت می‌کند. پیش‌بینی می‌شود رونق بازارها در سال ۲۰۲۳ و تمایل مردم برای خریدهای مصرفی، کمتر از زمان فعلی باشد.

بحران تورمی در اروپای‌شرقی

شرایط اقتصادی در کشورهای اروپایی، متفاوت است و کشورهای اروپای‌شرقی نسبت به سایر بخش‌ها بیشترین مشکلات اقتصادی را در آستانه جشن کریسمس و سال نو میلادی تحمل می‌کنند. نه‌تنها بحران سوخت بلکه افزایش نرخ مواد غذایی در تمامی کشورها تبدیل به یک معضل جدی شده است. به‌گزارش euractiv.com، تورم نرخ مواد غذایی، در کشورهایی مانند مجارستان و کشورهای حوزه بالتیک، از نرخ تورم کلی موجود در اتحادیه اروپا بیشتر است. داده‌های یوروستات نشان می‌دهد که نرخ مواد غذایی در مجارستان در اکتبر ۴۵.۲ درصد بالاتر از یک سال قبل بوده است و ۱۰ کشور در شرق اتحادیه اروپا با تورم بیش از ۲۰ درصدی نرخ مواد غذایی مواجهند. به‌عنوان مثال، هزینه غذا در لیتوانی در ماه اکتبر امسال، ۳۳.۳ درصد نسبت به مدت مشابه سال ۲۰۲۱ بیشتر بود. نرخ مواد غذایی همچنان روبه افزایش و یکی از دلایل مشکلات زیاد اروپای‌شرقی و در برخی کشورهای کمونیستی سابق، بهره‌وری پایین صنایع غذایی است. این کشورها بیشتر بر واردات متکی هستند و با شکل‌گیری بحران‌های اقتصادی همه‌گیر جهانی، آنها بیشتر از سایر کشورهای اتحادیه اروپا آسیب دیدند؛ کشورهایی که بیشترین مشکلات اقتصادی را دارند، به‌نظر می‌رسد خریدهای مربوط به کریسمس به‌ویژه در بحث خرید مواد غذایی، کم‌حجم‌تر و اقتصادی‌تر از سال‌های گذشته باشد. وظیفه به‌جا آوردن بخشی از رسوم و آداب مربوط به کریسمس، بر دوش غذاهای مربوط به این شب است و به‌نظر می‌رسد باوجود تورم مواد غذایی، مردم اروپای‌شرقی همچنان بر خرید پایه‌های اولیه غذاهای کریسمسی مصر باشند.

> صاحبان کسب‌وکارها تا حدی از بازار کریسمس نگران هستند، چرا که روند فصلی خریدهای انجام‌شده در ماه‌های پایانی سال ۲۰۲۲، نشان می‌دهد فشار بر هزینه‌های زندگی ناشی از قیمت‌های بالای انرژی، تا حدی بر انگیزه خرید مشتریان تاثیرگذار بوده است

نگاه ویژه شرق به کریسمس غربی

در جشن‌هایی که ریشه آنها به رسوم و آیین‌های ملیتی و مذهبی باز می‌گردد، بدیهی است که اقتصاد کشورهای مربوطه، بیش از سایر موارد تحت‌تاثیر قرار می‌گیرد، اما طی دهه‌های گذشته با مسائلی مانند تبلیغات گسترده، فرهنگ‌سازی و سایر موارد این‌چنینی، سبب شده تا کشورهای دیگر نیز مراسم‌هایی را مانند کریسمس و سال نو میلادی را جشن بگیرند.

اهمیت تقویم میلادی و تعطیلات زمستانی در مراودات مالی و اقتصادی بین‌المللی را می‌توان یکی از اهرم‌های غیرشفاف نفوذ فرهنگ غربی در کشورهای مختلف جهان دانست. کشورهای آسیایی که خود از قدمتی ریشه‌دار برخوردار هستند، امروزه کریسمس را به‌عنوان یکی دیگر از روزهای مهم خود در تقویم دانسته و در نهایت، اقتصاد کریسمس برای کسب‌وکارهای خرده‌فروشی این کشورها نیز حائزاهمیت شده است. کره‌جنوبی، ژاپن و ترکیه جزو کشورهای غیرمسیحی هستند که نگاهی ویژه به اقتصاد شب کریسمس خود دارند.

هجمه مردم کره‌جنوبی برای خرید در کریسمس

کریسمس در کره‌جنوبی به‌عنوان یک تعطیلات ملی در نظر گرفته می‌شود، به این معنی که بیشتر کارمندان یک روز مرخصی از کار دارند و با خانواده و دوستان جشن می‌گیرند. این مهم‌ترین شباهت کریسمس در کره با بیشتر کشورهایی است که این روز برای آنها اهمیت مذهبی دارد. در کره‌جنوبی تنها بخشی از مردم مسیحی هستند و ادیانی دیگر مانند بودائیسم، رواج بیشتری دارد، اما کریسمس به‌عنوان یک اتفاق مهم در تقویم این کشور وجود دارد و بدیهی است که اقتصاد بازار در این روز، بیش از روزهای دیگر سال به خریداران امیدوار است. اهمیت اقتصاد کریسمس تا حدی است که مقامات کره‌جنوبی اعلام کرده‌اند یکی از مهم‌ترین و اصلی‌ترین خیابان‌های سئول را در شب کریسمس تعطیل خواهند کرد. به‌گزارش scmp.com، اتحادیه فروشندگان کره‌جنوبی اعلام کرد که فروشندگان خیابانی در مقصد گردشگری معروف سئول به نام میونگ دونگ، در شب کریسمس تعطیل خواهند شد تا از یک فاجعه احتمالی کنترل جمعیت جلوگیری کنند. فاجعه مرگ بخشی از مردم حاضر در مراسم‌های مهم به‌دلیل حجم بالای جمعیت، در کره‌جنوبی سابقه داشته و تعطیلی این خیابان مهم در شب کریسمس، در راستای تکرار نشدن این اتفاق تلخ است. از سویی دیگر، این دوراندیشی نشان می‌دهد کریسمس و خریدهای مختص به این زمان، در نظر مردم کره‌جنوبی تا چه میزان اهمیت دارد.

سخن پایانی

ترویج آیین‌ها و رسومات کشورها به یکدیگر از طرفی می‌تواند مثبت و دارای پیامدهای سازنده‌ای باشد. آگاهی ملت‌ها از فرهنگ دیگر کشورها، توانایی برقراری انطباق تقویم‌های اقتصادی کشورها با یکدیگر، بهبودهای اقتصادی برای اقتصادهای بین‌المللی و صنایع دارای شعبه‌های جهانی، از جمله موارد مثبت این مسئله است، اما اگر بخواهیم از بعدی دیگر به این موضوع نگاه کنیم، با پدیده‌ای به نام تهاجم فرهنگی مواجه می‌شویم. زمانی که اعیاد و مراسم‌های سایر مذاهب، اندیشه‌ها و ملیت‌ها برای مردم یک کشور بیش از چارچوب‌های عقیدتی خود اهمیت پیدا می‌کند، شاهد رخداد اتفاق مثبتی نیستیم. تهاجم فرهنگی می‌تواند پس از ریشه دواندن در یک جامعه، اقتصاد کشور را دستخوش تغییر کند و متناسب با نیاز خود، به ساختارهای اقتصادی و تجاری آن کشور شکل دهد. اگر از این جنبه به مسئله پذیرش بی‌چون‌وچرای فرهنگ سایر جوامع نگاه کنیم، می‌بینیم اتفاق چندان مناسبی در حال رخ دادن در جهان نیست.

بازار کریسمس به‌بهانه آغاز سال نو میلادی بررسی شد

هزینه‌های یک کریسمس ایرانی

کیمیا ملکی
editor@smtnews.ir

جشن کریسمس یا نوئل یکی از جشن‌های مذهبی است که توسط پیروان آیین مسیحیت برگزار می‌شود. بسیاری از افراد جشن کریسمس را به‌عنوان زمان شروع سال نو میلادی می‌شناسند اما جشن کریسمس و مراسم سال نو میلادی جدا از هم هستند. جشن کریسمس از روز تولد حضرت عیسی آغاز می‌شود و تا ۱۲ روز به‌طول می‌انجامد و در ادامه آن، جشن خاج‌شویان برگزار می‌شود. مسیحیان در جشن کریسمس آداب‌ورسوم ویژه‌ای دارند و به تزئین درخت کاج، پختن غذاهای ویژه، هدیه دادن، خواندن سرود و... می‌پردازند. برگزاری کریسمس در کشورهای مختلف مسیحی بنا به سنت و رسم و رسوم آنان، تفاوت‌هایی دارد، اما مهم‌ترین نقاط اشتراک این مراسم این است که مسیحیان در جشن میلاد عیسی مسیح به کلیساها می‌روند، در منزل یک درخت کاج را تزئین و چراغانی می‌کنند و در خیابان‌ها و کوچه‌ها دسته‌دسته سرودهای پرستشی و شکرگزاری اجرا می‌کنند. در ایام کریسمس حراجی‌هایی برپا می‌شود و در روز باکسینگ در ۲۶ دسامبر، کارمندان از کارفرمای خویش هدیه دریافت می‌کنند. امروزه در تمام جهان درخت کاج و سرو نماد مهم کریسمس به‌حساب می‌آید و چند سالی است که برگزاری عید مسیحیان در ایران حتی ازسوی هموطنان غیرمسیحی با جدیت دنبال می‌شود. صمت در این گزارش به بررسی بازار کریسمس در آستانه آغاز سال نو میلادی پرداخته است.

عکس: آیدا فریدی

هزینه لازم برای یک جشن کریسمس از ۲ میلیون تومان تا ۲۰۰ میلیون تومان برآورد می‌شود

انقلاب زمستانی در نیمکره شمالی

کریسمس با آیین‌های ویژه‌ای همراه است. برای مثال تزئین یک درخت کاج و شخصیتی خیالی به‌نام بابانوئل در آن نقشی مهم دارد. برگزاری کریسمس در کشورهای مختلف مسیحی بنا به سنت و رسم و رسوم آنان، تفاوت‌هایی با یکدیگر دارد. کریسمس همزمان با انقلاب زمستانی در نیمکره شمالی است. در اواسط قرن ۱۹ کریسمس با تعطیلات و هدیه دادن و شادی کردن همراه شد. کارت‌های کریسمس در سال ۱۸۴۶ ظاهر شدند و بابانوئل هم نخستین بار در نیویورک محبوبیت پیدا کرد.

شواهد بازار حاکی از آن است که هر سال در تهران تعداد زیادی از افراد غیرمسیحی نیز برای خرید لوازم کریسمس اقدام می‌کنند؛ اقدامی که به‌نظر می‌رسد بیشتر با تمایلات تجمل‌گرایی انجام می‌شود.

درخت‌های چند میلیونی

حوالی روزهای کریسمس خیابان میرزای شیرازی تهران به‌دلیل نزدیکی به یکی از معروف‌ترین کلیساهای پایتخت و محله‌های ارمنی‌نشین حال‌وهوای دیگری پیدا می‌کند؛ خیابانی که در روزهای اول ژانویه تبدیل می‌شود به بازار کریسمس. بازار کریسمس این خیابان در سال‌های گذشته به یک جاذبه گردشگری مرکز تهران تبدیل شده است.

دیگر فقط مسیحی‌های این خیابان و محله‌های اطراف برای خرید به آنجا نمی‌آیند، بلکه با آغاز زمستان فرصت مناسبی برای گشت‌وگذار همه خانواده‌های تهرانی و لذت از بازار زیبای کریسمس فراهم می‌شود.

در پیاده‌رو خیابان میرزای شیرازی که قدم می‌زنید، درخت‌های کاج مصنوعی با تزئینات رنگارنگ پشت سر هم صف کشیده‌اند و ویترین مغازه‌ها پر از تزئینات زیبا و خیره‌کننده مخصوص کریسمس است؛ از عروسک‌های آدم‌برفی گرفته تا درختان مصنوعی، همه کنار هم در ویترین‌ها چیده شده‌اند.

خیابان رنگ‌ورویی دیگر به خود گرفته و چراغ‌های رنگی در ویترین مغازه‌ها حسابی چشم را خیره می‌کنند. برای اطلاع از نرخ یکی از اصلی‌ترین وسایل جشن کریسمس به سراغ مغازه‌ای می‌روم که در اطراف آن درخت‌های کاج با رنگ‌ها و سایزهای مختلف چیده شده است. نرخ درختان را جویا می‌شوم.

فروشنده می‌گوید قیمت درختان کاج مخصوص کریسمس از یک میلیون تومان در کوچک‌ترین سایز شروع می‌شود و تا ۵۰ میلیون تومان بسته به نوع، رنگ و کیفیت آن می‌رسد.

در سایت‌های خریدوفروش اینترنتی هم هزینه لازم برای خرید درخت کریسمس از ۲۵۰ هزار تومان شروع می‌شود و به ۱۷ میلیون تومان می‌رسد. البته هر سال لازم به خرید درخت کریسمس نیست و با یک بار خرید می‌توان سال‌ها از آن استفاده کرد.

تزئیناتی لاکچری

خرید کاج به‌تنهایی کافی نیست و باید برای تزئین آن از وسایل مختلفی استفاده شود. تنوع بین این وسایل تزئینی بسیار زیاد است و بسته به سلیقه افراد انواع گوناگونی دارد؛ از لوازم تزئینی ریز تا گوی‌های درشت. برای خرید این لوازم در بسته‌بندی‌های کوچک باید حداقل ۱۰۰ هزار تومان خرج کرد، این در حالی است که خرید لوازم تزئینی بزرگ‌تر بیش از ۶۰۰ هزار تومان هزینه دارد. در سایت‌های خریدوفروش اینترنتی نیز هزینه خرید این تزئینات از ۹۵ هزار تومان شروع می‌شود. قطعا برای زیباتر شدن درخت کریسمس باید از وسایل تزئینی بیشتری استفاده کرد؛ در نتیجه برای تزئین یک درخت کریسمس زیبا حداقل باید ۳ میلیون تومان هزینه کرد. می‌توان از جوراب‌هایی برای تزئین این درخت‌ها استفاده کرد که نرخ آن از ۳۰۰ هزار تومان شروع می‌شود و به ۷۰۰ هزار تومان می‌رسد.

حوالی روزهای کریسمس خیابان میرزای شیرازی به‌دلیل نزدیکی به یکی از معروف‌ترین کلیساهای تهران حال‌وهوای دیگری پیدا می‌کند و بازار خرید اسباب برگزاری جشن سال نو و درخت کریسمس داغ می‌شود

بابانوئل‌های ۶۰ میلیون تومانی

نماد دیگر کریسمس، بابانوئل است. بابانوئل شخصیت خیالی و محبوب بچه‌ها است. بابانوئل یا پاپانوئل یک شخصیت تاریخی و داستانی در فرهنگ عامیانه کشورهای غربی و مسیحی است و نام آن با جشن کریسمس آمیخته شده است؛ یک پیرمرد چاق با ریش سفید بلند و لباس قرمز. او معمولا یک کیسه پر از هدیه به همراه دارد که در روز کریسمس یا شب قبل از آن برای بچه‌ها می‌آورد. این باور وجود دارد که بابانوئل بچه‌ها را به دسته‌های خوب و بد تقسیم می‌کند و برای کودکانی که رفتار مناسبی در طول سال داشته باشند هدایایی می‌آورد. حالا برای خرید بابانوئل سری به مغازه‌ها می‌زنیم.

عروسک‌های بابانوئل با سایزهای مختلف در مغازه‌ها موجود است که بسته به سایز آن قیمت‌های متفاوتی دارد، اما برای خرید بابانوئل باید از ۷ میلیون تومان تا ۶۰ میلیون تومان هزینه کرد.

اگر هزینه لازم برای خرید بابانوئل نباشد، دیگر از خرید کلاه آن نمی‌توان گذشت که در بسیاری از عکس‌های لاکچری از آنها استفاده می‌شود. نرخ کلاه بابانوئل از ۲۵۰ هزار تومان شروع می‌شود.

عکس با تم کریسمس

اگر از خرید بابانوئل و درخت کاج توسط افرادی که مسیحی نیستند، بگذریم از عکس‌های کریسمسی نمی‌توان گذشت.

امروزه واژه‌هایی مثل لاکچری، دیزاین و پکیج که حالا ورد زبان هر کسی شده در کریسمس هم روی خود را نشان داده است. با آغاز سال نو میلادی و کریسمس فعالیت بعضی آتلیه‌ها به‌ویژه در فضای مجازی پررنگ می‌شود. کمترین هزینه برای گرفتن عکس با تم کریسمس حدود ۲ میلیون تومان است.

این هزینه با لباس‌های کریسمس و دکورهای خاص بالاتر نیز می‌رود و در برخی موارد به ۱۳ میلیون تومان نیز می‌رسد.

نکته جالب توجه این است که عکس حکم ماندگار کردن یک لحظه را دارد؛ لحظه‌ای که آن را زندگی کردیم و خاطره خوشایندی از آن داریم. اکنون گرفتن عکس در فضایی مصنوعی و دکورهای لاکچری چه خاطره‌ای برای ما می‌سازد؟ البته گرفتن عکس‌های کریسمسی برای افرادی که این جشن را برگزار می‌کنند بسیار جذاب و خاطره‌انگیز خواهد بود.

تور کریسمس

بدون هیچ شکی همه جشن‌های سال نو دنیا می‌توانند جذاب باشند؛ از سال نو میلادی و ایام عید و نوروز گرفته تا سال نو چینی که ۲۰ روز بعد از سال نو میلادی است. یکی از جذاب‌ترین جشن‌های سال نو که در کشور خودمان هم جشن گرفته می‌شود، سال نو میلادی در کریسمس و ژانویه است. برای بسیاری از افراد جالب است که بدانند کشورهای دیگر چگونه سال نو خود را برگزار می‌کنند و حال‌وهوای خیابان‌ها در این زمان چگونه است، به همین دلیل بسیاری از افراد در این مدت به کشورهای دیگر سفر می‌کنند. نرخ تورها برای سفر به این کشورها بسته به نوع آن و مکانی که انتخاب می‌کنند، متفاوت است. قیمت تورهای زمینی به ترکیه از ۳ میلیون تومان شروع می‌شود و هزینه تور ویژه کریسمس به روسیه به ۳۷ میلیون تومان می‌رسد.

سخن پایانی

مغازه‌های خیابان میرزای شیرازی این روزها حسابی حال‌وهوای کریسمس گرفته، این در حالی است که جشن کریسمس نیز از افزایش هزینه‌ها بی‌نصیب نمانده و شاهد قیمت‌های نجومی در این بازار هم هستیم.

با حساب و کتابی سرانگشتی باتوجه به فضا و وسایلی که برای تزئینات از آن استفاده می‌شود، هزینه لازم برای یک جشن کریسمس از ۲ میلیون تومان تا ۲۰۰ میلیون تومان است. البته برای گرفتن یک جشن و شادی سال نو نیازی به هزینه‌های آنچنانی نیست.

هرچند مشاهدات از بازار نشان می‌دهد افرادی تنها برای لاکچری‌بازی به سراغ این بازار گرانقیمت می‌روند تا با عکس‌های «مکش‌مرگ ما» خود را به رخ سایرین بکشند.

یادداشت

سیاست‌گذاری و برنامه‌ریزی برای توسعه پایتخت

نرگس معدن پور
رئیس کمیسیون فرهنگی شورای شهر تهران

سیاست‌گذاری و برنامه‌ریزی برای توسعه شهر تهران و ارتقای کیفیت زندگی در آن، رویکردهای مختلفی دارد که طیفی از برنامه‌ریزی متمرکز، برنامه‌ریزی مشارکتی و کاهش تصدی‌گری را شامل می‌شود. مدیریت شهری تهران، در ادوار مختلف رویکردهای متفاوتی را برای توسعه شهر تهران و ارتقا و بهبود شاخص‌های کیفیت زندگی شهروندان و زندگی شهری، دنبال کرده است. سوال این است که چه رویکردهایی می‌توانند به افزایش کارآمدی و اثربخشی برنامه‌ریزی‌های کلان در جهت ارتقا و بهبود شاخص‌های کیفیت زندگی در مناطق و محلات شهر تهران، کمک کنند؟ پاسخ به این سوال، سهل و ممتنع است. از این جهت که نمی‌توان با قطعیت گفت لزوما باید از یک روش یا رویکرد استفاده کرد و در عین حال، نباید فراموش کرد که درس‌های گذشته و تجارب مربوط به اجرای رویکردهای مختلف، پیش روی ماست و می‌توان از طریق تحلیل آنها و قضاوت درباره میزان کارآیی و اثربخشی که به همراه داشته‌اند، درباره رویکردهای مناسب و ممکن به جمع‌بندی رسید. بررسی تجارب نشان می‌دهد رویکردهای رایج مدیریت شهری تهران در زمینه مدیریت و برنامه‌ریزی کلان فرهنگی اجتماعی، شامل سه دسته است:

۱. برنامه‌ریزی با تمرکز بر تکالیف مندرج در اسناد فرادستی و به‌صورت متمرکز توسط واحدهای ستادی شهرداری تهران

۲. برنامه‌ریزی از طریق نظام کارشناسی و اجرایی مناطق و نواحی شهرداری تهران

۳. برنامه‌ریزی از طریق مشارکت جامعه‌محور و همیاری‌های محلی

می‌توان گفت اکنون، هر سه رویکرد در مدیریت شهری تهران، رایج بوده و به کار گرفته می‌شود که البته سهم هر یک از این رویکردها در نظام مدیریت و برنامه‌ریزی شهرداری تهران، متفاوت است. به‌عنوان مثال، هرچند رویکرد سوم، رو به رشد و گسترش است، اما همچنان رویکردهای اول و دوم، از وزن بیشتری در نظام تصمیم‌گیری و کارشناسی مدیریت شهری برخوردارند. این دو رویکرد، گرچه کوشش می‌کنند نیازهای محلی را نیز لحاظ کنند، اما در نهایت رویکردی تمرکزگرا هستند، این در حالی است که گرچه جمعیت شهر تهران در جغرافیای مشترکی به‌نام تهران زندگی می‌کنند، اما واقع‌بینانه این است که بگوییم شهر تهران به اندازه‌ای رشد و توسعه پیدا کرده که هر یک از مناطق، نواحی و محلات آن، از نظر فرهنگی و اجتماعی دارای مسائل متفاوتی هستند. بنابراین، رویکرد کارآمد و اثربخش در سیاست‌گذاری، مدیریت و برنامه‌ریزی کلان امور فرهنگی و اجتماعی شهر تهران، تنها این نیست که مبتنی بر نیازها و اقتضائات مناطق، نواحی و محلات باشد، بلکه علاوه بر توجه به اسناد فرادستی و نیازهای شهروندان، باید مبتنی بر آمایش سرزمین نیز باشد. چرا آمایش سرزمین؟ برای پاسخ، باید به چند پیش‌فرض توجه کنیم: -می‌دانیم که هر یک از مناطق، نواحی و محلات، علاوه بر مشابهت‌های کلان با دیگر نقاط شهر تهران، دارای برخی مسائل متفاوت و مختص خود در امور فرهنگی و اجتماعی هستند. -ما می‌دانیم که منابع موجود، امکان پرداختن همزمان، کافی و فراگیر به تمامی مسائل و دغدغه‌های کلان امور فرهنگی و اجتماعی را ندارد.

راه‌حل چیست؟

برای دست یافتن به رویکردی که به دو پیش‌فرض بالا توجه داشته باشد، بهتر است ویژگی‌هایی لحاظ شود: -مبتنی بر توجه همزمان به منابع مالی، نیروی انسانی، موقعیت مکانی، نیمرخ محلی، نیازهای شهروندان و اولویت‌های کلان باشد. وقتی به ویژگی‌های فوق با دقت توجه کنیم، خواهیم دید مختصات، رویکردی است که علاوه بر غیرمتمرکز بودن، فراتر از شناسایی نیازهای محلی است؛ از همین رو این رویکرد همان آمایش سرزمین در حوزه امور فرهنگی و اجتماعی است. در این رویکرد، ما به‌تدریج نقشه راهی خواهیم داشت که مطابق آن، هر منطقه، ناحیه و محله، برنامه مختص خود را در حوزه فرهنگی و اجتماعی خواهد داشت. این برنامه از طریق آمایش سرزمین حاصل و در قالب آن، مختصات دقیقی از مهم‌ترین شاخص‌های محلی، احصا شده است. مزیت مهم این رویکرد آن است که طراحی سیاست‌ها و برنامه‌های کلان را دقیق‌تر می‌کند و موجب می‌شود در پایان، هر برنامه‌ای، نه صرفا براساس اجرای آن، بلکه در مقایسه با شاخص‌های محلی، ارزیابی شود. «گفت‌وگوهای اجتماع‌محور» که ما به‌اختصار آن را «گام» نامیدیم، رویکرد آمایش سرزمین را به‌عنوان هدف اصلی دنبال می‌کند. ما در قالب این برنامه، از طریق نشست‌های گفت‌وگومحور با اعضای شورای فرهنگی، هنری، اجتماعی و ورزشی منطقه به مختصات آمایش سرزمین در حوزه امور فرهنگی و اجتماعی هر منطقه، دست پیدا می‌کنیم. در این بین، آنچه اهمیت دارد این است که ما از طریق گفت‌وگو و مفاهمه با شوراهای فرهنگی، هنری، اجتماعی و ورزشی مناطق، بتوانیم به یک چرخش تحولی در نظام برنامه، بودجه و تخصیص منابع در حوزه امور فرهنگی و اجتماعی مدیریت شهری تهران، دست پیدا کنیم. به‌طوری که بدانیم شاخص هدف یک اولویت در یک منطقه و محله چیست و چگونه باید به آن دست پیدا کنیم و برای پیاده‌سازی یک سیاست یا برنامه، به چه منابعی نیاز داریم و چگونه می‌توانیم این منابع را تامین کنیم و تخصیص بدهیم؛ بنابراین برنامه «گام» یکی از اضلاع چرخش‌های تحولی است که کمیسیون فرهنگی و اجتماعی شورای اسلامی شهر تهران برای ارتقای کارآمدی و اثربخشی در سیاست‌گذاری و مدیریت کلان امور فرهنگی و اجتماعی شهر تهران مدنظر دارد.

یادداشت

حل بحران فردا نیازمند تدبیر امروز

محمود زارعی
پژوهشگر اقتصاد

خشکسالی، تنش آبی، خشک شدن دریاچه‌ها، برکه‌ها، تالاب‌ها و رودخانه‌ها، کاهش ذخیره سدها و کاهش بارندگی؛ واژه‌ها و عبارت‌هایی هستند که تکرار آنها در اخبار روزانه حوادث کشور، تشدید شده است. گاهی در قالب بازنمایی وضعیت دریاچه ارومیه، گاهی بحران آب در همدان و زمانی در قالب خشک شدن زاینده‌رود؛ همه اینها سیگنال‌ها و پیش‌لرزه‌های ماجرایی است که خیلی با آن فاصله نداریم.

شرایط فعلی آبی ایران که از کوه‌های آذربایجان در منتهی‌الیه شمال‌غرب کشور تا دشت‌های سیستان در جنوب‌شرقی ایران را فراگرفته است؛ نه‌تنها شرایط فعلی تامین آب شرب، کشاورزی و صنعت را تحت‌تاثیر قرار داده، بلکه تمام ابعاد زیست آتی بشری از فرهنگ، اقتصاد، توزیع جمعیتی، موضوعات سیاسی و امنیتی آینده ایران را نیز تحت‌الشعاع قرار خواهد داد.

به‌صورت معمول در جغرافیای سرزمینی ایران، متوسط میزان بارش سالانه، یک‌سوم متوسط جهانی و یک‌دوم متوسط بارش در آسیا است، در کنار این بارش کمتر از متوسط جهانی، کاهش نزولات جوی به نسبت متوسط چندساله اخیر در کشور حاکی از برهم‌خوردن شدید شرایط اقلیمی است؛ موضوعی که اگرچه مختص ایران نیست، اما آسیب‌پذیری ایران از تغییرات اقلیمی نسبت به سایر کشورها بسیار شدیدتر است.

افزایش ۱.۱ درجه‌ای متوسط دمای کشور که منجر به کاهش حجم یخچال‌های طبیعی و ماندگاری کمتر برف در ارتفاعات شده است، در کنار افزایش حجم بارش‌های پراکنده و کوتاه‌مدت، روند رواناب‌ها و رودخانه‌های کشور را تحت‌تاثیر قرار داده است.

از سوی دیگر، وابستگی ۵۵ درصدی تامین آب کشور به منابع آب زیرزمینی، موجب کسری ۱۴۳ میلیارد مترمکعبی سفره‌های زیرزمینی در طول چند دهه گذشته شده که پیامد آن، فرونشست زمین، آلودگی و شوری آب‌های زیرزمینی است. این وابستگی ۵۵ درصد متوسط کشوری است، در بسیاری از استان‌ها این وابستگی به مرز اضطرار رسیده است، در حال حاضر خراسان‌رضوی، خراسان‌جنوبی، کرمان، فارس، یزد، هرمزگان، البرز و همدان حدود ۸۰ درصد از سبد تامین آب را از طریق سفره‌های زیرزمینی تهیه می‌کنند. برداشت بی‌رویه آب از منابع استراتژیک زیرزمینی موجب شده است تا ۲۷۷ دشت کشور در حالت بحران آبی و ۱۴۳ دشت در وضعیت فراتر از بحران یا به‌عبارتی، ممنوعه بحرانی جای بگیرند.

مصرف بی‌باکانه و انباشت چندساله مشکلات مدیریتی در حالی همچنان بر آتش بحران آب می‌دمد که این بحران می‌تواند مبدل به زایشگاه بحران‌های ریزودرشت برای کشور شود. ازدیاد مشکلات اقتصادی، افزایش اعتراضات، مهاجرت، رکود در صنایع و... بخشی از آتشی است که می‌تواند از دل بحران آب برخیزد. در همین یک سال اخیر، تجمعات صنفی کشاورزان در استان‌های مختلف به وضعیت آبی کشور، پروژه‌های انتقال آب و تخصیص نیافتن سهم حقابه از جمله پیامدهای بحران آب و تغییرات اقلیمی بوده است.

عدم‌توسعه متناسب با آمایش سرزمین، نبود هماهنگی بین‌بخشی، خرد بودن اراضی کشور، بی‌توجهی نسبت به برخورد با متخلفان و اتکا به سیاست مدیریت عرضه به‌جای مدیریت تقاضا، بخشی از انباشت مشکلات مدیریتی است که در طول زمان موجب تعمیق مشکلات آبی کشور شده است. از سوی دیگر، سوگیری شناختی مردم نسبت به فراوانی و در دسترس بودن آب، تک‌بعدی نگری نسبت به بحران آب و عدم دخیل‌سازی تغییرات اقلیمی در محاسبات ذهنی خود منجر به مصرف بی‌باکانه آب در کشور شده است.

آنچه رخ داده، حاصل سال‌ها انباشت مشکلات مدیریتی و فرهنگی و حل بحران فردا نیازمند تدبیر امروز است. رسیدن وضعیت آبی کشور به نقطه تعادل، نیازمند کاهش ۱۱ میلیارد مترمکعبی مصرف آب سالانه در کشور است. اجرای کامل الگوی کشت محصولات کشاورزی که منجر به کاهش ۱۷ درصدی مصرف آب در بخش کشاورزی خواهد شد، فرهنگ‌سازی آب مبنا، استفاده از فناوری فضایی برای پایش مستمر وضعیت آبی کشور، اصلاح حکمرانی آبی و تمرکز بر مدیریت تقاضا به‌جای افزایش عرضه و توجه به توسعه پایدار بدون اتکا به منابع آبی همگی بخش از اقداماتی است که تمامی افرادی که در چارچوب جغرافیایی ایران زیست می‌کنند، از مسئولان گرفته تا مردم،باید به‌دنبال اجرای آن باشند تا بتوانند نفس آتشین اژدهای سرکش بحران آب را از سر نسل‌های آتی این سرزمین بزدایند.

تدوین بسته تامین مالی طرح‌های توسعه حمل‌ونقل

داود دانش‌جعفری، رئیس هیات عامل صندوق توسعه حمل‌ونقل گفت: بسته تامین مالی طرح‌های توسعه حمل‌ونقل تدوین می‌شود.

داوود دانش‌جعفری، رئیس هیات عامل صندوق توسعه حمل‌ونقل در گفت‌وگو با پایگاه خبری وزارت راه و شهرسازی درباره صندوق، اهداف و منابع مالی آن، توضیحاتی را ارائه کرد و گفت: صندوق توسعه حمل‌ونقل با هدف تامین مالی بخش‌های حمل‌ونقلی در مشارکت دولت با بخش خصوصی راه‌اندازی شد که از جمله اهداف این صندوق، اجرای طرح‌های اولویت‌دار عمرانی در کشور است. مدیرعامل صندوق حمل‌ونقل با اشاره به اینکه بیشتر طرح‌های عمرانی و حمل‌ونقلی کشور با منابع دولتی قابل اجرا نیست، تصریح کرد: تجربه نشان داده تقاضاهایی که برای اجرای طرح‌های حمل‌ونقلی مطرح می‌شود، به‌ویژه در بخش زیرساخت با بودجه دولتی برنامه‌ریزی می‌شود که باتوجه به کمبود منابع دولتی امکان اجرا وجود ندارد و به‌طور عمده طرح‌های اجرایی نیمه‌کاره رها می‌شود. وی با یادآوری اینکه در سال‌های اخیر که ایران تحریم بود و درآمدهای نفتی کشور به‌شدت کاهش یافت، دولت مجبور به کاهش طرح‌های عمرانی شد، گفت: باتوجه به کاهش درآمدهای دولت میزان اجرای طرح‌های عمرانی در سال‌های اخیر کاهش ملاحظه‌ای یافت. صندوق توسعه حمل‌ونقل تاسیس شد تا این نقصان را جبران و به اجرای طرح‌های عمرانی کمک کند تا در همکاری بخش غیردولتی و خصوصی به‌اجرا درآید. دانش‌جعفری تصریح کرد: صندوق ملی حمل‌ونقل، بسته‌های تامین مالی را برای طرح‌های اولویت‌دار دولت تدوین می‌کند و ویژگی این صندوق آن است که نیاز مالی آن اجرای طرح‌های اولویت‌دار در مشارکت با بخش خصوصی است.

دلایل بحران کم‌آبی در ایران و راه‌های مقابله با آن بررسی شد

آتش به دل آب افتاد

محمد انوشه‌ئی
editor@smtnews.ir

کم‌بارشی و به‌دنبال آن، کم‌آبی امروزه مشکل کشورهای زیادی از جمله ایران است، به‌ویژه ایران که روی کمربند خشک نیز واقع شده و این یعنی از زمان‌های دور خودبه‌خود مدام با کم‌آبی روبه‌رو بوده است.

چند سالی است، همگام با توسعه صنعتی و کشاورزی به‌نظر می‌رسد از داشته‌ها و منابع آبی موجود افسارگسیخته استفاده‌شده که نتیجه آن وارد شدن به شرایط تنش آبی و قرار گرفتن در یک‌قدمی بحران آبی در کشور است، در واقع اینکه کشوری وارد تنش یا بحران آبی شده، شاخصی است که براساس میزان موجودی آب در هر مترمکعب به‌ازای هر نفر در سال سنجیده می‌شود، باتوجه به این شاخص، اگر کشوری بیشتر از ۱۷۰۰ مترمکعب به‌ازای هر نفر در سال آب داشته باشد، آن کشور از نظر منابع آبی مشکلی ندارد و اگر از این میزان کمتر شود، به‌مرور به تنش آبی و در نهایت بحران آبی می‌رسد که الان کشور ما در مرز تنش آبی و یک‌قدمی بحران آبی قرار دارد، البته بخش‌هایی از کشور در مرحله بحران آبی قرار دارد، اما در کل کشور هنوز به آن مرحله نرسیده‌ایم. صمت در این گزارش بحران کم‌آبی و لزوم صرفه‌جویی در مصرف آب را بررسی کرده است.

عکس: صمت

آب‌های زیرزمینی همانند مخازن سدهای مخزنی روی زمین است، یعنی در مواقع سیلابی هم ضریب جریان را کاهش می‌دهند و از خسارت‌های سیل جلوگیری می‌کنند

معضل کم‌آبی جدی شد

در حال حاضر، کمبود آب در کل قاره‌های جهان وجود دارد. استفاده از آب در قرن اخیر به‌دلیل افزایش بیش از ۲ برابری جمعیت در حال افزایش است و باتوجه به شرایط اقلیمی و کاهش بارندگی‌ها و دسترسی به منابع آب شیرین، کل کشورهای جهان با معضل کم‌آبی روبه‌رو هستند.

بحران کم‌آبی در کشورهایی با جمعیت بالا و شرایط آب‌وهوایی خشک جدی‌تر و این امر ممکن است در آینده سبب مهاجرت اجباری میلیون‌ها نفر شود. در کشورهای پیشرفته با مدیریت صحیح منابع آبی و وضع قوانین و مقررات و ارائه راهکارهای مدیریتی، گام‌های موثری دراین‌باره برداشته‌اند.

یکی از چالش‌های مهم زیست‌محیطی در خاورمیانه و کشور ایران بحران کم‌آبی است. باتوجه به کمبود منابع آبی و کاهش بارندگی‌ها و شرایط آب‌وهوایی کشور ایران و نداشتن مدیریت صحیح در حوزه آب، امروزه شاهد مشکلات عدیده‌ای در این حوزه هستیم.

بعد از عامل جمعیت، آب دومین چالش جدی بشر است. امروزه کل جهان با مشکل کمبود آب مواجهند و کشورهایی مثل ایران به‌دلیل شرایط اقلیمی با سرعت بیشتری به‌سوی کم‌آبی پیش می‌روند. در ایران ریزش‌های جوی منبع اصلی تامین منابع آبی است که این میزان بیش از ۱۴۳ میلیارد مترمکعب است. از این میزان، حدود ۷۱ درصد به‌کل تبخیر از دسترس خارج شده و تنها بخش کوچکی از آن معادل ۸۸.۵ میلیارد مترمکعب آن برای مصارف کشاورزی، صنعت و شرب استفاده می‌شود.

منابع آبی در ایران محدود و بارندگی به‌طورتقریبی یک‌سوم تا یک‌چهارم متوسط بارندگی در جهان است و وجود خشکسالی‌های مکرر در کشور و استفاده نکردن صحیح از منابع آبی در بخش‌های کشاورزی و صنعت از دلایل ایجاد بحران کم‌آبی است.

چاره‌ای جز صرفه‌جویی نداریم

نادر جلالی، کارشناس انرژی در ارتباط با بحران بی‌آبی به صمت گفت: سال آبی جدید چند ماهی می‌شود که شروع شده و متاسفانه در بیشتر نقاط کشور بارش به‌میزان لازم نبوده و ما با کمبود بارش نسبت به میانگین سال گذشته، مواجهیم. در این‌یک سال، هم آب مصرفی از ذخایر سال گذشته بوده که در مخازن وجود داشته است. واقعیت این است که ما با کمبود آب و همچنین کمبود بارش‌ها مواجهیم. در چنین شرایطی، چاره‌ای جز صرفه‌جویی در مصرف آب نداریم، البته این سخنان به این معنی نیست که آب جیره‌بندی شود یا سهمیه‌بندی انجام گیرد، بلکه نحوه صحیح استفاده از منابع آبی است که اهمیت دارد.

وی در ادامه گفت: درست مصرف کردن به‌معنی کم‌مصرف کردن نیست. درست مصرف کردن باید در فرهنگ عمومی گنجانده شود. آب مایع حیات است و باید توجه ویژه‌ای به درست مصرف کردن آن شود، چرا که زندگی بشر به آب بستگی دارد. کمبود آب بر سلامت عمومی، بهداشت، اعصاب و روان جامعه و ایجاد تنش‌های اجتماعی تاثیرگذار است، ازاین‌رو، برای حل مشکلات چاره‌ای جز مدیریت مصرف وجود ندارد.

وی افزود: در حال حاضر در یک منطقه خشک در حال زندگی هستیم. رسانه‌ها کمک کنند که چنین باوری به‌صورت فرهنگ در جامعه جا بیفتد، وقتی چنین باوری در ذهن مردم وجود داشته باشد، مصرف آب کنترل و مدیریت می‌شود، همچنین ورودی‌های آب کشور به‌صورت سالانه در حال کم شدن است و بارش‌ها هم بسیار کم شده، البته در همه‌جای دنیا، چنین مشکل مشابهی وجود دارد.

این کارشناس انرژی ادامه داد: باید بپذیریم که در کشور ما خشکسالی یک پدیده طبیعی است و حجم آب در دسترس ما همین میزان است. اولویت مصرف در آب شرب باید با جدیت موردتوجه قرار گیرد. سرانه مصرف خانگی در تهران روزانه ۱۸۰ لیتر است و این مصرف باید کمابیش به نصف برسد. باتوجه به وضعیت آبی که ایران در آن قرار دارد، باید دیپلماسی قوی را در راستای کنترل مصرف آب در پیش بگیریم.

▣ عملکرد ضعیف کشور در بحث دیپلماسی آب

جلالی گفت: مشابه این بحث هم در سرشاخه‌های دجله و فرات رخ داده است که ما سکوت کردیم و از کنارش گذشتیم و هیچ اعتراضی از جانب ایران انجام نگرفت.

در بحث چشمه ثریا و سرچشمه آب ارس هم اتفاقاتی مشابه آن رخ داد که فقط رسانه‌ها واکنش نشان دادند و همین واکنش موجب شد تا مسئولان هم اندکی اعتراض کنند، بنابراین در بحث دیپلماسی بین‌المللی آب، ایران بسیار ضعیف عمل کرده است.

این کارشناس انرژی گفت: در بحث آب‌های داخلی و منابع آبی که در داخل کشور وجود دارد، به‌تازگی دولت سیزدهم یک‌سری اقدامات را در بحث رعایت الگوی کشت و همچنین توصیه به کشاورزان و مدیریت آب‌های کشاورزی انجام داده است که این امر می‌تواند خیلی بیشتر از اینها ادامه پیدا کند.

جلالی در پایان تاکید کرد: سیاست‌گذاری‌ها درباره منابع آبی کشور باتوجه به حساسیتی که در حوزه آب وجود دارد، باید خیلی قوی‌تر باشد و برای هر قطره آب برنامه داشته باشیم و به‌صورتی مصرف آب مدیریت شود که دچار بحران نشویم. در این زمینه می‌توانیم خیلی فعال‌تر عمل کنیم و امید است دولت سیزدهم با برنامه‌هایی که در این زمینه دارد، بتواند بسیار موفق عمل کند.

> کمبود آب بر سلامت عمومی، بهداشت، اعصاب و روان جامعه و ایجاد تنش‌های اجتماعی تاثیرگذار است، از این‌رو برای حل مشکلات چاره‌ای جز مدیریت مصرف وجود ندارد

بحران آب به‌دلیل کم‌آبی و خشکسالی نیست

مصطفی فدایی‌فرد، کارشناس و پژوهشگر آب در ارزیابی وضعیت خشکسالی و کم‌آبی در کشور به صمت گفت: موقعیت جغرافیایی ایران به‌گونه‌ای است که حدود ۸۵ درصد از وسعت کشور در منطقه خشک و نیمه‌خشک قرار گرفته است. مقدار بارش در ایران حدود یک‌سوم میانگین جهانی و میزان تبخیر آب در ایران حدود ۳ برابر متوسط جهانی است، ضمن اینکه عمده بارندگی‌ها در ایران به سطح محدودی از کشور اختصاص دارد، به‌طوری‌که ۷۰ درصد از بارندگی‌های سالانه فقط در ۲۵ درصد از سطح کشور و ۳۰ درصد باقیمانده بارندگی‌ها در ۷۵ درصد از سطح کشور نازل می‌شود.

وی ادامه داد: این در حالی است که به‌دلیل تغییرات اقلیمی در سال‌های اخیر، هم از مقدار بارندگی‌ها کاسته شده است و هم الگو، نوع و زمان بارش، منجر به افزایش شدت خشکسالی‌ها و فراوانی وقوع سیلاب‌ها در ایران شده است. بحران آب در ایران به‌علت کم‌آبی و خشکسالی نیست، بلکه به‌دلیل سوءمدیریت منابع آب است.

بپذیریم که مدیریت منابع آبی کشور اشتباه بوده و در این میان استفاده از روش‌های غیراصولی برداشت نیز به بحران آب دامن زده است.

بررسی‌ها نشان می‌دهد که مقدار بارندگی در کشور طی ۲ دهه اخیر، حدود ۱۰ درصد کاهش یافته است. مهم‌ترین دلیل این موضوع، برداشت بی‌رویه از منابع آب زیرزمینی و کاهش شدید رطوبت خاک است.

▣ ورشکستگی آبی فرارسید

فدایی‌فرد بیان کرد: سالانه حدود ۹۶ میلیارد مترمکعب در ایران آب مصرف می‌شود، در حالی که کل منابع آب تجدیدپذیر کشور حدود ۹۰ میلیارد مترمکعب است، بنابراین از بحران آب عبور کرده و به ورشکستگی آبی رسیده‌ایم.

براین‌اساس مهم‌ترین کم‌کاری این بوده که در ۴ دهه اخیر، سعی کرده‌ایم همه مشکلات کشور را با فشار بر منابع آب برطرف کنیم.

در حال حاضر دشت‌های اصلی کشور که سفره‌های ارزشمند آب زیرزمینی را در خود جای داده‌اند، همگی و بدون استثنا از وضعیت بحرانی برخوردار هستند و برخی از آنها به‌دلیل برداشت بی‌رویه دچار فرونشست و در عمل غیرقابل‌استفاده شده‌اند.

عملکرد مخازن آب‌های زیرزمینی همانند مخازن سدهای مخزنی روی زمین است، یعنی در مواقع سیلابی هم ضریب جریان را کاهش می‌دهند و از خسارت‌های سیل جلوگیری می‌کنند.

فدایی‌فرد در پایان به صمت می‌گوید: سال آبی جاری و کاهش شدید بارندگی به‌ویژه در مناطق تنش‌زا و وضعیت بد ذخایر سدهای کشور از طرفی و افزایش بی‌سابقه گرما در ابتدای سال ۱۴۰۱ و پیش‌بینی ماندگاری آن طی ماه‌های آینده از طرف دیگر موجبات افزایش مصرف آب در بخش کشاورزی، صنعت و شرب را به‌دنبال خواهد داشت و زنگ خطری جدی است که به‌صدا درآمده و لازم است که برای جلوگیری از تبعات سیاسی و امنیتی، ضمن انجام اقدامات اساسی در زمینه صرفه‌جویی در مصرف آب در بخش‌های مختلف در یک محیط تعاملی بین مسئولان و مردم به استقبال این شرایط برویم.

سخن پایانی

رشد جمعیت، گسترش شهرنشینی، افزایش سطح رفاه و فرهنگ زندگی مردم، توسعه کشاورزی و صنایع، سبب افزایش تقاضای آب شده است. باتوجه به اهمیت موضوع کم‌آبی در سطح ملی و بین‌المللی، توجه به فاکتورهای موثر بر میزان مصرف بهینه آب در بخش‌های مختلف از جمله مصرف خانگی و کشاورزی از اهمیت ویژه‌ای برخوردار است.

سال‌ها است که زنگ خطر بحران آب در کشور به‌صدا درآمده است و در یک‌قدمی بحران آبی قرار گرفته‌ایم. آمارهای منتشرشده نیز نشان می‌دهد که حال منابع آبی در کشور خوش نیست و تا دیر نشده، باید فکری برای آنها کرد. باتوجه به پیش‌بینی سازمان هواشناسی، زمستانی کم‌بارش در پیش داریم. طی صدها و هزاران سال میانگین بارش در کشور ۲۵۰ میلیمتر در سال بود که اکنون به حدود ۲۰۰ میلیمتر در سال کاهش یافته و همچنان نیز در حال کمتر شدن است. پیش‌بینی‌ها نشان می‌دهد که بارش‌ها تا سال ۲۰۵۰ همچنان رو به کاهش خواهند بود.

متاسفانه در کشور ما هنوز استفاده مطلوب از آب به‌شکل یک فرهنگ، جایگاه خود را پیدا نکرده و مجموعه اقداماتی که تاکنون در کشور ما در ارتباط با تامین آب انجام شده، بیشتر در زمینه مدیریت تولید و عرضه آب بوده و کمتر به مصرف توجه شده است. در راستای اصلاح الگوی مصرف لازم است آموزش‌هایی توسط رسانه‌ها، آموزش‌وپرورش و نهادهای اجتماعی انجام شود و ضرورت صرفه‌جویی در مصرف آب و حفظ منابع آبی و خطرات و بحران‌های مربوط به کمبود به‌صورت شفاف آموزش داده شود.

شیوه‌نامه مزایده عمومی معادن

شیوه‌نامه و زمان‌بندی مزایده عمومی معادن کشور در قالب بسته سرمایه‌گذاری اعلام شد. به‌گزارش وزارت صمت، شیوه‌نامه و زمانبندی مزایده عمومی در قالب بسته سرمایه‌گذاری در ۲۲ استان در قالب ۴۶ بسته سرمایه‌گذاری اعلام شد. بر این اساس، در راستای فعال‌سازی و آزادسازی محدوده‌ها و مجوزهای معدنی بلاتکلیف و غیرفعال از طریق مزایده عمومی، فهرست بسته‌های سرمایه‌گذاری استان‌ها منضم به شیوه‌نامه مزایده عمومی در قالب بسته‌های سرمایه‌گذاری معادن کشور به همراه برنامه زمان‌بندی مزایده عمومی برای اقدامات مشروحه اعلام شد:

۱- بارگذاری مشخصات بسته سرمایه‌گذاری هر استان در سامانه تدارکات الکترونیکی دولت و اخذ کد مزایده از سامانه مذکور که با هماهنگی اعلام شده است.

۲- قرار دادن محدوده‌ها و مجوزهای معدنی بسته‌های سرمایه‌گذاری در لایه مزایده با رنگ مشخصه تعریف‌شده در سامانه کاداستر معدن برای دید عموم در سامانه با در نظر گرفتن برنامه زمان‌بندی.

۳- اطلاع‌رسانی مشخصات و اطلاعات محدوده‌ها و مجوزهای معدنی بسته‌های سرمایه‌گذاری، شرایط واگذاری بسته‌های سرمایه‌گذاری در مزایده عمومی توسط سازمان استان در لیست مزایده با ذکر توضیحات کامل.

۴- اطلاع‌رسانی برگزاری مزایده و شیوه‌نامه ارسالی از طریق سایت، پرتال سازمان جراید محلی، سازمان نظام مهندسی معدن و خانه معدن انجام خواهد گرفت.

صمت پیامدهای بحران انرژی در صنعت فولاد را بررسی کرد

صادرات، قربانی سیاست‌های اشتباه

چند سالی است که صنعت فولاد با بحران انرژی دست‌وپنجه نرم می‌کند، به‌طوری که در ماه‌های گرم با محدودیت برق و در ماه‌های سرد با افت فشار گاز مواجه است،در واقع ریشه ظهور این چالش که حالا به ابرچالش تبدیل شده، به فرسودگی زیرساخت‌های انرژی برمی‌گردد. از سویی دیگر، توسعه صنعت فولاد با توسعه ظرفیت گاز همگام نبوده و موجب ناترازی گاز در عرضه و تقاضا شده است. این در حالی است که ذخایر غنی گاز در ایران وجود دارد و سومین تولیدکننده بزرگ جهان است، اما با غفلت از سرمایه‌گذاری در این بخش، حتی در میان صادرکنندگان بزرگ گاز هم جایگاه مناسبی ندارد. براین اساس، نه‌تنها مسئولان در مدیریت مصرف انرژی کوتاهی کرده‌اند، بلکه توسعه زیرساخت‌های صنایع را هم به‌فراموشی سپرده‌اند. این بی‌توجهی، ضربه سنگینی به تولید و در نهایت رشد اقتصاد می‌زند. صمت در این گزارش تبعات کمبود انرژی در صنعت فولاد را بررسی کرده است.

زهرا پیربداقی
editor@smtnews.ir

عکس: صمت

سنگ‌اندازی در مسیر توسعه صنعت فولاد

حمیدرضا رستگار، رئیس اتحادیه فروشندگان آهن و فولاد تهران با بیان اینکه چالش بحران انرژی موجب کاهش تولید، فروش و صادرات می‌شود به صمت گفت: ثبات در سیاست‌گذاری‌ها از مواردی است که بقای تولید را تضمین می‌کند و هرگونه خللی در تامین برق وگاز کارخانجات فولادی، آسیب جبران‌ناپذیری به خط تولید وارد کند، چون این محدودیت‌ها تهدیدی برای گرم نگه داشتن کوره‌ها و تداوم تولید به‌شمار می‌رود. وی افزود: ضعف در زیرساخت‌های انرژی نه‌تنها حیات فولادی‌ها بلکه صنایع وابسته به صنعت فولاد نظیر خودروسازی و لوازم‌خانگی را تهدید می‌کند. رستگار اظهار کرد: همگام نبودن توسعه صنعت فولاد با زیرساخت انرژی موجب شده صنایع با چالش کمبود گاز و برق دست‌وپنجه نرم کنند. انتظار می‌رود با مدیریت بهتر انرژی از سوی وزارت نفت و نیرو، شاهد حذف محدودیت‌های اعمال‌شده برای کارخانجات فولادی باشیم.

وی با بیان اینکه، صنعت فولاد نیازمند حمایت بیشتری از سوی مسئولان است، گفت: تولیدکنندگان فولاد علاوه بر دغدغه قطع گاز و برق، هرچند وقت یک‌بار، شاهد سنگ‌اندازی دولت در مسیر صادرات یا قیمت‌گذاری محصولات فولادی هستند که تبعات سنگینی برای این صنعت به‌دنبال دارد، این در حالی است که مبنای توسعه اقتصاد از تولید شروع می‌شود و مسئولان باید به فولاد به‌عنوان یک کالای استرتژیک نگاه کنند که رونق صنایع دیگر به آن وابسته است. رئیس اتحادیه فروشندگان آهن و فولاد تهران اذعان کرد: گاز برای صنعت فولاد به‌ویژه واحدهای تولید آهن‌اسفنجی، سوخت اصلی به‌شمار می‌رود این نگرانی وجود دارد که در آستانه فصل سرما، کارخانه‌های فولاد با چالش تامین گاز مواجه شوند، کمبود و قطعی گاز، آسیب جدی به کوره‌ها وارد می‌کند و تولیدکننده متحمل خسارت می‌شود. وی افزود: با اعمال این محدودیت‌ها، تولید کاهش می‌یابد و با کمبود عرضه، نرخ محصولات بالا می‌رود و در نهایت در تنظیم بازار با چالش‌های جدیدی مواجه می‌شویم.

رستگار ادامه داد: از سوی دیگر، نمی‌توانیم به تعهداتی که نسبت به مشتریان‌مان در بازار جهانی داریم، بی‌توجه باشیم. هرگونه خللی در تامین نیاز مشتریان، اعتبار شرکت‌های فولادی را زیرسوال می‌برد و موجب از دست رفتن بازارهای صادراتی می‌شود.

رئیس اتحادیه فروشندگان آهن و فولاد تهران گفت: باتوجه به اینکه، اشتغال و رونق کسب‌وکار از اولویت‌های اصلی دولت‌ها بوده و هست، نباید محدودیت در تامین برق و گاز ابتدا از کارخانه‌ها آغاز شود. با فرهنگ‌سازی و اصلاح مدیریت، می‌توان جلوی اسراف انرژی را گرفت، به‌طور مثال برق اماکن تفریحی در طول شبانه‌روز روشن است که سیاست اشتباهی است.

خلاف جهت آب شنا می کنیم

رضا شهرستانی، عضو هیات‌مدیره انجمن تولیدکنندگان فولاد ایران در گفت‌وگو با صمت گفت: صنعت فولاد یکی از صنایع انرژی‌بر؛ هم در بخش برق و هم گاز است، البته بیشترین مصرف گاز از سوی واحدهای تولیدکننده آهن‌اسفنجی است و باتوجه به اینکه توسعه صنعت فولاد به تولید این ماده اولیه بستگی دارد، هرگونه اعمال محدودیت می‌تواند آسیب جدی به واحدهای تولیدکننده فولاد وارد کند. وی افزود: مشکل در تامین انرژی فولادسازان، کاهش تولید، فروش و افت صادرات را در پی خواهد داشت و در نهایت به تعطیلی کارخانه‌های فولادی منجر خواهد شد.

شهرستانی با تاکید بر اینکه، دولت موظف است زیرساخت‌های توسعه صنایع را تامین کند، گفت: نباید صنعتی که تولید ثروت می‌کند، با مشکلاتی نظیر کمبود آب، برق، گاز و ضعف در زیرساخت‌های حمل‌ونقل ریلی مواجه باشد و در مقابل بخش خانگی که مصرف‌کننده است و ایجاد ثروت نمی‌کند، مشکلی در تامین گازش نداشته باشد؛ این سیاست درست برخلاف رویکرد کشورهای توسعه‌یافته و صنعتی، برای جبران کمبود انرژی است. ما شاهد هستیم در این کشورها، برق و گاز برای مصارف خانگی قطع است تا صنعت دچار مشکل و بحران نشود. وی با بیان اینکه امسال برنامه خاصی از سوی دولت برای تامین برق صنایع پیاده نشد، گفت: کارخانه‌های فولادی در ۳ ماه اول امسال، همچنان مشکل قطعی برق را داشتند و برق‌شان برای مدت کوتاهی در روز تامین می‌شد که چندان کارساز نبود، به‌همین علت تولید این واحدها به یک‌ششم ظرفیت‌شان رسید.

این عضو هیات‌مدیره انجمن تولیدکنندگان فولاد ایران اذعان کرد: حتی شاهد بودیم برقی که در اختیار شرکت‌های خصولتی و خصوصی قرار می‌گرفت، متفاوت بود؛ این بی‌عدالتی برخلاف اصل ۴۴ است. وی ادامه داد: اگر بخواهیم در مسیر اصل ۴۴ حرکت کنیم، نباید دولت در فعالیت‌های اقتصادی تصدیگری کند و باید با حمایت از بخش خصوصی و تامین نیازهای‌شان به کسب‌وکار رونق بخشد.

شهرستانی به تولید ۵۵ میلیون تن فولاد در سال ۱۴۰۴ اشاره کرد و گفت: ظرفیت و توانایی تولید ۵۵ میلیون تن فولاد را داریم، اما چالش کمبود انرژی سد راه رسیدن به این هدف‌گذاری است، اگر این مشکلات وجود نداشت، نه‌تنها اهداف‌مان تحقق پیدا می‌کرد، بلکه می‌توانستیم از برنامه تولید عبور کنیم و به تولید ۶۸ میلیون تن فولاد برسیم.

وی به تاثیر کمبود انرژی‌بر صادرات فولاد اشاره کرد و گفت: سال گذشته، برنامه تولید ۳۴ میلیون تن را داشتیم که ۲۷ میلیون تن آن محقق شد و آن مقداری که از برنامه عقب ماندیم، باید وارد بازارهای جهانی می‌شد که متاسفانه این فرصت طلایی از دست رفت. از طرف دیگر، اگرچه در مدت زمان کوتاهی دولت سیاست اخذ عوارض صادراتی از فولاد را در پیش گرفت، اما موجب شد روس‌ها با استفاده از این فرصت، بازارهای صادراتی ایران را با ارائه تخفیف تصاحب کنند. این در حالی است که در تحریم به‌سر می‌بریم و بازارهای صادراتی به‌سختی به‌دست می‌آیند و اتخاذ این‌گونه سیاست‌ها صادرات را فلج می‌کند. این عضو هیات‌مدیره انجمن تولیدکنندگان فولاد ایران افزود: صادرات فولاد نسبت به سال گذشته ۱۵ درصد عقب بود و با اتخاذ سیاست آزادسازی صادرات، این عقب‌ماندگی به ۷ درصد کاهش یافت، اگر از همان ابتدا تصمیم درستی اتخاذ می‌شد و با کمبود انرژی مواجه نبودیم، نه‌تنها کسری‌های گذشته را جبران می‌کردیم، بلکه حجم صادرات را به ۲ برابر سال گذشته می‌رساندیم.

نسخه غلبه بر بحران انرژی

وی در تشریح چگونگی غلبه بر بحران انرژی اظهار کرد: برخی شرکت‌ها به ساخت نیروگاه دست زدند که این نسخه زمانبر و هزینه‌بر است. من معتقد هستم،ما می‌توانیم با بروزرسانی سیستم‌های گرمایشی و سرمایشی، الگوی مصرف را اصلاح کنیم، به‌شکلی که در حال حاضر ۵۸۰ میلیون مترمکعب مقدار مصرف گاز خانگی است که اگر سیستم‌ها به‌روز شوند، به ۲۵۰ میلیون مترمکعب می‌رسد، بنابراین می‌توان مقدار صرفه‌جویی‌شده را در اختیار فولادی‌ها بگذاریم، به این ترتیب در زمان کوتاه‌تر و با هزینه کمتر، مشکل کمبود انرژی رفع می‌شود.

> تولیدکنندگان فولاد علاوه بر دغدغه قطع گاز و برق، هرچند وقت یک‌بار، شاهد سنگ‌اندازی دولت در مسیر صادرات یا قیمت‌گذاری محصولات فولادی هستند

سخن پایانی

در حال حاضر نه‌تنها ایران، بلکه کشورهای اروپایی هم درگیر کمبود انرژی هستند، اما سیاست‌های به‌کارگرفته‌شده در ایران، برخلاف کشورهای توسعه‌یافته و صنعتی است که به ضرر صنایع تمام می‌شود. بنا به‌گفته کارشناسان، دولت باید حمایت از صنعت فولاد را در اولویت قرار دهد و فراموش نکند که این صنعت، در ارزآوری و رونق اقتصاد، نقش اول را بازی می‌کند. ناگفته نماند که این صنعت باوجود تمام موانع و چالش‌های داخلی و خارجی توانسته در ۳ ماهه اول سال ۲۰۲۲ با تولید ۶.۹ میلیون تن فولاد، به‌عنوان دهمین فولادساز جهان شناخته شود و حفظ و ارتقای این موقعیت تنها با سیاست‌گذاری‌های صحیح و کارشناسی‌شده از سوی دولت محقق خواهد شد.

گزارش خبری

سهم اندک پژوهش در تولید ناخالص داخلی

مدیر مرکز تحقیقات فرآوری مواد معدنی ایران معتقد است، یکی از مشکلات فعلی، سهم اندک پژوهش در GDP است، در حالی که با افزایش این سهم می‌توان شاهد توسعه هرچه بیشتر بخش معدن بود و میزان بهره‌وری در این بخش را افزایش داد.

به‌گزارش صمت، مجید وفایی‌فرد در چهارمین رویداد دایان «ایمینو» با ارائه توانمندی ۵ شرکت دانش‌بنیان فعال در عرصه «فرآوری» اظهار کرد: حرکت انقلاب صنعتی به‌سمت هوشمندسازی و اینترنت اشیا است و صنعت باید متناسب با این سیر تحول در حرکت باشد.

وی تصریح کرد: یکی از مشکلات انقلاب صنعتی چهارم، اتوماسیون شدن تمام کارها بود که برخی از آنها در نگاه حرکت به‌سمت انقلاب صنعتی پنجم حل می‌شود تا ماشین و انسان در کنار هم قرار بگیرند.

به‌گفته مدیر مرکز تحقیقات فرآوری مواد معدنی ایران، در بخش معدن در افق ۲۰۲۲ رنکینگی را پیش‌بینی کرده است که توسعه پایدار و محیط‌زیست نسبت به سال قبل بیشتر دیده می‌شود.

وفایی‌فرد در ادامه افزود: یکی از موارد در بخش معدن، پژوهش و توسعه فناوری است که با چالش‌های زیادی همراه است. یکی از مشکلات در پژوهش این است که در خیلی از ادوار تنها هدف کار پژوهشی است، اما امروز رویکرد ما حل مشکلات صنعت است.

وی همچنین افزود: مشکل دیگر، سهم اندک پژوهش در GDP است که به‌میزان یک درصد است، اما در کشورهای پیشرفته مثل کره‌جنوبی نزدیک به ۴ تا ۵ درصد است.

موضوع دیگر، بحث موازی‌کاری است که در تلاش هستیم اقدامات به‌صورت تخصصی پیگیری شود.

به‌گفته وفایی‌فرد، طرح زیست‌بوم نوآوری یکی از اقدامات مثبتی است که می‌تواند این چالش‌ها را برطرف کند. همچنین مدیر مرکز تحقیقات فرآوری مواد معدنی ایران تاکید کرد: مرکز تحقیقات و فرآوری مواد معدنی ایران نزدیک به ۱۸ سال است که با هدف انجام مطالعات و تحقیقات شکل گرفت. خدمات تخصصی، تحقیق، توسعه و توسعه فناوری از مواردی است که در این مجموعه انجام می‌گیرد.

در فرآیند اکتشاف پهنه‌های اکتشافی حدود ۱۷۵ هزار آنالیز برای بیش از ۸۰ هزار نمونه انجام شد.

وی همچنین گفت: به‌میزان حدود ۹۲ هزار میلیارد برای ۴۰ هزار نمونه به بخش خصوصی خدمات ارائه شده و در بخش عناصر نادر خاکی نیز، اقدامات بسیار خوبی در این مرکز شکل گرفته است.

وفایی‌فرد اضافه کرد: بیش از ۶۳۵ پروژه تحقیقاتی، جذب و انجام شده است. در بخش پایلوت با جذب و انجام بیش از ۹۳ پروژه تحقیقاتی نیمه‌صنعتی از دیگر خدماتی است که به بخش دولتی و خصوصی ارائه شده است. این اقدامات از سال ۹۷ تا به امروز در مرکز تحقیقات فرآوری مواد معدنی ایران انجام گرفته است.

مدیر مرکز تحقیقات فرآوری مواد معدنی ایران بیان کرد: از سال گذشته آزمایشگاه مرجع در حوزه گوهرسنگ‌ها نیز، کار خود را شروع کرده تا در این حوزه نیز اقداماتی در زمینه ایجاد ارزش‌افزوده انجام داده باشد. به این ترتیب از طرح‌ها و ایده‌های جدید استقبال می‌کنیم.

نیازها، ظرفیت‌ها و رویکردها

مدیر مرکز تحقیقات فرآوری مواد معدنی ایران بااشاره به نیازها، ظرفیت‌ها و رویکردها در بخش فرآوری، اظهار کرد: توسعه بهره‌وری و اقتصاد سبز در حوزه فرآوری مواد معدنی با توسعه پژوهش‌های بازفرآوری باطله‌ها، توسعه پژوهش‌های فرآوری خشک و کم‌آب‌بر با ممیزی و مدیریت آب، پژوهش و توسعه فناوری در تولید عناصر و مواد استراتژیک و حیاتی، هوشمندسازی، کنترل، مدل‌سازی، عارضه‌یابی فرآیندی، ارتقای بازیابی و بهره‌وری کارخانه‌های کشور، توسعه تحقیقات و مطالعات ژئومتالورژی، توسعه و طراحی ساخت واحدهای سیار فرآوری در معادن کوچک و... از مهم‌ترین نیازها و ظرفیت‌های موجود است.

نیازمند اجرای طرح‌های نوین هستیم

بخش معدن دارای ظرفیت‌های بسیاری است که متاسفانه در سال‌های گذشته به‌دلیل نداشتن توجه کافی، برخی از این ظرفیت‌ها مغفول ماند. این در حالی است که بخش معدن می‌تواند پاپایای با بخش نفت پیش رفته و وابستگی اقتصاد به درآمدهای نفتی را کاهش دهد.

اما این موضوع مستلزم حرکت به‌سمت استفاده از فناوری‌های جدید، ارائه طرح‌های نوین و سرمایه‌گذاری روی آنها است.

مرکزی همچون تحقیقات و فرآوری مواد معدنی ایران می‌تواند بستر مناسبی برای توسعه تحقیق و پژوهش در بخش معدن و صنایع معدنی باشد که می‌توانند نیازهای موجود در بخش معدن را پاسخ داده و وابستگی به واردات را کاهش دهند.

اما همان‌طور که تاکید شد، توسعه این موضوع نیازمند حمایت‌های ویژه از سوی سازمان‌های مرتبط با بخش معدن است تا بتوان همکاری میان دانشگاه و بخش معدن را محقق کرد و ایده‌های برتر را به اجرا رساند.

در شرایط تحریمی سال‌های اخیر، دسترسی به دانش روز دنیا و واردات تکنولوژی‌های جدید از مهم‌ترین دغدغه‌های بخش معدن است، اما با سرمایه‌گذاری بر ایده‌های برتر می‌توان بر تحریم‌های اعمال‌شده غلبه کرد و بخش معدن را بیش از پیش توسعه داد.

بین‌الملل

تمرکز عربستان بر توسعه بخش معدن

دولت عربستان‌سعودی ۳۲ میلیارد دلار به صنعت معدن این کشور اختصاص داده است، زیرا این کشور به‌دنبال توسعه دارایی‌های معدنی دست‌نخورده به ارزش ۱.۳ تریلیون دلار است. به‌گزارش صمت، این سرمایه‌گذاری برای تمرکز بیشتر بر توسعه پایدار یعنی توسعه معدنی و زیست‌محیطی است، زیرا عربستان در تلاش است تا دارایی‌های خود را متنوع کند.

به‌نظر می‌رسد که سرمایه‌گذاری از لحاظ سود و خودکفایی از ثروت معدنی بالقوه عظیم خود در اولویت‌های عربستان‌سعودی به‌ویژه در برابر جریان ژئوپلتیک امروزی درباره انرژی، منابع و اهداف بلندمدت این کشور برای بالا بردن استانداردهای زندگی مردم، در دستور کار قرار گرفته است.

رشد سریع در این بخش

صندوق بین‌المللی پول (IMF) اعلام کرده بود، عربستان‌سعودی به‌احتمال زیاد تا سال ۲۰۲۲، یکی از سریع‌ترین اقتصادهای جهان در حال رشد خواهد بود.

این صندوق گفته است، اصلاحات گسترده حامی کسب‌وکار، به‌علاوه افزایش شدید قیمت‌ها و تولید نفت، به بهبود رکود ناشی از همه‌گیری در سال ۲۰۲۰ کمک کرده است.

انتظار می‌رود تولید ناخالص داخلی عربستان‌سعودی ۷.۶ درصد افزایش یابد که سریع‌ترین رشد، به‌طورتقریبی در یک دهه اخیر است. البته، این موضوع سرمایه‌گذاری را تقویت می‌کند و شاید به‌طور شگفت‌انگیزی، به‌نظر می‌رسد که پول در امتداد خطوط استراتژیکی حرکت می‌کند که اندیشکده‌های جهانی مانند صندوق بین‌المللی پول خواستار آن هستند.

استدلال صندوق بین‌المللی پول می‌گوید که مدیریت درآمدهای نفتی به‌طور پایدار، به‌گونه‌ای که هزینه‌ها مطابق با نرخ نفت افزایش یا کاهش پیدا نکند، پایداری مالی را ارتقا می‌دهد و از بازگشت به چرخه‌های قبلی رونق و رکود ناشی از نفت جلوگیری می‌کند. برنامه‌ریزی بودجه و سیاست‌های دوراندیشانه برای تنوع بخشیدن به اقتصاد عربستان نیز همین‌طور است.

چشم‌انداز ۲۰۳۰

چشم‌انداز ۲۰۳۰ یک برنامه اصلاحی است که هدف آن کاهش اتکای عربستان‌سعودی به نفت برای تولید درآمد، بدون به‌خطرانداختن تعهد این کشور به استانداردهای بالای زندگی برای شهروندان آن است. در نتیجه، وعده‌های سطح بالا عبارتند از: کربن صفر تا سال ۲۰۶۰، تسریع انتقال انرژی، دستیابی به اهداف پایداری و هدایت سرمایه‌گذاری جدید، زیرا دولت به‌دنبال ایجاد تعادل بین تنوع صنعت با مسئولیت اقتصادی و اجتماعی است.

بسیاری از برنامه‌های چشم‌انداز ۲۰۳۰ به انرژی‌های تجدیدپذیر در عربستان‌سعودی وابسته است، با اسنادی که اشاره می‌کند، ظرفیت برای انرژی خورشیدی و بادی از طریق سرمایه‌گذاری‌های استراتژیک در حال حرکت است. تا سال ۲۰۳۰، سهم انرژی‌های تجدیدپذیر در ترکیب انرژی کلی تا ۵۰ درصد خواهد رسید. حدود ۴۵۰۰ مگاوات پروژه انرژی‌های تجدیدپذیر در حال حاضر در «مراحل پیشرفته» هستند و به‌گفته گروه آگادیر، در مجموع، ۱۴۵ درخواست از شرکت‌های خارجی برای صدور مجوز اکتشاف در حال بررسی است. این سرمایه‌گذاری‌ها بخشی از چشم‌انداز ۲۰۳۰ را تشکیل می‌دهند تا بخش معدن را به ستون سوم صنعت ملی در انطباق با اهداف برنامه ملی توسعه صنعتی و لجستیک تبدیل کنند.

سرمایه‌گذاری معدنی عربستان

سرمایه‌گذاری‌ها در بخش تولید معدن و لجستیک برای منطقه‌ای که از افریقا تا آسیا امتداد دارد، ادامه خواهد یافت و در عین حال از تحول بخش معدن حمایت می‌شود تا بتواند به ظرفیت خود دست یابد. با این واقعیت که عربستان‌سعودی نه‌تنها در معادن، بلکه زیرساخت‌های کل زنجیره تامین معدن را سرمایه‌گذاری می‌کند.

گزارش‌های بیشتر حاکی از آن است که عربستان‌سعودی به‌دنبال تامین مالی ۹ پروژه معدنی برای مواد معدنی و فلزات میانی است. این موارد به بخش مهمی از استراتژی چشم‌انداز ۲۰۳۰ تبدیل خواهند شد و اتکا به درآمدهای نفتی را از طریق تنوع کاهش می‌دهند.

همچنین این کشور توجه خاصی به تقاضای فزاینده برای فلزات و مواد معدنی دارد. این منابع برای تولید باتری‌ها استفاده شده و جزو جدایی‌ناپذیر خودروهای الکتریکی هستند.

براساس گزارش رویترز، وزارت صنعت و منابع معدنی عربستان‌سعودی یک پروژه ۶ میلیارد دلاری برای ساخت یک مجتمع کارخانه فولاد و یک کارخانه فلزات باتری خودروهای الکتریکی را به‌عنوان بخشی از برنامه‌های خود برای جذب ۳۲ میلیارد دلار سرمایه‌گذاری تضمین کرده است.

رشد ۱۴ درصدی فولاد ایران در ۸ ماه امسال

انجمن تولیدکنندگان فولاد ایران، آمار تولید فولاد کشور در ۸ ماهه نخست امسال را منتشر کرد. طبق آمار منتشرشده، تولید فولاد میانی کشور در ۸ ماهه نخست سال ۱۴۰۱، ۲۱ میلیون و ۱۳۶ هزار تن بوده که رشد ۱۴ درصدی را نسبت به مدت مشابه سال قبل نشان می‌دهد. به‌گزارش چیلان، در ۸ ماهه نخست امسال، تولید کل محصولات فولادی نسبت به مدت مشابه سال قبل، رشد ۱۴ درصدی و تولید آهن‌اسفنجی رشد ۲۰ درصدی داشته است.

در ۸ ماهه نخست سال ۱۴۰۱، برابر ۸ میلیون و ۶۵۸ هزار تن محصولات طویل و ۶ میلیون و ۸۶ هزار تن محصولات تخت در کشور تولید شده است. رشد تولید محصولات طویل ۱۷ درصد و رشد تولید محصولات تخت ۱۰ درصد برآورد شده است.

تولید میلگرد در ۸ ماهه نخست امسال، ۷ میلیون و ۲۵۵ هزار تن بوده که افزایش ۲۰ درصدی را نسبت به مدت مشابه سال قبل نشان می‌دهد. تولید تیرآهن نیز با افزایش ۲ درصدی به ۸۲۲ هزار تن رسیده است.

میزان تولید ورق گرم کشور در ۸ ماهه نخست امسال، ۵ میلیون و ۸۷۲ هزار تن بوده که افزایش ۸ درصدی را نسبت به مدت مشابه سال گذشته نشان می‌دهد. میزان تولید ورق سرد یک درصد کاهش و ورق پوشش‌دار نیز ۳ درصد کاهش یافته است. طبق گزارش آماری انجمن فولاد، تولیدکنندگان آهن اسفنجی در ۸ ماهه نخست امسال، ۲۴ میلیون و ۱۵۷ هزار تن از این محصول را تولید کرده‌اند که نسبت به مدت مشابه سال قبل، رشد ۲۰ درصدی را نشان می‌دهد.

در بررسی آخرین تحولات بازار کامودیتی‌های فلزی مطرح شد

کاهش بهای فلزات در سایه خطر رکود اقتصادی

مرضیه احقاقی
editor@smtnews.ir

در هفته‌های اخیر، نشست بانک‌های مرکزی امریکا، اروپا و انگلیس برگزار شد. هر ۳ بانک یادشده، مطابق با انتظارات، نرخ بهره را ۰.۵ درصد با هدف کنترل تورم افزایش دادند، بدین‌ترتیب نرخ بهره امریکا با رشد ۰.۵ درصدی به ۴.۵ درصد رسید. تغییر نرخ بهره امریکا از سوی فدرال‌رزرو مطابق انتظار بود، با این وجود سخنرانی جروم پاول در نشست خبری، مانع اثرگذاری مثبت این رشد بر عملکرد بازارهای کالایی شد. پاول در این نشست تاکید کرد تا زمانی که تورم در اقتصاد امریکا به‌شکل پایداری کاهش پیدا نکند، نرخ‌های بهره نیز کاهش پیدا نخواهد کرد. بانک مرکزی اروپا نیز نرخ بهره را ۰.۵ درصد افزایش داد تا رقم آن به ۲.۵ درصد برسد. این نرخ تا زمانی افزایش می‌یابد که نرخ تورم در اروپا به ۲ درصد کاهش یابد، بنابراین باتوجه به تداوم سیاست‌های انقباضی سختگیرانه در امریکا و اروپا، باید منتظر بروز رکود اقتصادی بود، در چنین شرایطی بهای فلزات در بازارهای جهانی رو به کاهش گذاشته است. علاوه بر این، نباید به رشد بهای فلزات در سال آینده میلادی نیز دل بست.

سیاست‌های انقباضی، مانع رشد فلزات

عادل ابراهیم‌زاده، کارشناس بازار کالایی در گفت‌وگو با صمت و در ارزیابی سمت‌وسوی بازار فلزات در هفته‌های اخیر اظهار کرد: فدرال‌رزرو طی سال جاری میلادی، برای مهار تورم، ۷ مرتبه نسبت به رشد نرخ بهره اقدام کرد. در مرحله نخست، نرخ بهره در این کشور برابر ۰.۲۵ درصد، در مرحله دوم ۰.۵ درصد و ۴مرتبه دیگر به‌میزان ۰.۷۵ درصد افزایش پیدا کرد. در آخرین نشست فدرال‌رزرو در امسال نیز که در ماه دسامبر برگزار شد، نرخ بهره برابر ۰.۵ درصد افزایش یافت. این روند افزایشی، بالاترین سرعت سیاست‌های انقباضی این بانک از دهه ۸۰ به این سو محسوب می‌شود.

وی افزود: سیاست فدرال‌رزرو مبنی بر اجرای سیاست‌های انقباضی با هدف مقابله با تورم در ماه‌های گذشته تاحدودی نتیجه‌بخش بود. با این وجود، واهمه از بروز رکود اقتصادی در این کشور فراگیر است. در چنین شرایطی، فدرال‌رزرو نیز در آخرین تصمیم خود، از شتاب سیاست‌های انقباضی کاست.

این کارشناس بازار گفت: در حالت کلی، انتظار می‌رفت تعدیل سیاست‌های انقباضی فدرال‌رزرو سیگنال موثری برای ورود نقدینگی به بازارهای مالی و همزمان رشد تقاضا در بازار فلزات و صعود نرخ این کامودیتی‌ها را در سطح جهانی فراهم کند.

وی افزود: تصمیمات بعدی فدرال‌رزرو برای اخذ سیاست‌های مالی و پولی به‌ویژه در سال آتی از اهمیت ویژه‌ای برخوردار است. عملکرد بازار کار امریکا یکی از مهم‌ترین شاخص‌هایی است که مسیر شتاب نرخ بهره را در این کشور طی ماه‌های آتی مشخص می‌کند. باوجود آنکه، طی گزارش‌های اشتغال ماهانه شاهد فشار نسبی بر بخش‌های مختلف بازار کار، از جمله کاهش میزان فرصت‌های شغلی جدید و ثبات نسبی نرخ دستمزدها بوده‌ایم،اما گزارش ماهانه اشتغال بخش غیرکشاورزی نشان داد که هنوز بازار کار بهتر از پیش‌بینی‌ها در حال تولید اشتغال است. همین آمارها نیز احتمال تداوم سیاست‌های انقباضی را از سوی فدرال‌رزرو تشدید می‌کند.

ابراهیم‌زاده گفت: جروم پاول، رئیس فدرال‌رزرو در نشست خبری خود و پس از اعلام افزایش ۰.۵ درصدی نرخ بهره امریکا در ماه دسامبر تاکید کرد: «تا زمانی که تورم در اقتصاد امریکا به‌شکلی پایدار کاهش پیدا نکند، نرخ‌های بهره نیز کاهش پیدا نخواهند کرد، اگرچه افزایش نرخ بهره، ریسک رکود اقتصادی را به‌همراه دارد، اما راه آسان‌تری برای ثبات اقتصادی و ثبات قیمت‌ها وجود ندارد». بنابراین می‌توان این‌طور نتیجه گرفت که سیاست‌های انقباضی در اقتصاد این کشور ادامه‌دار خواهد بود.

این کارشناس بازار گفت: سیاست‌های انقباضی در اقتصاد امریکا ادامه می‌یابد تا زمانی که هدف کاهش تورم در اقتصاد این کشور به ۲ درصد محقق شود. در نتیجه، پس از سخنرانی پاول، شاهد رشد شاخص دلار، افت بازار سهام امریکا و همچنین روند نزولی نرخ فلزات بوده‌ایم.

وی افزود: براساس اطلاعات منتشرشده، بیشتر اعضای فدرال‌رزرو موافق افزایش سقف نرخ بهره در محدوده ۵.۱ درصد در سال ۲۰۲۳ هستند. همین توافق نیز، نگرانی از بروز رکود اقتصادی در امریکا در سال ۲۰۲۳ و به‌دنبال آن در سایر اقتصادهای بزرگ دنیا را تشدید کرده است. در چنین موقعیتی، نرخ سود اوراق قرضه ۲ ساله در این کشور از نرخ بهره اوراق ۱۰ ساله پیشی گرفته و واهمه از بروز رکود اقتصادی را تشدید کرده است.

این کارشناس بازار کالایی گفت: بانک‌های مرکزی بزرگ دنیا از جمله بانک مرکزی اروپا نیز از تصمیم فدرال رزرو پیروی کردند و در نیمه دسامبر، نرخ بهره خود را ۰.۵ درصد افزایش دادند. مقامات پولی در بریتانیا، سوئیس، نروژ و فیلیپین نیز سیاست‌های انقباضی خود را تشدید کردند. این اقدام بانک‌های مرکزی اروپا، به تضعیف بیشتر دلار امریکا منجر شد.

سرعت کند شدن اقتصاد، به‌ویژه بهبود نسبی شاخص‌های مربوط به رشد اقتصادی در کل منطقه یورو یکی از اصلی‌ترین دلایلی است که منجر به ادامه مسیر سیاست‌های انقباضی توسط بانک مرکزی اروپا شد. ابراهیم‌زاده گفت: روند افزایشی نرخ بهره بانکی به امریکا و کشورهای اروپایی محدود نبود. بانک مرکزی ژاپن روز سه‌شنبه ۲۰ دسامبر در تصمیمی غیرمنتظره، اجازه افزایش نرخ بهره بلندمدت در این کشور را داد. این تصمیم در حالی اخذ شد که فعالان بازار انتظار داشتند تا پایان دوره ریاست هاروهیکو کورودا بر بانک مرکزی ژاپن در ماه آوریل ۲۰۲۳، بانک مرکزی این کشور تغییری در نرخ بهره ایجاد نکند. این اقدام با هدف رفع انحرافات در شکل منحنی بازدهی و حصول اطمینان از هدایت مزایای برنامه محرک بانک به بازارها و شرکت‌ها انجام شده است.

بازار کامودیتی‌ها، زیر ذره‌بین

سعید برزگر، کارشناس بازار کالایی در گفت‌وگو با صمت و در ارزیابی بازار فلزات در هفته‌های اخیر گفت: نرخ مس در نخستین روز از هفته جاری برابر ۸۲۱۶ دلار به‌ازای هر تن برآورد شد. بهای این فلز سرخ‌رنگ در روز هشتم دسامبر در بورس فلزات لندن برابر ۸۵۳۷ دلار به‌ازای هر تن رسید. با این وجود، روند صعودی نرخ مس ادامه‌دار نبود و شاهد ورود آن به کانال نزولی بودیم. کمترین نرخ ثبت‌شده برای مس در این ماه در تاریخ بیستم دسامبر و برابر ۸۳۰۲ دلار به‌ازای هر تن گزارش شده است.

وی افزود: دلیل اصلی کاهش نرخ مس در بورس فلزات لندن موضع سختگیرانه رئیس فدرال‌رزرو درباره نرخ بهره در امریکا بود. جرون پاول در سخنرانی خود اعلام کرد که نباید منتظر کاهش نرخ بهره در آینده نزدیک بود. پاول در نشست خبری خود اعلام کرد احتمال افزایش سقف نرخ بهره فعلی در سال ۲۰۲۳ وجود دارد و قوی است. همین موضوع نیز از روند کاهشی نرخ فلز سرخ در بازارهای بین‌المللی حمایت کرد.

برزگر در تشریح بازار خرید و فروش آلومینیوم در بورس فلزات لندن گفت: آلومینیوم نیز در این هفته در مسیر کاهشی نرخ قرار گرفت. آلومینیوم از روز نخست ماه دسامبر تا نهم این ماه در کانال ۲۴۰۰ دلاری نوسان داشت، با این وجود از روز دوازدهم دسامبر شاهد سقوط قیمتی این فلز به کانال ۲۳۰۰ دلاری بودیم.

وی گفت: روند رو به رشد نرخ بهره در اقتصادهای بزرگ دنیا و واهمه از بروز رکود اقتصادی در سال آتی میلادی، یکی از دلایل اصلی از رونق افتادن خریدوفروش آلومینیوم در بازار جهانی است.

البته در نیمه ماه دسامبر، واردات آلومینیوم چین کاهش یافت، همین موضوع نیز از روند ریزشی نرخ این فلز نقره‌ای رنگ در بازار جهانی حمایت کرد. علت اصلی افت واردات آلومینیوم به چین، افزایش عرضه داخلی این محصول بود، در واقع با کاهش محدودیت‌های انرژی در این کشور، میزان تولید آلومینیوم در چین، افزایش یافته است.

در ادامه، تشدید محدودیت و سختگیری‌های کرونایی تقاضا برای آلومینیوم را تحت‌تاثیر منفی قرار داده است. همین موضوع نیز دوباره از روند ریزشی نرخ آلومینیوم در بازار جهانی حمایت کرد.

این کارشناس بازار کالایی در ادامه بااشاره به روند ریزشی نرخ روی در بورس فلزات لندن طی هفته‌های اخیر گفت: اظهارات تند رئیس فدرال‌رزرو مبنی بر روند صعودی نرخ بهره تا سال ۲۰۲۴، نرخ روی را در بازار جهانی تحت‌تاثیر منفی قرار داد.

پس از فدرال‌رزرو، بانک مرکزی اروپا نیز نرخ بهره را افزایش داد و هرگونه امید برای چرخش بازار و رشد مجدد قیمت‌ها را ناامید کرد، بنابراین می‌توان این‌طور نتیجه گرفت که نشست بانک‌های مرکزی اروپا و امریکا درباره نرخ بهره، نرخ روی را در کوتاه‌مدت سرکوب خواهد کرد.

این کارشناس بازارهای کالایی گفت: با کاهش دما، نرخ گاز طبیعی و برق اروپا، تاحدودی کاهش می‌یابد. در حال حاضر نرخ فعلی برق در اروپا به‌مراتب کمتر از بالاترین میزان آن در ۳ ماهه سوم سال است، اما نسبت به مدت مشابه در سال‌های گذشته نیز، بسیار بالاتر است، بدین‌ترتیب کارخانه‌های اروپایی نمی‌توانند انتظار از سرگیری تولید در مقیاس بزرگ را داشته باشند.

وی در تشریح بازار زغال‌سنگ افزود: به‌گزارش آژانس بین‌المللی، انرژی تولید برق با سوخت زغال‌سنگ در چین و هند برای همگام شدن با افزایش تقاضا در فصل سرما، در حال افزایش است. در حالی که تولید برق با سوخت زغال‌سنگ در چین و هند برای تامین افزایش تقاضا بیشتر شده است، چندین کشور اروپایی به‌دلیل قیمت‌های بالای بی‌سابقه برای گاز طبیعی، تولید کم برقابی و تعطیلی‌های مرتبط با تعمیر و نگهداری نیروگاه‌های هسته‌ای، به‌طور موقت به زغال‌سنگ روی آورده‌اند.

وی افزود: هند در حالی که متعهد به روی آوردن به انرژی‌های تجدیدپذیر در طول زمان است، به‌شدت از قصد خود برای ادامه استفاده از زغال‌سنگ دفاع کرده، زیرا زغال‌سنگ، سریع‌ترین و ارزان‌ترین منبعی است که برای رشد اقتصادی در اختیار دارد.

برزگر گفت: اگرچه انتظار می‌رود ۳ تولیدکننده بزرگ زغال‌سنگ جهان (چین، هند و اندونزی) به رکوردهای تولید دست یابند که به قیمت‌های بالا و حاشیه سود برای آنها تبدیل می‌شود، اما به‌دلیل افزایش تقاضا در اروپا و حمله روسیه به اوکراین، هیچ نشانه مثبتی وجود ندارد.

سخن پایانی

میزان رشد نرخ بهره در امریکا از سوی فدرال‌رزرو برای ماه دسامبر، مطابق انتظار فعالان بازار برابر ۰.۵ درصد تعیین شد. بااین‌وجود، احتمال افزایش مجدد نرخ بهره در سال آینده میلادی و واهمه از بروز رکود اقتصادی در این کشور و سایر اقتصادهای بزرگ دنیا به قرمزپوشی بازار کامودیتی‌ها با محوریت فلزات صنعتی طی نیمه دوم ماه دسامبر منتهی شد. نزدیکی به سال نو میلادی و پس از آن سال نو چینی، از دیگر محرک‌های منفی بازار فلزات ظرف هفته‌های اخیر به‌شمار می‌رود. علاوه بر این، همچنان محدودیت‌های کرونایی در چین ادامه دارد و همین موضوع نیز مانع جدی برای بازگشت رونق به بازار فلزات محسوب می‌شود.

باتوجه به تداوم سیاست‌های انقباضی سختگیرانه در امریکا و اروپا باید منتظر بروز رکود اقتصادی بود، در چنین شرایطی بهای فلزات در بازارهای جهانی رو به‌کاهش گذاشته است. علاوه بر این، نباید به رشد بهای این فلزات در سال آینده میلادی نیز دل بست

یادداشت

قیمت، مشکل رفع‌نشدنی سیمانی‌ها

حسین چهرگانی
فعال صنعت سیمان

قیمت‌گذاری دستوری یکی از چالش‌های اساسی حاکم بر عملکرد صنایع سیمانی کشور است که در طول سالیان گذشته، لطمات جدی را به این صنعت تحمیل کرده است. از حدود ۲ سال پیش و با ورود سیمان به بورس کالا، انتظار می‌رفت این چالش تا حدودی مرتفع شود، بااین‌وجود همچنان شاهد تداوم سیاست قیمت‌گذاری دستوری و تعیین نرخ پایه سیمان توسط وزارت صنعت، معدن و تجارت در رینگ معاملاتی بورس کالا هستیم.

قیمت سیمان در یک بازه زمانی بیش از یک‌ساله، ثابت نگه داشته شده که هزینه تولید این محصول به‌شدت افزایش یافته است. باتوجه به روند رو به رشد تورم در اقتصاد ایران، بهای تمامی نهاده‌های تولید در این بازه زمانی افزایشی بوده است، حتی نرخ نهاده‌هایی که از سوی دولت تامین می‌شود، همچون سوخت، برق، آب، حقوق دولتی، حمل‌ونقل و... نیز در این دوره، به‌شدت بیشتر شده است. بااین‌وجود، فعالان صنعت سیمان در این بازه زمانی، امکان متعادل‌سازی نرخ خود را به‌دقت نیاورده‌اند. در چنین شرایطی، فشار مضاعفی به فعالان این صنعت تحمیل می‌شود و در عمل فعالیت آنها را تحت‌تاثیر منفی قرار می‌دهد.

باوجود صدور مجوز رشد نرخ پایه سیمان در بورس کالا،لازم است، تاکید کنیم که این افزایش نرخ، هنوز هم متناسب با هزینه قابل‌توجهی که به این صنعت تحمیل می‌شود، نیست، چرا که در طول سال‌های گذشته، شاهد اعمال سرکوب قیمتی گسترده‌ای در این صنعت بوده‌ایم، بدین‌ترتیب همچنان سیمان به‌عنوان یکی از کم‌ارزش‌ترین محصولات در کشور معامله می‌شود. این در حالی است که سیمان کالایی استراتژیک و غیرقابل‌جایگزین به‌ویژه در فرآیند ساخت‌وساز است.

در حال حاضر در ماه‌های سرد سال قرار داریم و محدودیت‌های موجود برای تامین گاز صنایع آغاز شده است. در آستانه ماه‌های سرد سال هستیم و هشدارهایی درباره تامین نشدن گاز موردنیاز واحدهای سیمانی کشور باتوجه به محدودیت موجود در مسیر تامین انرژی به این فعالان صنعتی داده شده است. در چنین شرایطی، واحدهای تولیدکننده صنعت سیمان ناچار هستند، برای تداوم تولید خود از مازوت به‌عنوان سوخت جایگزین استفاده کنند. این در حالی است که جایگزینی مازوت به‌جای گاز، در عمل هزینه تمام‌شده تولید را در این صنعت به‌شدت افزایش خواهد داد.

تولیدکنندگان پس از مصرف گاز به‌عنوان سوخت، هزینه آن را پرداخت می‌کنند، اما در شرایطی که به‌اجبار مازوت با گاز جایگزین می‌شود، تولیدکنندگان موظف به پرداخت هزینه سوخت از همان زمان صدور حواله تخصیص مازوت در قالب پیش‌پرداخت هستند. علاوه بر این، از صنایع انتظار دارند از تابستان اقدام به خرید مازوت و ذخیره‌سازی آن کنند، در نتیجه فشار مضاعفی از نظر نقدینگی به صنعت سیمان کشور تحمیل می‌شود. این موضوع باتوجه به کمبود نقدینگی واحدهای سیمانی کشور، عموما از استطاعت آنها خارج است. علاوه بر آن، مبالغ دریافتی که معادل گاز طبیعی است، علی‌الحساب تلقی شده و در زمان مصرف، مابه‌التفاوت آن مطالبه می‌شود.

حمل مازوت به‌عنوان سوخت جایگزین صنایع سیمان کشور نیز، با دشواری‌های متعددی روبه‌رو است. هزینه حمل مازوت حتی بیشتر از هزینه خرید این سوخت است و در نتیجه باتوجه به جایگزینی سوخت، هزینه قابل‌توجهی به صنایع تحمیل می‌شود و هزینه تولید آنها افزایش قابل‌ملاحظه‌ای خواهد یافت. این رشد برای صنایع مختلف بسته به فاصله‌ای که از مراکز پخش و پالایش فرآورده‌های نفتی دارند، از ۲ تا ۵ برابر گاز برآورد می‌شود.

سیمان به‌طورسنتی در نگاه مسئولان دولتی، حکم یک کالای اساسی را دارد. بر همین اساس نیز، در تصمیم‌گیری‌ها، مانع رشد نرخ آن متناسب با افزایش هزینه تولید می‌شوند. بااین‌وجود، سیاست‌گذاران حمایت‌هایی را که از تولیدکنندگان کالاهای اساسی می‌شود، از واحدهای سیمانی دریغ می‌کنند، همین موضوع نیز در برخی برهه‌های زمانی، در عمل به ضرر فعالان صنعت سیمان بدل شده است.

همان‌طور که بارها تاکید شده، سیمان محصولی استراتژیک و غیرقابل‌جایگزین است. تحمیل فشار مضاعف به این صنعت، به‌منزله کاهش تولید این محصول خواهد بود. فعالان صنعت سیمان برای تداوم فعالیت خود، نیازمند اختصاص هزینه برای بازسازی و نوسازی تجهیزات‌شان هستند. این صنعت، استهلاک بالایی دارد، چنانچه عایدی و نقدینگی موردنیاز این صنایع تامین نشود، صنایع سیمان کشور با آسیب‌های جدی روبه‌رو می‌شود و در عمل روند فعالیت آنها تحت‌تاثیر منفی قرار می‌گیرد و در ادامه از نقش خود به‌عنوان تامین‌کننده نیاز عمران و آبادانی کور بازخواهندماند، بنابراین از سیاست‌گذاران انتظار می‌رود با کاهش فشار تحمیلی روی این صنعت، تداوم تولید در آن را دنبال کنند.

احصای نیازهای فناورانه و ایده‌های ارزش‌آفرین در زنجیره مس

نیازهای فناورانه و ایده‌های ارزش‌آفرین در زنجیره مس، در قالب تفاهمنامه همکاری امضاشده بین این مدیریت و مجتمع مس شهربابک، احصا خواهد شد. به‌گزارش روابط‌عمومی ایمیدرو، غلامرضا ملاطاهری، مدیر آموزش، پژوهش و فناوری ایمیدرو با بیان این مطلب گفت: باتوجه به اهمیت بالای صنعت مس در توسعه فناوری‌های نوین و ظرفیت‌های بالای نیروی انسانی کشور برای توسعه بیشتر این صنعت، مذاکراتی با حسین محمودی‌میمند، مدیر مجتمع مس شهربابک در این زمینه انجام و در نهایت، منجر به انعقاد تفاهمنامه همکاری شد.

وی ادامه داد: این تفاهمنامه همکاری درباره احصای نیازهای فناورانه و ایده‌های ارزش‌آفرین در بخش معادن و صنایع معدنی مس و همچنین تبادل اطلاعات در زمینه جدیدترین دستاوردهای پژوهشی صنعت مس است.

مدیر آموزش، پژوهش و فناوری ایمیدرو بااشاره به جزئیات تفاهمنامه همکاری مذکور تصریح کرد: ایجاد بانک اطلاعاتی پژوهشگران و مدرسان توانمند در بخش معدن و صنایع معدنی و «برقراری ارتباط بین سامانه‌های آموزشی، پژوهشی، کتابخانه و ایجاد امکان دسترسی به منابع مجاز دوطرف برای ایجاد تبادل اطلاعات»، از جمله مفاد این تفاهمنامه است.

وی افزود: «توسعه ظرفیت‌های همکاری با دانشگاه‌ها، پارک‌های علم و فناوری، مراکز رشد و شرکت‌های دانش‌بنیان و همکاری برای تقویت اکوسیستم نوآوری و فناوری»، «حمایت از پایان‌نامه‌های تحصیلی در مقاطع کارشناسی ارشد و دکتری در راستای نیازهای پژوهشی براساس فرآیندهای مصوب» و «نیازسنجی فناوری‌های نوین در بخش معدن و صنایع معدنی و برنامه‌ریزی برای دستیابی به آن در چارچوب ضوابط و مقررات مربوطه»، بخش دیگری از مفاد تفاهمنامه یادشده است. بنا به این گزارش، مدیریت تحقیق و توسعه مس شهر بابک به شورای پژوهشی ایمیدرو اضافه شد.

چراغ قرمز وضعیت تامین آب کشور روشن شد

رئیس سازمان حفاظت محیط‌زیست گفت: چراغ‌های قرمز وضعیت تامین آب کشور روشن شده است. هرچند وقت یک‌بار، یکی از استان‌ها با مشکل مواجه می‌شود و در بحث مدیریت منابع آب؛ اینکه به‌صورت مسکن از جای دیگری آن را بیاوریم، اصلا پذیرفته‌شده نیست. به‌گزارش تسنیم، دهمین جلسه ستاد ملی سیاست‌گذاری و هماهنگی مدیریت پدیده گردوغبار با حضور رئیس سازمان حفاظت محیط‌زیست و نمایندگان وزارتخانه‌ها و سازمان‌های عضو این ستاد، عصر سه‌شنبه ۲۹ آذر ۱۴۰۱ در محل سازمان حفاظت محیط‌زیست برگزار شد. در این جلسه، ۲ دستور کار مورد بررسی قرار گرفت؛ دستور کار اول؛ ارائه گزارش اقدامات انجام‌شده درباره ماده ۱۰ آیین‌نامه هماهنگی، پیشگیری و مدیریت پدیده گردوغبار توسط معاونت محیط‌زیست طبیعی و تنوع زیستی سازمان حفاظت محیط‌زیست و دستور کار دوم؛ ارائه گزارش اقدامات انجام‌شده درباره ماده ۱۱ آیین‌نامه مذکور توسط معاونت محیط‌زیست دریایی و تالاب‌های سازمان حفاظت محیط‌زیست بود. علی سلاجقه، رئیس سازمان حفاظت محیط‌زیست درباره تاکیدات رئیس‌جمهور در رابطه با محیط‌زیست گفت: در دومین جلسه از شورای‌عالی محیط زیست، رئیس‌جمهوری درباره موضوعات مختلف محیط‌زیستی صحبت کردند و یکی از مطالبات جدی ایشان، اجرایی شدن قانون هوای پاک بود. رئیس‌جمهوری به وزیر کشور ماموریت دادند که نشست‌های تخصصی هوای پاک برگزار شود و دیشب نشست هوای پاک استان تهران برگزار و خوشبختانه آنجا تصمیمات عملیاتی خوبی برای چند ماه انتهایی سال گرفته شد.

وی با بیان اینکه یکی از درخواست‌های رئیس‌جمهوری در سفر به استان البرز، برطرف کردن مشکل تالاب صالحیه بود، تصریح کرد: من در این منطقه، چرای شتر را دیده‌ام و از آنجا به‌عنوان یک منبع برداشت استفاده می‌شود، بعضی از مناطق ما به‌خاطر چرای دام حساس شده‌اند، در بعضی از نقاط، تنها بحث چرای دام اهلی مطرح نیست و چرای حیات وحش هم به‌نوعی مشکل ایجاد می‌کند.

تامین اعتبار صندوق خسارات زیان تغییرات اقلیمی، چقدر محقق می‌شود؟

روایتی از یک سناریوی تکراری

نشست تغییرات اقلیمی سازمان ملل در شرم‌الشیخ مصر موسوم به کاپ ۲۷ با موافقت نهایی کشورهای حاضر در حالی به کار خود پایان داد که درباره مجموعه‌ای از موضوعات از جمله ایجاد صندوقی برای کمک به کشورهای آسیب‌پذیر در مقابله با تغییرات اقلیمی بحث‌هایی شد؛ صندوقی به نام زیان و خسارت. یک سناریوی تکراری که به‌اعتقاد بیشتر کارشناسان، این تصمیم هم مانند تصمیمات گذشته عملی نخواهد شد، چرا که اگر کشورهای ثروتمند می‌خواستند بابت آسیبی که به هوای کره زمین زده‌اند، غرامتی بپردازند، بدهی ۱۰۰ میلیارد دلاری پیشین خود را پرداخت می‌کردند. به‌همین دلیل نمی‌توان به این تصمیمات دل خوش کرد. صمت در این گزارش به بررسی تصمیمات این نشست اقلیمی به‌ویژه تاسیس و تامین اعتبار صندوق زیان و خسارت تغییرات اقلیمی پرداخته است.

مهتاب دمیرچی
editor@smtnews.ir

چه کسی پول می‌دهد؟

در مذاکرات آب‌وهوایی سازمان ملل، عبارت زیان و خسارت به هزینه‌هایی اشاره دارد که از تاثیرات یا وقوع حوادث شدید آب‌وهوایی مانند بالا آمدن سطح دریا ایجاد می‌شود. تامین مالی صندوق زیان و خسارت از نظر جبران هزینه‌هایی که کشورها نمی‌توانند از آن اجتناب کنند یا خود را با آن وفق دهند، متفاوت خواهد بود، اما هنوز توافقی نشده که چه مخاطره‌ای باید به‌عنوان زیان و خسارت در بلایای آب‌وهوایی در نظر گرفته شوند، همچنین هنوز مشخص نشده است که کدام یک از کشورها باید تامین اعتبار کنند. ایسنا در این‌باره نوشت: این پرسش‌ها به‌شدت بحث‌برانگیز هستند. کشورهای آسیب‌پذیر و فعالان این بخش بر این باور هستند که کشورهای ثروتمندی که با انتشار گازهای گلخانه‌ای باعث تغییرات آب‌وهوایی شده‌اند، باید تامین مالی این صندوق را برعهده گیرند. ایالات‌متحده و اتحادیه اروپا به‌دلیل ترس از بدهی، در برابر این موضوع مقاومت کرده‌اند. اگر کشورها با راه‌اندازی صندوق موافقت کنند، باید به جزئیاتی مانند اینکه پول از کجا تامین شود، کشورهای ثروتمند باید چه میزان بپردازند و کدام کشورها یا بلایا واجد شرایط دریافت غرامت هستند، پرداخته شود. ناگفته نماند که تنها تعداد کمی از دولت‌ها همچون دانمارک و اسکاتلند تعهدات ناچیز و نمادینی برای صندوق خسارت و زیان داده‌اند.

تابویی به‌نام غرامت

ناصر مقدسی در گفت‌وگو با صمت درباره تامین اعتبار این صندوق و تاثیرگذاری آن برای ایران و کشورهای خاورمیانه در راستای دریافت امکانات مالی گفت: ۳ دهه پیش، کشورهای جزیره‌ای کوچک و کشورهای فقیرتر شروع به طرح درخواست برای جبران خسارت‌هایی کردند که تغییرات اقلیمی به جوامع آنها وارد می‌کند، در حالی که کلمه «غرامت» به تابو تبدیل شده بود، آنها در نهایت موفق شدند، موضوع «ضرر و زیان» را در دستور کار کاپ ۲۷ قرار دهند. کشورهای ثروتمند که تمایلی به اختصاص منابع مالی نداشتند، ابتدا «موزاییک راه‌حل‌ها» مانند بیمه و سیستم‌های هشدار اولیه را در چارچوب کمک فنی برای جبران ضرر و زیان ارائه کردند، اما کشورهای در حال توسعه مصمم به ایجاد یک صندوق جدید اختصاصی برای این موضوع بودند. وی افزود: از آنجایی که کشورهای توسعه‌یافته و در حال توسعه نقش جدی‌تری در انتشار گازهای گلخانه‌ای داشتند، بنابراین مولفه کاهش انتشار گازهای گلخانه‌ای برای این کشور مهم‌تر است، اما چون کشورهای فقیرتر و کمترتوسعه‌یافته‌تر متاثر از گرمایش زمین بوده‌اند، بحث سازگاری در این کشورها اهمیت بیشتری پیدا می‌کند. به‌گفته مقدسی، سازگاری با محیط، یکی از اصلی‌ترین موضوعاتی است که در مذاکرات تغییر اقلیمی، توجه ویژه‌ای باید به آن کرد، چرا که اثرات گرمایش زمین در معیشت و اقتصاد کشورهای در حال توسعه به‌وضوح قابل‌مشاهده است.

مقدسی گفت: همواره سرانه انتشار گازهای گلخانه‌ای کشورهای در حال توسعه، کمتر از کشورهای ثروتمند است و تاثیر کمتری در گرمایش زمین دارند. گرمایش جهانی باعث جابه‌جایی جمعیت و مهاجرت و تشدید فقر شده است. به‌همین منظور، کشورها برای حل بحران‌های پیش‌رو در کاپ ۲۷ تلاش کردند، منابع مالی را در قالب این صندوق فراهم کنند، اما تعهدی به‌منظور تامین اعتبار ندادند. وی ادامه داد: تاکنون صندوق مشابه این صندوق نیز تاسیس شده که فعالیت آن در راستای سازگاری و توسعه انرژی‌های تجدیدپذیر بوده است، اما شاهد روند مثبت و کارساز فعالیت این صندوق با شرایط موجود نبوده‌ایم. اکنون در کاپ ۲۷ برای خسارت‌های اقلیمی، مکانیسمی مالی تهیه شده است. مقدسی درباره پیش‌بینی روند فعالیت این صندوق گفت: متاسفانه برای روند فعالیت و تاثیرگذاری این صندوق، چندان خوش‌بین نیستم، چرا که در صندوق‌های پیشین قرار بود، سالی ۱۰۰ میلیارد دلار به کاهش انتشار گازهای گلخانه‌ای اختصاص دهند که این روند محقق نشد. به‌گفته این کارشناس، برای اینکه به کشورهای در حال توسعه کمک کنیم، نیاز به منابع مالی داریم، اما تاریخ نشان داده که این اهداف، تاکنون محقق نشده است. مقدسی گفت: خسارت‌های مخاطرات اقلیمی بسیار هنگفت و قرار است، منابع مالی زیادی تبیین شود، به‌همین دلیل هم، باید برای رفع این مخاطرات، تامین اعتبار درخوری انجام گیرد.

وی افزود: اگر می‌خواهیم در سال ۲۰۳۰ میزان انتشار گازهای گلخانه‌ای را آن‌گونه که در توافقنامه پاریس مطرح شده، کاهش دهیم، حداقل باید ۴ تریلیون دلار صرف توسعه انرژی‌های تجدیدپذیر کنیم. در کل، تمام مواردی که در کاپ ۲۷ مطرح شد، در مجموع، تکرار مباحث گذشته بود و در حال حاضر مذاکرات دیگر منتفی شده است.

جایگاه ویژه تغییر اقلیم در برنامه هفتم

داریوش گل‌علیزاده، سرپرست مرکز ملی هوا و تغییر اقلیم در گفت‌وگو با صمت گفت: متاسفانه کشورهای توسعه‌یافته، همکاری موردانتظار را درباره کاهش آثار تغییر اقلیم ندارند. تجربه نشان داده این کشورها نه‌تنها به تعهدات خود عمل نکرده‌اند، بلکه حتی سال گذشته برای تامین انرژی به‌سمت استفاده از منابع زغال‌سنگ رفته‌اند. خوشبختانه در سازمان محیط‌زیست، برنامه‌ای مبتنی بر کاهش انتشار گازهای گلخانه‌ای تدوین و طراحی شده و کارگروه ملی تغییر اقلیم این سازمان نیز آیین‌نامه‌های مربوطه را تدوین کرده و منتظر نهایی شدن این آیین‌نامه از سوی دولت هستیم. پس از نهایی شدن این آیین‌نامه، منتظر متن تدوینی کمیسیون تغییر اقلیم سازمان محیط‌زیست به مجلس شورای اسلامی هستیم.

گل‌علیزاده گفت: ایران جزو کشورهای آسیب‌پذیر در حوزه تبعات تغییر اقلیم است و برای اینکه این آسیب‌پذیری را به‌حداقل برسانیم، در کنار کاهش انتشار گازهای گلخانه‌ای با حفظ منافع ملی، باید رفتارهای سازگارانه در پیش گیریم و برنامه‌های متناسب با آن را تدوین کنیم. در حقیقت، برای افزایش تاب‌آوری، باید رویکرد سازگارانه داشته باشیم و به تغییر الگوها در سبک زندگی و اشتغال بپردازیم. درغیراین‌صورت، محکوم به انقراض و نابودی به مقیاس یک سیاره خواهیم بود.

وی بااشاره به برخی آثار زیانبار تغییر اقلیم در کشور گفت: از اثرات مستقیم تغییر اقلیم، بیابان‌زایی و خشکسالی، تغییر در زمان و مکان بارش‌ها است که بیشتر منجر به ایجاد سیلاب‌های عظیم می‌شود. همچنین بروز آتش‌سوزی در جنگل‌ها و کمبود منابع آب و تبخیر بیش‌ازحد این منابع، کشور را روزبه‌روز به شرایط بحرانی نزدیک‌تر می‌کند. به‌همین دلیل، باید تهمیداتی برای کاهش این آثار بیندیشیم تا بتوانیم علاوه بر اینکه این تهدید را به یک فرصت تبدیل می‌کنیم، از خطرات آن هم ایمن باشیم. برای مثال، می‌توان از بارش‌های رگباری نهایت استفاده را کرد و فرسایش خاک را به حداقل رساند. این در حالی است که بیشتر رودخانه‌های کشور به‌سبب فرسایش عظیم خاک گل‌آلود است. به‌گفته وی، می‌توان با طراحی پروژه‌های آبخیزداری، میزان تبخیر را به‌حداقل رساند و در کنار آن، از فرسایش بیش‌ازاندازه خاک جلوگیری کرد، همچنین برای افزایش راندمان بهره‌وری در مصرف آب بخش کشاورزی باید اقدامات درخوری انجام داد تا به بحران امنیت غذایی دچار نشویم.

▣ اصلاح الگوی کشت

وی افزود: تغییر اقلیم به تنوع زیستی، جانوری و پوشش گیاهی، آسیب جدی می‌رساند که با طراحی و اجرای الگوی زیرکشت می‌توان تا حد زیادی از آن کاست. امروز تغییر اقلیم، گردشگری کشور را دچار اختلال کرده و تا حدی به زندگی روزمره مردم آسیب زده است. همه اینها دلیل خوبی است که بحث تغییر اقلیم در برنامه هفتم جایگاه ویژه‌ای داشته باشد و در حوزه کاهش و سازگاری، اقدامات ویژه‌ای را به‌ثمر برسانیم. وی بااشاره به رویکردهای اجرایی و نظارت سازمان محیط‌زیست در زمینه کاهش انتشار گازهای گلخانه‌ای از سوی صنایع و نهادهای صنعتی گفت: در بحث اجرایی، سازمان محیط‌زیست فعالیت‌هایی را در موضوع کاهش انتشار انجام می‌دهد و پیگیری‌هایی را هم در بحث کنترل انتشار گازهای گلخانه‌ای در دست اجرا داریم. ضمن اینکه، لایحه تغییر اقلیم هم، در مرحله تهیه، تدوین و اجرا قرار دارد و اکنون در حال طی کردن مراحل قانونی است. گرمایش جهانی و تغییر اقلیم یک خطر جهانی است و الزام دارد که تمامی کشورها در کنار هم نسبت به کاهش انتشار اقدامات جدی داشته باشند. همچنین، کشورها در درون خود هم باید رفتارهای سازگار با آن را در پیش بگیرند.

▣ انرژی در کشور ما بی‌ارزش است

وی ادامه داد: متاسفانه ارزانی انرژی در کشور ما موجب شده انتشار گازهای گلخانه‌ای رو به افزایش باشد، در حالی که اگر قدر انرژی را بیشتر می‌دانستیم، با مصرف بهینه انرژی به‌طورحتم از انتشار این گازها کاسته می‌شد. امروز نیازمند مشارکت آحاد مردم برای حفظ کره زمین از آثار و تبعات گرمایش جهانی و تغییرات اقلیمی هستیم.

این هدف بدون آموزش و فرهنگ‌سازی نسل‌های امروز میسر نخواهد شد. به‌عبارت روشن‌تر، آموزش و آگاهی‌بخشی باید از مدارس آغاز شود. کودکان باید در سال‌های اولیه زندگی بدانند که تنها یک زمین دارند و باید از آن محافظت کنند.

شاید چنین موضوعی به ایجاد نگرانی در میان کودکان بینجامد، اما ایجاد حساسیت در کودکان موجب زنده شدن امید در دل نسل‌های آتی می‌شود. گفتنی است، با آگاه‌سازی کودکان می‌توان مطالبه‌گری را در میان آنها افزایش داد. وقتی مطالبه‌گری افزایش پیدا کند، سازمان‌ها و نهادهای مربوطه تلاش بیشتری خواهند کرد.

سخن پایانی

باوجود موارد یادشده، برخی کشورها با گنجاندن هدف جلوگیری از افزایش بیش از ۱.۵ درجه سانتیگرادی دما در متن رسمی نشست آب و هوایی سازمان ملل موسوم به COP۲۷ مخالفت کرده‌اند. بسیاری از کشورهای در حال توسعه، خواستار ایجاد صندوق «زیان و خسارات» شده‌اند که براساس آن به کشورهایی که در تلاش برای مقابله با بلایا و بازسازی خسارت‌ها هستند، کمک شود، هرچند جان کری گفته است که ایالات‌متحده از ایجاد چنین صندوقی حمایت نخواهد کرد و معتقد است باید از پلتفرم‌های موجود استفاده شود. روند مذاکرات نشان‌دهنده همکاری توسعه‌یافته‌ها با کشورهای فقیر است، اما دولت‌های صاحب اقتصاد نوظهور، خواهان مذاکرات غیرتجویزی، غیرتنبیهی، تسهیل‌کننده، احترام به حاکمیت ملی و مطابق شرایط ملی هر کشور هستند. آنها معتقدند کاهش انتشار باید با اهداف جدیدتری از آنچه در معاهده پاریس نوشته شده است، تدوین شود. در شرم‌الشیخ و در فرآیند مذاکرات کاپ ۲۷ ، کشورها درباره چگونگی ساختار این برنامه کاری بحث کردند، اما دیدگاه‌های کشورها در این رابطه بسیار از یکدیگر فاصله داشت. کشورهای توسعه‌یافته و آسیب‌پذیر می‌خواستند مذاکرات، طولانی، قوی و خاص باشد، اما اقتصادهای نوظهور از مذاکرات کوتاه، ضعیف و گسترده حمایت می‌کردند. در این میان، تلاش‌های اتحادیه اروپا و کشورهای کوچک جزیره‌ای برای تضمین تعهدات قوی‌تر در زمینه کاهش انتشار گازهای گلخانه‌ای و تعیین سال ۲۰۲۵ برای دستیابی به اوج انتشار جهانی با شکست روبه‌رو شد.

متاسفانه ارزانی انرژی در کشور ما موجب شده انتشار گازهای گلخانه‌ای رو به افزایش باشد، در حالی که اگر قدر انرژی را بیشتر می‌دانستیم، با مصرف بهینه انرژی به‌طورحتم از انتشار این گازها کاسته می‌شد

یادداشت

شرایط فوق‌بحرانی فرسایش خاک

وحید جعفریان ـ مدیرکل دفتر امور بیابان سازمان منابع طبیعی و آبخیزداری کشور

در ادبیات علمی همواره عبارت «مقابله با تخریب سرزمین» در کنار بیابان‌زایی درج شده، چرا که به‌طورعمده پدیده تخریب سرزمین ناشی از عوامل طبیعی و انسانی است که در بیشتر موارد در مناطق خشک اتفاق می‌افتد. یکی از مهم‌ترین پیامدهای این نوع تخریب، افزایش شدت فرسایش و توفان‌های ماسه‌ای است که آثار آن را می‌توان به‌وضوح در هجوم ماسه‌های روان به منابع زیست انسانی دید. گفتنی است، راه‌های جاده‌ای، ریل‌های قطار، تاسیسات صنعتی و پالایشگاهی، همچنین اراضی کشاورزی و مسکونی به‌شدت تحت‌تاثیر فرسایش توفان‌های خاکی و ماسه‌ای قرار می‌گیرند. براساس آخرین آمارهای موجود، ۳۰ میلیون هکتار از عرصه‌های بیابانی تحت‌تاثیر فرسایش بادی است که از ۱۴ میلیون هکتار آن به‌عنوان کانون‌های بحرانی فرسایش بادی یاد می‌کنند. فرسایش بادی در این میزان خسارت زیادی به منابع زیست انسانی وارد می‌کند.

جز بخشی از نوار شمالی کشور، تمام مناطق ایران در معرض چنین تخریبی قرار دارند، چرا که شرایط تغییر اقلیم تفاوت جدی در تخریب سرزمینی نسبت به دهه‌های قبل ایجاد کرده است. برخی حوزه‌ها در شرایط فوق‌بحرانی به‌سر می‌برند؛ نظیر سرخس، زابل، خوزستان و دریاچه ارومیه. از طرفی، بیابان‌هایی هم هستند که آسیب کمتری را متحمل شده‌اند، اما به‌لحاظ واقع شدن در حاشیه مراکز جمعیتی باید به آن توجه بیشتری شود، نظیر مراتع تخریب‌یافته اطراف مناطق جنوبی استان تهران و مناطقی از استان البرز، قزوین و... که دیگر کارکرد مرتعی ندارند و نیازمند حفاظت جدی هستند.

خشکسالی یکی از عوامل طبیعی تخریب سرزمینی است که متاسفانه در کشورمان شاهد استمرار و افزایش طولانی‌مدت آن بودیم. این عامل به‌شدت زمینه را برای شکل‌گیری توفان‌های ماسه‌ای فراهم و خاک را نسبت به فرسایش آسیب‌پذیرتر می‌کند. براساس آماری که از سوی سازمان جهانی هواشناسی اعلام شد و در کنوانسیون مقابله با بیابان‌زایی هم مورداستناد قرار گرفت، در دهه اخیر، میزان شدت و فراوانی خشکسالی‌ها در کشور نسبت به ۲ دهه قبل، ۲۷ درصد افزایش پیدا کرده است. با در نظر گرفتن این حجم از بیابان در کشور و استمرار خشکسالی، می‌توان این‌گونه نتیجه‌گیری کرد که زنگ خطر بیابان‌های کشور به‌عنوان منبع بسیار وسیعی از تولید گردوغبار و توفان‌های ماسه‌ای به‌صدا درآمده است و این مناطق هم‌اکنون به‌عنوان یک تهدید و عاملی در تخریب سرزمینی شناخته می‌شوند.

اطراف تهران، کرج و قزوین بیابان‌هایی وجود دارند که امروز می‌توان از آنها به‌عنوان بمب‌های خاموشی یاد کرد که بیخ گوش مناطق جمعیتی کشور قرار دارند.فرسایش بادی نه‌تنها خاک سطحی و حاصلخیز اراضی کشاورزی را تحت‌تاثیر قرار می‌دهد، بلکه وقوع توفان‌های ماسه‌ای به کاهش قابل‌توجه کیفیت محصولات کشاورزی می‌انجامد، همچنین اثرات گردوغبار در فرآیندهای زیستی مکان‌ها امری شناخته‌شده است. گردوغبار، گیاهان مناطق را نسبت به آفات و امراض آسیب‌پذیرتر می‌کند و به‌همین تناسب، میزان تاب‌آوری پوشش گیاهی کاهش می‌یابد.

براساس برآوردها، ۸۸ درصد کشور متاثر از پدیده تخریب سرزمین است. سالانه حدود یک میلیون هکتار از اکوسیستم‌های زمینی کشور تحت‌تاثیر عواملی نظیر تغییر کاربری قرار گرفته و دچار تخریب سرزمینی و این عوامل منجر به کاهش حاصلخیزی و قابلیت بیولوژیکی شده‌اند. این شرایط در حالی است که در بهترین شرایط ممکن، کشور در طول برنامه ششم توسعه، تمامی فعالیت‌های اجرایی به‌منظور مهار و کنترل پدیده تخریب سرزمین در مناطق بیابانی، بیش از ۳۰۰ هزار هکتار در سال نبوده است و ۷۰۰ هزار هکتار باقیمانده، از دسترس انسان خارج می‌شود.

به‌منظور کاهش روند تخریب سرزمینی، سازمان منابع طبیعی کشور سندی را به‌عنوان «ایران بدون تخریب سرزمین» طراحی کرده که هدف آن متعادل کردن میزان احیا و تخریب سرزمینی با منظور به‌صفر رساندن بیلان این ۲ پارامتر است، در واقع برنامه‌ای تنظیم شده است که در یک اقدام ضربتی و در صورت تامین منابع، ۳ میلیون هکتار از کانون‌های بحرانی کنترل شوند و موردارزیابی قرار گیرند. فعالیت‌های اجرایی در این زمینه مبتنی بر اقدامات پیشگیرانه و تعدیل اثرات تخریب سرزمین با رویکرد بازگرداندن اراضی آسیب‌دیده و تخریب‌یافته است.

این طرح امسال در سومین نشست کارگروه ملی مقابله با بیابان‌زایی موردتاکید وزیر جهاد کشاورزی قرار گرفت که در همین راستا، برنامه‌هایی برای تامین منابع و ایجاد زیرساخت‌های حقوقی و قانونی در دستور کار است. پیش‌بینی می‌شود، در برنامه هفتم توسعه و هم در برنامه ۱۴۰۲ ، شاهد یک تحول در مدیریت سرزمین به‌ویژه در منابع بیابانی باشیم، همچنین قرار است با مشارکت فراگیر جوامع محلی و با بهره‌گیری از ظرفیت سرمایه‌گذاری بخش خصوصی در مناطق مختلف کشور به مرحله اجرایی دربیاید. مناطق بیابانی کشور از نظر چشم‌انداز و ظرفیت‌های گردشگری ارزش فراوانی دارند، همین‌طور در زمینه تولید گیاهان دارویی و تامین انرژی‌های پاک از درجه اهمیت بالایی برخوردار هستند.

آمار روزانه تراکنش بانکی اعلام شد

هر ایرانی روزانه به‌طور متوسط ۵ تراکنش بانکی انجام می‌دهد و در روز تقریبا ۴۰۰ میلیون تراکنش بانکی داریم. به گزارش روابط عمومی بانک مرکزی، مهران محرمیان، معاون فناوری‌های نوین بانک مرکزی در کنفرانس ملی تحول دیجیتال بانک و بیمه، اظهار کرد: در سال حدود ۵۰ هزار میلیارد تومان در سامانه‌های بین‌بانکی جابه‌جا می‌شود و اگر سامانه‌های درون بانکی را نیز اضافه کنیم این عدد افزایش پیدا می‌کند. از این مقدار ۱۲ تا ۱۳ هزار میلیارد تومان مربوط به شبکه شتاب شده و عمده آن‌که حدود ۱۶ هزار میلیارد تومان است، در شبکه ساتنا جابه‌جا می‌شود. محرمیان گفت: این تراکنش‌ها هم ازنظر تعداد و هم ازنظر مبلغی در حال افزایش است. مطالبی تحت عنوان کاهش تراکنش‌ها در شاپرک مطرح می‌شود که اگر به آمار و ارقام نگاهی بیاندازیم به لحاظ مبلغی ۶ ماهه اول ۱۴۰۰ حدود ۳ هزار و ۱۰۰ هزار میلیارد تومان تراکنش داشتیم و در ۶ ماهه نخست ۱۴۰۱ همین مبلغ به ۴ هزار همت رسیده است. طبیعتا میزان تراکنش در سال‌های مختلف تفاوت دارد، اما همین عدد حدود ۲۶ درصد افزایش را نشان می‌دهد. ازنظر تعداد نیز از ۳۹ میلیارد تراکنش در ۶ ماهه نخست ۱۴۰۰ به ۴۵ میلیارد تراکنش در ۶ ماهه نخست ۱۴۰۱ رسیده‌ایم. معاون فناوری‌های نوین بانک مرکزی با اشاره به اینکه این حرکت از دهه ۷۰ آغازشده است، اظهار کرد: مشتریان به‌تدریج از مشتری شعبه بودن به مشتری بانک تبدیل شده‌اند و فضای الکترونیک در بانک‌ها به وجود آمده است. در دهه ۸۰ نیز به سمت اتصال بانک‌ها با یکدیگر رفتیم که این مسئله با ایجاد شبکه شتاب آغاز شد و پس‌ازآن سرویس‌های ساتنا و پایا به فضای الکترونیک شبکه بانکی اضافه شدند.

یادداشت

دلایل ایجاد و راهکارهای رفع ناترازی

حسن گلمرادی
اقتصاددان

ناترازی بانک‌ها در مدیریت دارایی و بدهی به این معنا است که رشد دارایی آنها کمتر از نرخ سود سپرده‌ها است که در نظام پرداختی اصطلاحا از آن تحت عنوان نرخ رشد بدهی‌ها نام‌برده می‌شود که این مسئله مشکلاتی را برای کشور به همراه دارد. در نظام بانکی ۲ تعریف درزمینه فرد یا سازمان بدهکار وجود دارد. وقتی حرف از بدهکاری بانک می‌زنیم به این معنا است که بانک مربوطه به فرد سپرده‌گذار یا سرمایه‌گذار بدهکار است. درواقع اگر بانک را مانند یک شخص در نظر بگیریم ماجرا درست از آب درمی‌آید. برای درک ساده‌تر همیشه فرض کنید بانک یک شخص است که با فرد سپرده‌گذار یا سرمایه‌گذار طرف حساب است و طبیعتا هرقدر که به او پول بدهید به همان میزان هم بانک عامل به فرد حقیقی یا حقوقی بدهکار می‌شود. با این حساب اگر در گزارشی مشاهده کردید که مثلا مانده‌حساب یک بانک، یک‌میلیون تومان و از نوع بدهکار است، یعنی فرد حقیقی یا حقوقی مبلغ یک‌میلیون تومان در آن بانکی دارایی دارد. با این تعبیر باید بین سپرده‌های درون بانک به‌عنوان سرمایه بانک یا تسهیلاتی که ارائه می‌کند تراز و تناسب منطقی برقرار باشد؛ در غیر این صورت مواردی مانند ناترازی در حساب و عملکرد بانک ایجاد می‌شود. برای درک بهتر موضوع ناترازی بانک‌ها، ابتدا باید مفهوم ناترازی توضیح داده شود و به این نکته توجه گردد که ناترازی ترازنامه بانک‌ها به مفهوم حسابداری آن نیست. ازنقطه‌نظر حسابداری ترازنامه بانک‌ها همیشه تراز است؛ بنابراین مفهوم ناترازی بانک‌ها به مفهوم اقتصادی و مالی آن اشاره دارد، نه مفهوم حسابداری. به‌عنوان‌مثال چنانچه کیفیت دارایی‌های بانک‌ها مطلوب نباشد، یعنی بانک عامل سرعت نقدشوندگی پایینی داشته باشد؛ به‌گونه‌ای که در شرایط نیاز نتواند از دارایی خود برای تامین نیازهای نقد استفاده کند، با مشکل ناترازی مواجه خواهد شد. بنابراین یک بانک یا موسسه مالی چنانچه وجوه کافی و با سهولت و با هزینه منطقی برای تامین نقدینگی آنی، کوتاه‌مدت و بلندمدت نداشته باشد، یعنی با نخستین نشانه از وضعیت بحرانی ناترازی مواجه شده است. با توجه به موارد یاد شده راهکار کاهش ناترازی بانک‌ها چیست؟ به باور بسیاری بانک‌ها برای کاهش ناترازی به مولدسازی دارایی‌ها، ذخیره‌سازی مطالبات و حذف سودهای غیرواقعی از ترازنامه بانک‌ها روی‌آورند. در کنار آن توجه به توجیه اقتصادی، اعتبارسنجی، وثایق و نظارت بر اعطای درست و اقتصادی تسهیلات به‌عنوان مهم‌ترین دارایی بانک و فروش دارایی‌های غیر مولد و مولدسازی دارایی‌های بانک‌ها ازجمله دیگر راهکارهای کاهش ناترازی بانک‌ها است.

از زاویه عرضه نقدینگی برای جبران ناترازی بانک‌ها نیز استقراض سیستم بانکی از بانک مرکزی که گاهی ممکن است از اعطای نقدینگی به دولت ناشی شده باشد، باید کاهش یابد. همچنین ترکیب بدهی‌های نظام بانکی باید تغییر کند مثلا تغییر سپرده‌گذاری مردم از کوتاه‌مدت به گواهی سپرده بلندمدت که در آن ماندگاری سپرده در سیستم بانکی بیشتر است. علاوه بر این در نظر گرفتن ضوابط مربوط به کمیت و کیفیت کفایت سرمایه از دیگر راهکارهای بهبود تراز مالی و اقتصادی بانک‌هاست. همچنین در موضوع بدهکاران بزرگ باید توجه داشته باشیم که بسیاری از این افراد از ابتدا تمایلی به پرداخت بدهی نداشته‌اند و این سرمایه‌ها را در کارهای غیرمولد و واسطه‌گری به‌کار بسته‌اند که نتیجه آن رشد تورم، عدم وصول سرمایه مردم و ورود سرمایه به بخش‌های غیرمولد بوده است. بدین ترتیب افرادی که به‌دنبال سرمایه‌گذاری در بخش‌های تولیدی و ایجاد اشتغال هستند کنار گذاشته می‌شوند. در تعریف وزارت اقتصاد از ابربدهکار بانکی، این واژه به افرادی اطلاق می‌شود که ۱۰ درصد اندوخته بانک‌ها را در قالب تسهیلات دریافت کرده و درواقع دارنده تسهیلات کلان بانکی هستند. بنابراین افرادی که تسهیلات کلان دریافت کرده اما اقساط آن را به بانک پرداخت نکرده‌اند، به‌عنوان ابربدهکار بانکی شناخته می‌شوند. نکته پایانی اینکه بانک مرکزی باید با تدوین سیاست‌ها، مقررات و ابزارهای پولی و نظارتی به کاهش تدریجی ناترازی موجود بانک‌ها کمک کند. برای ایجاد تراز بانکی و جلوگیری از به‌وجود آمدن ابربدهکاران، باید ایجاد شفافیت، ساماندهی وضعیت عرضه تسهیلات و برخورد با بدهکاران بانکی در اولویت کاری قرار گیرد.

در بررسی صمت از دلایل و پیامدهای افزایش پایه پولی مطرح شد

بانک‌ها در بحران ناترازی

مریم غدیرپور
editor@smtnews.ir

براساس اخبار منتشر شده در ۷ماه امسال پایه پولی حدود ۱۱۰هزار میلیارد تومان معادل ۱۸درصد افزایش یافته است. این رشد طی ۲ دهه گذشته بی‌سابقه است. کارشناسان معتقدند کسری بودجه و مجموعه ناترازی‌های اقتصاد بر دارایی‌های بانک مرکزی فشار آورده و منجر به افزایش استقراض از این نهاد پولی می‌شود. بانک مرکزی نیز برای پاسخگویی به درخواست استقراض دولت مجبور به چاپ پول شده که این امر در نهایت افزایش پایه پولی را به‌دنبال خواهد داشت. براساس آمار افزایش ۱۱۰ هزار میلیارد تومانی پایه پولی که ۹۲ هزار میلیارد تومان آن ناشی از بدهی بانک‌ها به بانک مرکزی است. این رقم شامل ۴۱ هزار میلیارد تومان ناشی از رشد بدهی دولتی به بانک مرکزی و ۵۱ هزار میلیارد تومان ناشی از افزایش بدهی بانک‌ها به بانک مرکزی است.

براساس آمار ۶۲ درصد افزایش بدهی بانک‌ها به بانک مرکزی در سال ۱۴۰۱ نیز در مهرماه رقم خورده که کارشناسان معتقدند این ناترازی و مشکلات نقدینگی بانک‌ها در ماه‌های بعدی یعنی آبان و آذر تشدید شده و مطابق پیش‌بینی مجمع فعالان اقتصادی ممکن است شرایط در ماه‌های پایانی سال وخیم شود.

براساس آماری دیگر بانک‌ها در هفته پایانی آذر ۱۲۵ هزار میلیارد تومان درخواست نقدینگی داشتند که به ۹۶ هزار میلیارد تومان این درخواست پاسخ داده شده است. کارشناسان معتقدند تصویر هفته‌های اخیر سیاست پولی بسیار متفاوت از ماه‌های گذشته بوده و می‌تواند نشان‌دهنده اضطراری شدن وضعیت بانک‌ها در ترازنامه باشد. صمت در این گزارش نظر کارشناسان مربوطه را جویا شده است.

عکس: صمت

سیاست‌های مالی در بخش بودجه کنترل نشده و باعث رشد بودجه شده است. همین مسئله موجب افزایش نیاز دولت به نقدینگی شده و بر این مبنا بانک مرکزی مجبور است در قالب خلق پول انبساط بودجه را جبران کند

عدم الحاق ایران به FATF در ایجاد بحران مالی موثر است

هادی حق‌شناس، اقتصاددان ضمن انتقاد از عملکرد سیاست‌مداران مالی کشور در زمینه وضعیت مالی بانک‌ها به صمت گفت: در حال حاضر وضعیت شاخص‌های مالی و پولی کشور مطلوب نیست که این عدم مطلوبیت علل داخلی و خارجی دارد. در بعد خارجی مسائلی مانند عدم الحاق ایران به FATF و تحریم‌ها موثر هستند، اما در مجموع مدیریت وضعیت اقتصاد کشور برعهده وزیر اقتصاد است. وی با اشاره به اینکه در یک سال گذشته نقدینگی ۳۵ درصد رشد داشته، گفت: سیاست‌های مالی در بخش بودجه کنترل نشده و باعث رشد بودجه شده است. همین مسئله نیاز دولت به نقدینگی را افزایش داده و بر این مبنا بانک مرکزی مجبور است در قالب خلق پول انبساط و کسری بودجه را جبران کند.

▣ نقش وزارت اقتصاد در ناترازی

این اقتصاددان متذکر شد: وزارت اقتصاد متولی اصلی آشفتگی کنونی اقتصاد است. البته سازمان برنامه‌وبودجه و بانک مرکزی نیز هر کدام در این وضعیت سهمی دارند، اما سهم وزارت اقتصاد به‌عنوان سیاست‌گذار اصلی از بقیه نهادها بیشتر است. حق‌شناس با تاکید بر اینکه سه‌ضلع اصلی سیاست‌های اقتصادی کشور، وزارت امور اقتصاد و دارایی، سازمان برنامه بودجه و بانک مرکزی هستند و وضعیت موجود نتیجه عملکرد تیم اقتصادی دولت است، اظهار کرد: این سه‌ضلعی که به آن اشاره کردم، باید در قبال وضعیت کنونی اقتصاد ایران ازجمله افزایش نقدینگی، افزایش نرخ ارز و سایر مباحث پاسخگو باشند. مجلس شورای اسلامی نیز به عنوان نهاد ناظر بر عملکرد دولت باید برای بررسی دلایل عدم مطلوبیت وضعیت ارزی و مشکلات تامین بودجه ورود کرده و وزیر امور اقتصاد و دارایی باید برای پاسخگویی به نمایندگان مردم به مجلس شورای اسلامی دعوت شود.

▣ انحراف نقدینگی از تولید

وی در ادامه یادآور شد: ناترازی دارای- بدهی بانک‌ها در چند سال گذشته و به ویژه سال جاری منجر به بروز مشکلاتی شده است. به عنوان نمونه گاهی بانک‌ها در پرداخت اصل سرمایه آورده سپرده‌گذاران دچار مشکل می‌شوند. منابع بانک‌ها در حقیقت از محل سپرده‌گذاری تشکیل می‌شود، به این معنا که سپرده‌گذاران این منابع را در اختیار بانک‌ها قرار می‌دهند؛ بانک‌ها نیز این منابع مالی را در قالب تسهیلات به تولیدکنندگان پرداخت می‌کنند. در ادامه این مسیر تولیدکنندگان با تامین اعتبار از محل دریافت وام، می‌توانند تولید را ادامه داده و تنها در صورت تداوم تولید و بازار قادر به بازپرداخت وام‌های بانکی به شبکه بانکی خواهند بود. با ایجاد فضای پرداخت وام و تحقق بازپرداخت، سپرده‌گذاران هم از این روند گردش مالی منتفع خواهند شد. این درحالی است که امسال به دلیل بحران در ناترازی بانک‌ها عملا تسهیلاتی به تولید تعلق نگرفت و مشکلاتی در زنجیره یاد شده ایجاد شد.

▣ نقدینگی مقصر اصلی

این اقتصاددان در پاسخ به این پرسش که علت بحرانی شدن تراز مالی بانک‌ها چیست توضیح داد: رشد نقدینگی نخستین عامل رشد ناترازی بانک‌ها است. رشد نقدینگی یعنی دولت و بانک‌ها از بانک مرکزی پول دریافت کرده‌اند و بانک مرکزی نیز برای پاسخ به نیاز یاد شده پول چاپ کرده است. بنابراین اگر وزیر اقتصاد اقتدار لازم را داشت، باید مانع از این میزان رشد می‌شد؛ اما گویا این اقتدار وجود ندارد که اگر وجود داشت امروز برخی از مسائل اقتصادی باید حل می‌شد. این استاد دانشگاه معتقد است، افزایش تورم و عدم کنترل نرخ ارز سبب شده تا بیشتر از گذشته نقدینگی از بانک‌ها خارج و وارد اقتصاد پر نوسان شود.

▣ نقش نرخ سود

به گفته حق شناس، درحال‌حاضر علت بروز ناترازی در صورت‌های مالی بانک‌ها، رشد بیشتر بدهی بانک‌ها نسبت به دارایی است. دراین‌میان عامل نرخ بهره نیز نقش اساسی در ناترازی ایفا کرده است؛ به‌طوری‌که از یک‌سو پرداخت سود به سپرده‌های بانکی موجب شده سهم پرداخت بهره به سپرده‌های قبلی از کل خلق پول جدید ، بیشتر شود و از سوی دیگر قدرت بازپرداخت تسهیلات بانکی به سبب بهره‌های بالا تنزل یابد.

▣ رشد پایه پولی

وی با اشاره به اینکه پرداخت سود به سپرده‌ها باعث شده تا بانک‌ها به استقراض از بانک مرکزی روی‌آورند گفت: این درخواست بانک‌ها به رشد نقدینگی دامن زده و خود موجب افزایش تورم شده است. اما این استقراض و خلق پول به دلیل ضعف مدیریت، موجب ایجاد تورم و رشد پایه پولی شده است. این اقتصاددان عامل دسته چندم ناترازی بانک‌ها را انباشت مطالبات معوق دانست و اظهار کرد: انباشت مطالبات معوق درنهایت به انجماد دارایی‌های بانکی منجر می‌شود و به‌نوعی عامل پنهان ناترازی بانک‌ها همین مطالبات هستند.

کسری بودجه و مجموعه ناترازی‌های اقتصاد بر دارایی‌های بانک مرکزی فشار آورده و منجر به افزایش استقراض از این نهاد پولی می‌شود

اقتصاد در همه بخش‌ها ناتراز است

آلبرت بغزیان، اقتصاددان و استاددانشگاه در رابطه با علت یا علل افزایش ناترازی در شبکه بانکی به صمت گفت: ناترازی در یک بخش اقتصاد، زاییده ناترازی در بخش دیگری است. اگر در روند فعالیت بورس مشکل ایجاد شود، در اشتغال کشور مشکل ایجاد می‌شود و اگر در اشتغال مشکل ایجاد شود، بخش تولید با مشکل مواجه می‌شود. در واقع همه چیز در اقتصاد به‌هم‌پیوسته است. شاید ناترازی در تولید فولاد ربطی به ناترازی در تولید صنایع غذایی نداشته باشد؛ ولی قطعا وقتی ناترازی در بخش پول ایجاد شود،مشکلات به سایر حلقه‌های زنجیره رز، اشتغال، صادرات، بودجه و ... نیز منتقل شده و در سایر بخش‌ها نیز ناترازی ایجاد خواهد شد.

▣ لزوم برنامه‌ریزی کلان

به اعتقاد این استاددانشگاه تدبیر حل مشکل ناترازی در اقتصاد در وهله اول بر دوش سازمان برنامه‌وبودجه است؛ سازمان برنامه باید برنامه‌ای بنویسد که به آن مدل اقتصاد کلان می‌گویند؛ سپس با توجه به تجارب کشور طبق این برنامه سیاست‌گذاری‌های لازم تدوین و اعمال شود. هرچند این مدل در کشور ما بارها تهیه‌شده؛ اما نسخه‌ای از روی این برنامه کلان برای اقتصاد کشور پیچیده نمی‌شود؛ در واقع در کشور ما نه از این مدل برای تدوین و اعمال سیاست‌های کلان استفاده می‌شود و نه این برنامه به‌روز می‌شود. وی با اشاره به اینکه شوک‌های سیاسی نیز مانعی جدی بر سر عملیاتی شدن برنامه‌های دولت به حساب می‌آیند گفت: به طوز کلی اتخاذ تصمیم در سیاست‌های اقتصادی کلان در شرایط نبود ثبات اقتصادی- سیاسی و نا اطمینانی از آینده، ممکن نیست. در این شرایط همه تصمیمات براساس شرایط و به اقتضای زمان گرفته می‌شود. بنابراین وضعیت کشوری که تصمیم‌گیری اقتصادی به اقتضای زمان و شرایط انجام شود، بی‌ثبات خواهد بود. بغزیان تاکید کرد: مشکل ناترازی نظام بانکی برای کشور بانک محور ما باید به شکل ریشه‌ای حل شود و با تصمیمات اقتضایی و یک‌شبه این معضل حل نخواهد شد.

▣ اصلاح رفتار بانک مرکزی

این استاددانشگاه پیشنهاد کرد: اصلاح سلسله ناترازی‌های اقتصاد باید از بانک مرکزی و مدیریت ارز آغاز شود؛ اما متاسفانه این نهاد درحال‌حاضر در چرخه تصمیمات و سیاست‌های مُسکن‌وار گرفتارشده؛ بنابراین فشار را به بانک‌ها منتقل می‌کند. این فشار نیز از شبکه بانکی به تولید، اشتغال، صادرات و... سرایت می‌کند.

بغزیان با اشاره آثار مثبت مقابله با ناترازی بانک‌ها بر نظام بانکی و اقتصادی کشور بیان کرد: این موضوع همانند اصلاح نظام مالیاتی، در این سال‌ها با کُندی پیش رفته و اصلاح ریشه‌ای این روند کار بسیار دشواری است. اما دشواری این مسیر باعث نمی‌شود از آن چشم‌پوشی کرد، زیرا مطرح‌شدن رفع ناترازی بانک‌ها، حرف درست و کارشناسی شده‌ای است و باید این ناترازی‌ها رفع شود، هرچند انجام این مسئله به این سادگی‌ها نیست .

▣ سهل‌انگاری نهاد ناظر

وی با تاکید بر اینکه بدون حل مشکلات سیاست خارجی و رفع تحریم‌ها نمی‌توان ناترازی‌های امروز اقتصاد ایران را حل کرد ادامه داد: در کنار تحریم‌های داخلی و خارجی، گاهی به نظر می‌رسد اراده محکمی برای حل مشکل ناترازی‌ها وجود ندارد. وی افزود: واقعیت آن است که امروز هم از وجود ناترازی در بخش‌های مختلف اقتصاد و از جمله شبکه بانکی مطلع هستیم و هم دلیل آن را می‌دانیم؛ ولی سال‌هاست عزمی در رفع آن وجود ندارد. برای نمونه رسما با نبود نظارت نهادهای نظارتی روبه‌رو هستیم. بانک مرکزی نهاد ناظر بر بانک‌هاست و دیوان محاسبات نهاد ناظر بر بودجه؛ اما در مواردی هیچ یک از این نهادهای ناظر، کارشان را به‌درستی انجام نداده‌اند.

▣ رشد پایه پولی و ناترازی

این استاد دانشگاه متذکر شد: درحال‌حاضر کسری بودجه و مجموعه ناترازی‌های بودجه، فشار حاصل را به بانک مرکزی منتقل می‌کنند. همین موضوع سبب شده بانک مرکزی، برای کاستن فشارها با خلق پول وارد عمل شود. این اقدام نتیجه‌ای جز ورشکستگی بانک‌ها و افزایش ناترازی در کل اقتصاد نخواهد داشت. وی درپاسخ به این پرسش که چقدر رشد پایه پولی در ایجاد ناترازی موثر است بیان کرد: به دلیل تضعیف پول ملی و چاپ پول بدون پشتوانه، پایه پولی افزایش داشته که همین افزایش در قالب نقدینگی موجب ایجاد ناترازی در شبکه بانکی شده است. این درحالی است که دولت با احتساب رقم فروش نفت در تراز نامه بانک مرکزی سعی کرده ترازنامه این بانک را به شکل صوری بالا و تزار نشان دهد. این استاددانشگاه عامل سوم تشدید ناترازی بانکی را انتظارات تورمی برشمرد و اظهار کرد: حکمرانی اقتصاد سیاسی و محدودیت‌های تحریمی منجر به بروز رفتارهای اقتصادی خاصی از سوی شهروندان شده که در نهایت به بروز انتظارت تورمی رسیده است.

وی با تاکید بر اینکه انتظارات تورمی به‌سرعت شکل می‌گیرد و به‌سختی از بین می‌رود گفت: دلیل این موضوع نیز بی‌اعتمادی به ثبات اقتصاد و تاثیر تجارب گذشته است. بنابراین با بی‌اعتمادی مردم به اقتصاد، نقدینگی از بانک‌ها به سمت بازارهای مالی رفته و این مسئله نیز درنهایت منجر به تشدید ناترازی بانک‌ها می‌شود. همچنین بررسی‌ها نشان می‌دهد حدود نیمی از تورم در ایران با انتظارات تورمی مرتبط است. بنابراین برای کنترل آن نیازمند همکاری فرادستگاهی تمام سازمان‌ها هستیم.

سخن پایانی

در اقتصاد بانک محور ایران، ناترازی از شبکه بانکی به سایر بخش‌های اقتصاد سرایت کرده است. این پدیده شوم مانند غده سرطانی به ساختار اقتصاد کشور نفوذ کرده و باعث ایجاد ناترازی در این بخش‌ها شده است. بنابراین لازم است سه راس تصمیم‌گیرنده نظام بانکی کشور برای بازگشت نظم به تراز ساختار مالی در اقدامی هماهنگ در سطح کلان اقتصاد برنامه‌ریزی کنند و به اجرای آن برنامه پایبند باشند.

ناسالم‌ترین روزها در ۷ سال گذشته را پشت سرگذاشتیم

احمد طاهری مدیر واحد سنجش و نگهداری شرکت کنترل کیفیت هوای تهران، با حضور در برنامه کشیک سلامت گفت: در شهرداری تهران ابزار قانونی و اختیاری برای پایش سوخت توزیعی نداریم و نمی‌توانیم بگوییم چه اتفاقی در این زمینه افتاده است که سطح دی اکسید گوگرد به این میزان رسیده است و مسئولیت پیگیری این موضوع با سازمان محیط‌زیست است. طاهری با بیان این مطلب که میزان دی اکسید گوگرد تهران به حدی افزایش پیدا کرد که ناسالم‌ترین روز در ۷ سال گذشته در پایش این آلاینده به ثبت رسید، بیان کرد: زمانی که دی اکسید گوگرد در جو قرار بگیرد می‌تواند ذرات کمتر از ۲.۵ میکرون ایجاد کند و اهمیت این موضوع به این دلیل است که دی اکسید گوگرد می‌تواند به ذرات معلق دیگری نیز تبدیل شود و درصد آلاینده‌های دیگر را نیز بالا ببرد. مدیر واحد سنجش و نگهداری شرکت کنترل کیفیت هوای تهران در پاسخ به این پرسش که هزینه‌های آلودگی هوا بر شهرها به چه میزان است، گفت: در زمینه خسارت آلودگی هوا بر شهرها، نهادهای بین‌المللی از جمله بانک جهانی و وزارت بهداشت به شکل سالانه گزارش‌هایی می‌دهند که بر اساس آمار بانک جهانی به دلیل آلودگی هوا سالانه ۲.۶ میلیارد دلار خسارت اقتصادی متحمل می‌شویم. طاهری ادامه داد: آمارها حاکی از آن است که سالانه ۶ هزار نفر در تهران و بیش از ۲۰ هزار نفر در کشور به دلیل آلودگی هوا جان خود را از دست می‌دهند و متاسفانه آلودگی هوا مرز زمینی نمی‌شناسند. آلودگی هوا ایجاد شده در البرز به تهران نیز سرایت می‌کند و مردم تهران از آن متاثر می‌شوند.

پشت‌پرده افزایش کم‌سابقه گوگرد در هوای تهران

زباله‌سوزی غیرمجاز نفس پایتخت را گرفت

معاون محیط‌زیست انسانی اداره کل حفاظت محیط‌زیست استان تهران از مشاهده ۱۴۰ مورد زباله‌سوزی غیرمجاز در سطح استان از اول تا ۲۷ آذر امسال خبر داد و گفت: موضوع مازوت‌سوزی در تهران منتفی است، اما بازهم سازمان محیط‌زیست در حال بررسی علت انتشار بیش از حد آلاینده دی‌اکسید گوگرد در آسمان تهران در هفته گذشته است. این مقام مسئول معتقد است ما هرچقدر بتوانیم میزان انتشار آلاینده‌ها در نیروگاه‌ها، صنایع و سایر مراکز قانونی را کنترل کنیم، بازهم تا وقتی دستگاه‌های دیگر کمک نکنند، نمی‌توانیم جلوی زباله‌سوزی غیرمجاز را بگیریم. البته استانداری تهران اخیرا وعده داده است که پیگیری‌های موردنیاز را در این زمینه انجام دهد و شهرداری‌های استان را موظف کند که بر تخلیه و سوزاندن غیرمجاز زباله‌ها در سطح استان نظارت کنند. اظهارات این مقام مسئول در حالی عنوان می‌شود که حدود یک ماه پیش خبرهایی مبنی بر دفن غیرقابل استاندار زباله در کهریزک نیز منتشر شد که ظاهرا باز هم در سایه بی‌توجهی مسئولان، مجموع این عوامل امروز هوای پایتخت را با بحران مواجه کرده است.

گروه استان‌ها
editor@smtnews.ir

مشکل پسماندسوزی غیرمجاز جدی است

یکی از معضلات بسیار جدی در حوزه آلودگی هوای تهران که تا کنون کمتر به آن توجه شده، موضوع پسماندسوزی غیرمجاز در سطح استان است. این جمله را معاون محیط‌زیست انسانی اداره کل حفاظت محیط‌زیست استان تهران تاکید کرده زباله‌سوزی غیرمجاز در اطراف تهران از جمله عوامل مهم آلودگی هوای پایتخت محسوب می‌شود.

البته به گفته این مقام مسئول، سازمان محیط‌زیست تا کنون پیگیری‌ها و اقدامات حقوقی زیادی را برای برخورد با این مسئله انجام داده و موضوع را به اطلاع مسئولان ذی‌ربط رسانده، اما هنوز توجه جدی به آن نشده است. معاون محیط‌زیست انسانی اداره کل حفاظت محیط‌زیست استان تهران تاکید دارد؛ سوزاندن غیرمجاز زباله قطعا باعث انتشار گازهای سمی و آلاینده‌های خطرناکی در سطح شهر می‌شود و لازم است سریعا با این مسئله برخورد شود.

تهرانی‌ها در آذر فقط ۶ روز هوای سالم داشتند

آذر امسال آلودگی هوا، پدیده جوی غالب کلانشهر تهران بود و نه تنها اهالی این شهر در بیشتر روزها با دود و دم دست و پنجه نرم کردند، بلکه رکوردهایی کم سابقه نیز از انتشار آلاینده‌های مضر در آسمان پایتخت ثبت شد؛ به نحوی که آمارهای شرکت کنترل کیفیت هوای تهران نشان می‌دهد که در آذر امسال، هوای پایتخت ۱۶ روز در شرایط ناسالم برای گروه‌های حساس و ۸ روز در شرایط ناسالم برای همه گروه‌ها قرار داشت و تهرانی‌ها در این مدت فقط ۶ روز هوای قابل قبول را تنفس کردند.

در این میان اما اخیرا مسئولان شرکت کنترل کیفیت هوای تهران اظهاراتی را درباره انتشار حجم بالایی از گاز مضر SO_2 یا همان دی‌اکسید گوگرد در هوای پایتخت مطرح کرده‌اند؛ به عبارت دیگر، در حالی که معمولا در فصول سرد سال، شاخص اصلی آلودگی هوای تهران ذرات معلق زیر ۲.۵ میکرون یا همان دوده‌های سیاه است و در آذرماه امسال نیز این ذرات به عنوان شاخص‌ترین آلاینده هوای پایتخت معرفی شدند، اما به گفته محمدمهدی میرزایی قمی، مدیرعامل شرکت کنترل کیفیت هوای تهران، در فاصله بین ۲۲ تا ۲۵ آذر شاهد افزایش چشمگیر انتشار آلاینده دی‌اکسید گوگرد بودیم و این سطح از انتشار SO_2 در هفت سال گذشته بی‌سابقه محسوب می‌شود.

همچنین احمد طاهری، مدیر واحد سنجش و نگهداری شرکت کنترل کیفیت هوای تهران اخیرا اعلام کرده است «با وجود ارتقای استاندارد سوخت توزیعی در تهران به یورو ۴ در سال‌های گذشته، در روزهای اخیر شاهد افزایش غلظت دی اکسید گوگرد بوده‌ایم که با توجه به کیفیت سوخت توزیعی در کلانشهر تهران نگاه‌ها کمتر به سمت منابع آلاینده متحرک می‌رود. البته ما در شهرداری تهران اختیاری برای پایش سوخت توزیعی نداریم و نمی‌توانیم بگوییم چه اتفاقی در این زمینه افتاده است، اما براساس مسئولیت اجتماعی خود، این موضوع را اطلاع‌رسانی کردیم.»

در این میان علاوه بر مسئله انتشار بیش از حد دی‌اکسید گوگرد در هوای تهران، در روزهای اخیر برخی کارشناسان در فضای مجازی، گزارشاتی را درباره انتشار آلاینده دی‌اکسید نیتروژن یا همان NO_2 نیز مطرح کرده و تاکید داشته‌اند که انتشار این آلاینده می‌تواند با سوزاندن سوخت‌های بی‌کیفیت در صنایع یا نیروگاه‌های اطراف تهران مرتبط باشد. البته بررسی آمارهای شرکت کنترل کیفیت هوای تهران نشان می‌دهد که آذرامسال، میزان انتشار آلاینده NO_2 در سطح شهر تهران فقط دو روز در شرایط ناسالم برای گروه‌های حساس قرار داشت که آن هم مربوط به روزهای سوم و چهارم آذر بود.

وارونگی دما گوگرد هوا را افزایش می‌دهد

زهره عبادتی معاون محیط‌زیست انسانی اداره کل حفاظت محیط‌زیست استان تهران در گفت‌وگو با ایلنا گفت: اکنون حدود دو هفته است که هوای تهران در شرایط پایدار قرار دارد و در این وضعیت با توجه به وقوع پدیده وارونگی دما، آلاینده‌ها در لایه‌های پایین جو باقی می‌مانند و با توجه به مصرف سوخت‌های فسیلی توسط منابع ثابت و متحرک، احتمال تشدید آلودگی هوا دور از انتظار نیست.

وی افزود: وارنگی دما یک پدیده طبیعی است که به دلیل شرایط توپوگرافی استان تهران در فصول سرد سال اتفاق می‌افتد و نمی‌توانیم با آن مقابله کنیم، بلکه باید وقتی که این پدیده رخ می‌دهد، میزان انتشار آلاینده‌ها را مدیریت کنیم. به همین دلیل نیز در این شرایط کارگروه اضطرار آلودگی هوا برگزار می‌شود تا مقرراتی را برای کاهش انتشار آلاینده‌ها و کمتر شدن مواجهه گروه‌های حساس با هوای آلوده وضع کند؛ از جمله مواردی هم که می‌تواند در کاهش ترافیک و کمتر شدن درگیری گروه‌های حساس با آلودگی هوا نقش داشته باشد، غیرحضوری شدن مدارس و دانشگاه‌ها است.

معاون اداره کل محیط‌زیست استان تهران ادامه داد: در روزهای اخیر حتی در ساعاتی که شاخص دی‌اکسید گوگرد به شکل کم‌سابقه‌ای بالا رفت، بازهم بالاترین شاخص آلودگی هوای تهران مربوط به ذرات معلق زیر ۲.۵ میکرون بود.

وی در ادامه تاکید کرد: مهم‌ترین عامل انتشار بیش از حد SO_2، استفاده از سوخت پرگوگرد توسط منابع ثابت یا متحرک است و با توجه به افزایش انتشار این گاز در روزهای اخیر به‌خصوص روز ۲۴ آذر، سازمان محیط‌زیست در حال بررسی منبع اصلی انتشار این گاز است. البته موضوع مازوت سوزی در تهران منتفی است، ولی بازهم ما این مسئله را رسیدگی می‌کنیم که آیا بالا رفتن ناگهانی شاخص دی‌اکسید گوگرد در برخی روزهای اخیر، به تخلف یک واحد صنعتی ربط داشته یا به توزیع سوخت غیراستاندارد مرتبط بوده است.

نقش خودروهای سنگین در آلودگی

عبادتی درباره احتمال توزیع سوخت غیراستاندارد در سطح شهر تهران و مناطق اطراف آن و افزایش انتشار دی‌اکسید گوگرد گفت: اداره کل محیط‌زیست استان تهران به صورت دوره‌ای از جایگاه‌های بنزین و گازوئیل در سطح استان نمونه برداری می‌کند و آخرین پایش هفته گذشته انجام شد که در آن، شاهد رعایت استاندارد یورو ۴ در سوخت توزیعی برای خودروهای سبک و سنگین در استان تهران بودیم. البته مشکلی که در این زمینه وجود دارد، این است که بعضی خودروها به‌خصوص خودروهای سنگین، از جایگاه‌های خارج از استان تهران سوخت‌گیری می‌کنند که بعضا ممکن است سوخت‌های آلاینده‌ای در آنها توزیع شود. مشکل دیگر خودروهای سنگین این است که بسیاری از آنها از فیلتر دوده استاندارد استفاده نمی‌کنند یا طول عمر فیلتر دوده یا سایر قطعات مربوط به آلایندگی آنها پایان یافته است. وی در ادامه تاکید کرد: البته در شرایط تشدید آلودگی هوا، کارگروه اضطرار آلودگی هوای تهران حتما منع تردد کامیون‌ها و خودروهای سنگین را به عنوان یکی از مصوبات اصلی برای کاهش انتشار آلاینده‌ها در آسمان پایتخت تصویب می‌کند.

مازوت‌سوزی در تهران ممنوع است

عبادتی با تاکید بر ممنوعیت اکید مازوت سوزی در تهران گفت: سازمان محیط‌زیست از سال‌ها پیش استفاده از سوخت مازوت را در نیروگاه‌ها و صنایع شهر تهران و مناطق اطراف آن ممنوع کرده است و براساس پایش‌هایی که همکاران ما به صورت روزانه انجام می‌دهند، هیچ کدام از نیروگاه‌ها و واحدهای صنعتی بزرگ تهران و مناطق اطراف آن که انتشار آلاینده‌ها توسط آنها بتواند تاثیری روی آلودگی هوای تهران بگذارد، مازوت مصرف نمی‌کنند. همچنین براساس استعلاماتی که ما از شرکت پالایش و پخش فرآورده‌های نفتی و شرکت ملی گاز ایران انجام دادیم، گاز طبیعی تمام واحدهای صنعتی و نیروگاه‌های تهران تامین شده و به هیچ وجه مازوت به این واحدها تحویل داده نشده است.

این مقام محیط زیستی استان تهران ادامه داد: در روزهایی که در هفته گذشته میزان انتشار SO_2 بیش از حد افزایش یافت، بازهم از نظر شاخص‌ها، سطح این آلاینده در شرایط قابل قبول قرار داشت و عامل اصلی آلودگی هوا ذرات معلق بود. البته اساسا در بیشتر روزهای سال حتی در روزهایی که هوای تهران آلوده می‌شود، شاخص انتشار دی‌اکسید گوگرد زیر ۵۰ است و این گاز از نظر میزان انتشار در وضعیت پاک قرار دارد، بنابراین افزایش ناگهانی انتشار SO_2 در برخی روزهای هفته گذشته اتفاقی غیرمعمول بود که ما در حال بررسی علت دقیق آن هستیم.

وی درباره میزان انتشار گاز مضر دی‌اکسید نیتروژن در روزهای اخیر نیز توضیح داد: در هفته‌های گذشته شاهد افزایش بی‌سابقه NO_2 در آسمان تهران نبودیم، اما در هر صورت باید توجه داشت که این گاز آلاینده بر اثر مصرف گاز طبیعی در منابع ثابت تولید می‌شود و وقتی که در فصل سرما، مصرف این گاز در سیستم‌های گرمایشی تمام منازل و مجتمع‌های اداری، تجاری و آموزشی در سطح شهر بالا می‌رود، افزایش انتشار دی‌اکسید کربن در آسمان تهران در این روزها دور از انتظار نیست.

دفن غیراستاندارد زباله در کهریزک

حدود یک ماه پیش سازمان فضایی امریکا (ناسا) عکسی از یک ابر ۵ متری متشکل از متان روی جو کهریزک را منتشر کرد که در فرآیند دفن زباله ایجاد شده بود. خبر حاکی از آن بود که دانشمندان ناسا بیش از ۵۰ نقطه را در سراسر جهان شناسایی کرده‌اند که به میزان عمده‌ای متان وارد جو می‌کنند. این بررسی جامع یک پیشرفت در زمینه مبارزه با گازهای گلخانه‌ای قوی محسوب می‌شود. متان تقریبا عامل ۳۰ درصد افزایش دمای جهانی تا به امروز است. هرچند مقدار این گاز در جو زمین بسیار کمتر از کربن دی‌اکسید است، اما در مقیاس زمانی یک قرن، حدود ۲۸ برابر گاز گلخانه‌ای قوی‌تری است و این مقدار در یک بازه زمانی ۲۰ ساله، به ۸۰ برابر می‌رسد. متاسفانه برخی مواقع شاهد هستیم که حجم وسیعی از زباله‌های تولیدی در بخش‌های مختلف خانگی، صنعتی و ساختمانی بدون رعایت نکات حفاظتی و مدنظر قرار گرفتن بحث تفکیک توسط متولیان دفع پسماند در اطراف شهرها و کوه‌ها دفن رها می‌شود، گاها دفن زباله به این شیوه موجب مساعد شدن بوی ناخوشایند در فضا و محل تجمع حیوانات موذی خواهد شد. کارشناسان معتقدند، سیستم از بین بردن پسماند باید با رعایت نکاتی همراه باشد که آسیب کمتری به محیط زیست وارد شود و ما باید از تجربیات کشورهای بزرگ دنیا در این مورد الگوبرداری کنیم. باید بدانیم چگونه زباله‌های خود را بازیافت کنیم. این فرآیند نیازمند یک برنامه‌ریزی و سازماندهی است و باید متخصصان امر و کسانی که تجربه کافی و اطلاعات در این زمینه را دارند، برنامه‌ریزی لازم را انجام دهند که به گفته برخی از کارشناسان هیچ شهرداری در جهان توانایی انجام چنین کار بزرگی را ندارد. شاید به همین دلیل هم بود که سازمانی تحت عنوان سازمان مدیریت پسماند تاسیس شد. هرچند که عمر این سازمان بیشتر از چند سال نبود و بنا به دلایلی وقفه در کارش افتاد. به علاوه اینکه در کشور ما استقبال چندانی برای تولید انرژی از پسماند نشده و برخی معتقدند این موضوع به ارزان بودن انرژی بر می‌گردد. براساس آمار نیز روزانه چندین هزار تن پسماندهای شهری و خطرناک در سطح کشور تولید می‌شود؛ زباله‌هایی که برخی از آنها خطرناکند و آسیب‌های فراوانی به محیط زیست می‌زنند اما می‌توانند منبعی برای تولید انرژی گرمایشی و الکتریکی باشند. بنابراین تفکیک زباله‌های خشک و تر از ابتدا همان حلقه گمشده مدیریت پسماند است که با سرمایه‌گذاری روی آن می‌توان از هزینه‌های هنگفت بیشتری در بخش دفع و امحای زباله کاست. با این وجود نگرشی جامع و واحدی درباره چرخه پسماند در مدیریت آن وجود ندارد و اغلب مدیران نهادهای دولتی مربوطه نظیر شهرداری‌ها با نگرش کسب سود به آن نگاه می‌کنند.

سخن پایانی

این روزها شاهد شدت گرفتن آلودگی هوا در کلانشهرهای کشور هستیم و همین موضوع باعث شده تا مدارس و دانشگاه‌ها به شکل مجازی دایر شوند. اما، سوالی که همچنان بدون پاسخ مانده و متولی مشخصی نیز برای آن نداریم، این است که چرا نمی‌توانیم هوای آلوده را مدیریت و کنترل کنیم. بررسی‌ها و مطالعات، حاکی از تهدید سلامت جان ساکنان شهرهای آلوده است. اگر بخواهیم وارد عمق این موضوع شویم، قطعاً با یک فاجعه انسانی پنهان مواجه خواهیم شد. افزایش بیماری‌های قلبی عروقی، تنفسی، ریوی و به دنبال آنها، افزایش انواع سرطان‌ها، از مهم‌ترین عارضه‌های خطرناک و پنهان، آلودگی هوا است که شاید خیلی جدی گرفته نمی‌شود.

در قانون هوای پاک، مسئولیت‌هایی برای دستگاه‌های مختلف مشخص شده که سازمان محیط زیست در این قانون به عنوان متولی و ناظر معرفی شده است، اما امروز در اجرای قانون هوای پاک شاهد هستیم در بیشتر دستگاه‌های مسئول و وزارتخانه‌ها کاستی‌های زیادی رخ داده است.

سازمان محیط‌زیست از سال‌ها پیش استفاده از سوخت مازوت را در نیروگاه‌ها و صنایع شهر تهران و مناطق اطراف آن ممنوع کرده است

نظرگاه

اهداف مربوط به آلودگی هوا در برنامه ششم محقق نشد

یکی از اساتید دانشگاه صنعتی شریف در نشست تخصصی بررسی موضوع آلودگی هوا علل اجرایی نشدن برنامه کاهش آلودگی هوا را در برنامه ششم تشریح کرد.

در نشست ارائه آخرین تحقیقات و دستاوردهای دانشگاه صنعتی شریف در حوزه آلودگی هوا به دلایل اجرا نشدن برنامه کاهش آلودگی هوا در برنامه ششم توسعه اشاره کرد و گفت: اجرای دقیق تکالیف مندرج در قانون هوای پاک و مصوبات دولت و یکسری از تکالیف مهم و اثربخش در کاهش آلودگی هوا که در قالب قانون هوای پاک و آیین‌نامه‌های اجرایی پیش‌بینی شده است از جمله از رده خارج کردن خودروها و موتورسیکلت‌های فرسوده از جمله این دلایل به شمار می‌روند.

این استاد دانشگاه شریف ادامه داد: از اصلی‌ترین راهکارهایی که اجرای آن می‌توانست در جهت کنترل و بهبود آلودگی هوا بسیار اثرگذار باشد اما به دلایلی از جمله تحریم، افزایش هزینه و عدم تأمین اعتبارات لازم موفق نشد، توسعه و نوسازی ناوگان حمل‌ونقل عمومی است.

عباسپور عدم اجرای ماده ۱۷ قانون هوای پاک یعنی معاینه موتورخانه‌ها و سامانه احتراقی و همچنین عدم اجرای کامل طرح کهاب (کنترل، هدایت، انتقال و بازیافت بخارات بنزین) که یکی از طرح‌ها و اقدامات مهم برای کاهش آلاینده‌های خطرناک شناخته می‌شود را از دیگر دلایل اجرا نشدن برنامه کاهش آلودگی هوا بر شمرد.

وی همچنین به تشریح راهکارهای مختلف برای کاهش آلودگی هوا پرداخت و گفت: راهکارهایی از جمله نوسازی و توسعه ناوگان حمل‌ونقل عمومی، توسعه قطار شهری، اجرای طرح‌های ترافیکی، ارتقای معاینه فنی، توسعه حمل‌ونقل پاک، اصلاح سوخت صنایع و نیروگاه‌ها، جابه‌جایی صنایع آلاینده از اطراف شهرها و نصب تجهیزات فیلتراسیون آلاینده‌ها در صنایع و نیروگاه‌ها و برقی‌سازی موتورسیکلت‌ها را از جمله این راهکارها عنوان کرد.

استاد دانشگاه صنعتی شریف افزود: اگر قرار است در آینده این معضل زیست محیطی را در کلانشهرها کنترل و حل کنیم تأمین نیازمندی‌ها و فراهم کردن بستر اجرای کار برای اجرای تکالیف و راهکارها الزامی است و باید موانع اجرایی کارها را شناسایی و رفع کرد.

عباسپور تصریح کرد: همچنین با نصب فیلتر جاذبه دوده بر روی ناوگان حمل‌ونقل عمومی فرسوده در حال تردد که از سوخت گازوئیل استفاده می‌کنند و سهم بیشتری از منابع متحرک را در انتشار ذرات معلق کمتر از ۲.۵ میکرون و دی اکسید کربن گوگرد به عهده دارند، می‌توان میزان انتشار آلاینده‌های گازی و ذرات را کاهش داد. وی جایگزین کردن وسایل نقلیه انژکتوری به جای وسایل نقلیه کاربراتوری از جمله موتورسیکلت‌ها که در شهرهای بزرگ به دلیل فرار از ترافیک بیشتر از آنها استفاده می‌شود، را راهکار دیگری برای کاهش آلودگی هوا عنوان کرد. عضو هیات علمی دانشکده مکانیک دانشگاه شریف بیان کرد: ایجاد ایستگاه حمل‌ونقل عمومی اعم از مترو اتوبوس در فاصله کمی از مناطق مسکونی و یا محل کار افراد باعث ترغیب بیشتر مردم جهت استفاده از وسایل نقلیه عمومی می‌شود و کمتر از وسایل نقلیه شخصی استفاده می‌کنند، در نتیجه کاهش تردد خودروی شخصی یعنی کاهش منابع انتشار آلایندگی و در نتیجه کاهش آلودگی هوا. همچنین تولید انرژی پاک از طریق توسعه نیروگاه‌های تجدیدپذیر که حدود ۹۷ درصد پایه تولید انرژی برق کشور از طریق سوخت‌های فسیلی تأمین می‌شود که موجب آلودگی هوا می‌شوند، یکی دیگر از راهکارهای کاهش آلودگی هوا کاهش مصرف انرژی است چرا که مصرف بالای انرژی مصرف بیشتر سوخت‌های فسیلی و در نتیجه افزایش آلودگی هوا. طیبه حمزه لویان یکی دیگر از اساتید دانشگاه صنعتی شریف نقش تشکل‌های غیردولتی را در رفتار زیست محیطی افراد اثرگذار دانست و گفت: تشکل‌های فعال در حوزه محیط‌زیست می‌توانند علاوه بر آگاهی بخشی مردم با فشار بر دستگاه‌های دولتی در کنترل آلودگی هوا مؤثر باشند. وی با اشاره به نقش وسایل نقلیه و تأثیر آن بر آلودگی هوا گفت: بخش عمده‌ای از ذرات معلق در هوا ناشی از موتورهای دیزلی است که با قرار دادن کاتالیست تصفیه گاز اگزوز می‌توان آلودگی را کنترل کرد. زیرساختی برای کاتالیست‌موتورهای دیزل نداریم که بتوانیم آن را ارزیابی کنیم؛ بنابراین در بررسی منبع ایجاد آلودگی در حوزه دیزل دچار مشکل هستیم اما تجهیزات آلاینده بنزین سوز وضعیت بهتری دارد.

یکشنبه
۴ دی ۱۴۰۱- اول جمادی‌الثانی ۱۴۴۴ - ۲۵ دسامبر ۲۰۲۲- شماره ۲۲۳۰-پیاپی ۳۵۴۸

صمت
صنعت معدن تجارت

منشور اخلاق حرفه‌ای روزنامه‌نگاری در روزنامه صمت: www.smtnews.ir/about.html

صاحب امتیاز: موسسه فرهنگی و مطبوعاتی «صمت»
مدیرمسئول: ناصر بزرگمهر
سردبیر:عاطفه خسروی

سازمان آگهی‌ها: ۸۸۷۲۲۷۳۲ - ۰۹۹۹۹۱۹۵۷۶۱
ایمیل آگهی‌ها: ads.smtnews@gmil.com
تلفن: ۸۲۱۹۰ - نمابر:(داخلی-۱۰۴) پیامک: ۳۰۰۰۸۲۱۹۰
امور مشترکین: ۸۸۷۲۲۷۳۵ - روابط عمومی: ۸۸۱۰۵۳۰۹
توزیع و سازمان شهرستان‌ها: ۸۸۷۲۲۷۳۵
تهران، خیابان قائم‌مقام فراهانی - کوچه آزادگان شماره ۲۶ - کد پستی ۱۵۸۶۷۳۳۸۱۱
روابط عمومی: pr@smtnews.ir
امور استان‌ها: ostanha@smtnews.ir
چاپخانه: هنر سرزمین سبز

www.smtnews.ir info@smtnews.ir
telegram.me/smtnews instagram.com/smtnewspaper
tozi.smtnews@gmail.com

روزنامه صمت با رتبه ۱
در میان روزنامه‌های تخصصی مقام ۱
در میان روزنامه‌های اقتصادی مقام ۲

عضو انجمن مدیران روزنامه‌های غیردولتی
عضو انجمن مدیران رسانه
عضو تعاونی مطبوعات

کارتون روز

بدون شرح

طرح: حسین علیزاده

اقتصاد، قربانی آلودگی هوا

طی سال‌های اخیر، افزایش آلودگی هوا یکی از اصلی‌ترین چالش‌های کل جهان بوده‌است. این چالش تنها سلامت فردی انسان‌ها را درگیر نمی‌کند بلکه سالانه ۲۲۵ میلیارد دلار از اقتصاد جهان را نیز از بین می‌برد و حجم آن تا سال ۲۰۶۰ چندین برابر خواهد شد و بیشترین آسیب را نیز کشورهای جنوب آسیا تجربه می‌کنند. محققان بر این باورند که آلودگی هوا، روی آموزش و درآمدهای اقتصادی اثر مستقیم دارد. زمانی که حال فردی بد باشد، عملکرد خوب در مدرسه و دانشگاه، یا در محیط کار با اختلال مواجه می‌شود و با تاثیر بر شاخص‌های روانی و فیزیولوژیک افراد باعث خستگی و کاهش اثربخشی و کارآیی فرد شده و در نتیجه روی بهره‌وری آموزشی و اقتصادی اثر بلندمدت دارد. همچنین در بخش کشاورزی سطح بالای شاخص‌های مهم آلودگی هوا و همچنین ازون بر روی محصولات کشاورزی قابل تامل است و انواعی از سرطان‌ها با آلاینده‌های هوا به ویژه PM۲.۵، ارتباط دارند که به گسترش هزینه‌ها در سیستم‌های مراقبت سلامت کمک می‌کند.

عکس: ایرنا

مانع بزرگ رشد اقتصادی کشور

متاسفانه کشور ما نه تنها از مضرات آلودگی هوا بی‌نصیب نمانده است، بلکه جزو کشورهایی محسوب می‌شود که شاخص آلودگی هوا در آنها بسیار بالاست. با وجود اینکه مطالعات دقیقی در زمینه این حجم از آلودگی و زیان‌های اقتصادی آن صورت نگرفته است، اما برخی منابع آمارهایی را در این خصوص اعلام کرده‌اند. سازمان‌ها و مراکز جهانی نسبت به میزان آلودگی هوای تهران هشدار داده و طی تحقیقاتی که در زمینه آلودگی هوای جهان داشتند، به ایران نیز به عنوان یک نمونه مورد مطالعه توجه کرده‌اند.

بر همین اساس بانک جهانی در سال ۲۰۱۶، آماری را مبنی بر مضرات اقتصادی هوای آلوده در ایران منتشر کرده بود که طبق آمار مذکور، سالانه ۲.۳ درصد از تولید ناخالص داخلی ایران به دلیل آلودگی هوا از بین می‌رود و ۲۱ هزار نفر نیز جان خود را از دست می‌دهند. بررسی‌ها نشان می‌دهد که هزینه‌های آلودگی هوا در ایران به طور سالانه ۲۰ میلیارد دلار است که معادل خرید ۲۰ هزار واگن برقی زیرزمینی یا تاسیس ۱۴۰ واحد صنعتی، ۶۰ استادیوم با ظرفیت ۵۰ هزار صندلی و ۹۰۰ پارک ۶۰ هکتاری است. درحقیقت هزینه‌های آلودگی هوا ۳ الی ۴ برابر بیشتر از بودجه توسعه دولتی است.

آلودگی هوای شهری در ایران به ویژه در چندین کلان شهر ایران تبدیل به یک ریسک سلامت عمده شده است. حمل‌ونقل، استفاده بی‌رویه و مفرط از سوخت‌های فسیلی، وسایل نقلیه بنزینی یا دیزلی فرسوده، منابع صنعتی در داخل یا نزدیکی مرزهای شهری و گردوغبار طبیعی فاکتورهای کمک‌کننده اصلی آلودگی هوا و انتشارات آلاینده‌ها از منابع متحرک و ساکن هستند.

مرگ ۸۰۰ نفر در هر ساعت

براساس گزارش مجمع جهانی اقتصاد، آلودگی هوا هر ساعت ۸۰۰ نفر را به کام مرگ می‌کشد؛ به‌بیانی دیگر، هر دقیقه ۱۳ نفر جان خود را به‌خاطر آلودگی هوا از دست می‌دهند. آلودگی هوای خانگی نیز هر سال باعث مرگ ۳.۸ میلیون نفر می‌شود. اغلب این مرگ‌ها در کشورهای در حال توسعه اتفاق می‌افتد که ۶۰ درصد آن نیز در میان زنان و بچه‌هاست. ۹۳ درصد کودکان جهان، در مناطقی که هوای آن آلوده است، زندگی می‌کنند. ۹۷ درصد شهرهای جهان در کشورهای دارای درآمد پایین و متوسط، دستورالعمل‌های سازمان جهانی بهداشت را برای سطح کیفیت هوا رعایت نمی‌کنند.

در کشورهایی با درآمد بالا نیز، ۲۶ درصد شهرها این دستورالعمل‌ها را اجرا نکرده‌اند. در امریکا، آلودگی هوا هر سال ۵ درصد تولید ناخالص داخلی این کشور را از بین می‌برد. این رقم در سال ۲۰۱۴، ۷۹۰ میلیارد دلار بود.

یک گزارش بانک جهانی باعنوان «گزارش ۲۰۱۹ وضعیت هوای جهان» نشان می‌دهد ۴ میلیارد نفر از مردم جهان در شرایط آب‌وهوایی ناسالم زندگی می‌کنند که براساس این تحقیق، ایران نیز یکی از کشورهایی با بیشترین میزان آلودگی هوا به‌شمار می‌آید.

کاهش بهره‌وری و تخریب کیفیت زندگی

براساس یک مطالعه مشترک که از طرف بانک جهانی و موسسه معیارها و ارزیابی سلامت (IHME) انجام شده، آلودگی هوا به‌واسطه کاهش بهره‌وری و تخریب کیفیت زندگی، هزینه‌ای معادل ۵ هزار میلیارد دلار به اقتصاد جهانی تحمیل می‌کند. برآوردها حاکی از آن است که از هر ۱۰ مرگ، یکی به‌واسطه امراض ناشی از آلودگی هوا یا وخیم‌تر شدن بیماری ناشی از دسترسی نداشتن به هوای پاک به ثبت رسیده است.

این مشکل در کشورهای در حال توسعه حادتر است. کودکان زیر ۵ سال در کشورهای در حال توسعه ۶۰ برابر بیش از کشورهای با درآمد بالا در معرض ریسک آلودگی هوا قرار دارند. در گزارش فوق ضرر و زیان‌های اقتصادی ناشی از آلودگی‌ها از جمله هزینه‌های بهداشتی و آثار سوء بر کاهش بهره‌وری در بخش کشاورزی محاسبه نشده و اگر آنها هم لحاظ شوند، هزینه‌های واقعی در اقتصاد جهانی بیش از ۵ هزار میلیارد دلار است. مسئله آلودگی در ایران به‌ویژه در شهرهای بزرگ نیز از اهمیت زیادی برخوردار شده و آلودگی شدید هوای تهران در هفته اخیر که می‌تواند تا ماه‌های پایانی سال نیز تداوم یابد، لزوم توجه ویژه و فارغ از راه‌حل‌های مسکن گونه و کوتاه‌مدت را دوچندان می‌کند.

متاسفانه سازکارهای اقتصادی نیز نه فقط در کاهش آلودگی متمرکز نشده‌اند، بلکه خود به مشوقی برای استفاده بیشتر از خودروهای آلاینده تبدیل شده‌اند.

رابطه آلودگی هوا با اقتصاد

نیویورک تایمز در گزارشی می‌نویسد: «مطالعات زیادی اثبات می‌کنند که آلودگی هوا، روی آموزش و درآمدهای اقتصادی اثر مستقیم دارد. زمانی که حال فردی بد باشد، عملکردش در مدرسه و دانشگاه یا در محیط کار با اختلال مواجه می‌شود. همین اختلال، بهره‌وری را کاهش می‌دهد. از طرف دیگر، اگر عملکرد فرد در مدرسه و محیط کار به‌دلیل مشکلات سلامتی ایجاد شده باشد، تهدید آن بلندمدت است و روی بهره‌وری آموزشی و اقتصادی اثر بلندمدت دارد.»

طی سال‌های اخیر، آلودگی فزاینده هوا یکی از اصلی‌ترین چالش‌های کل جهان بوده‌است. این چالش تنها سلامت و جان انسان‌ها را درگیر نمی‌کند، بلکه سالانه ۲۲۵ میلیارد دلار از اقتصاد جهان را نیز از بین می‌برد و بیشترین آسیب را نیز کشورهای جنوب آسیا تجربه می‌کنند. مطالعات جدید سازمان همکاری و اقتصاد بین‌المللی درباره آلودگی هوا و اثرات اقتصادی آن، نشان داده هر سال میلیاردها دلار از اقتصاد جهان به‌خاطر آلودگی هوا از بین می‌رود و حجم آن تا سال ۲۰۶۰، چندین برابر خواهد شد. این سازمان می‌نویسد: «آلودگی هوا روی سلامتی انسان و کشاورزی اثر می‌گذارد؛ به همین ترتیب، طیفی از اثرات را ایجاد می‌کند. در دهه‌های پیش رو، این اثرات گسترده‌تر خواهد شد. افزایش فعالیت‌های اقتصادی و تقاضای انرژی منجر به افزایش شدید آلودگی هوا خواهد شد. افزایش انتشار اوزون و PM۲.۵ تاثیرات جدی بر اقتصاد خواهد داشت. برآورد می‌شود هزینه‌های آلودگی هوا تنها در منطقه OECD از ۲۱ میلیارد دلار در سال ۲۰۱۵ به ۱۷۶ میلیارد دلار در سال ۲۰۶۰ برسد. همچنین در سال ۲۰۶۰ تعداد روزهای از دست رفته کار به‌خاطر آلودگی هوا که روی بهره‌وری نیروی کار اثر مستقیم دارد، به ۳.۷ میلیارد در سطح جهان می‌رسد. در ایران مطالعات دقیقی برای برآورد هزینه اقتصادی آلودگی هوا انجام نشده است. محسن طباطبایی، دبیر انجمن علمی اقتصاد شهری ایران گفته بود هزینه آلودگی هوای تهران در سال ۹۱، براساس واقعی‌سازی قیمت‌ها با نرخ تورم، ۶ هزار میلیارد و ۶۷۰ میلیون تومان برآورد شده بود. براساس گزارش بانک جهانی نیز هر سال ۲.۳ درصد تولید ناخالص داخلی ایران به‌خاطر آلودگی هوا از بین می‌رود و ۲۱ هزار نفر به‌خاطر این آلودگی جان خود را از دست می‌دهند. همچنین براساس گزارش بانک جهانی، آلودگی هوا برای خاورمیانه و شمال افریقا ۹ میلیارد دلار هزینه دارد که بیشترین آن، متوجه ایران و مصر است.

سخن پایانی

هیچ‌کس از آلودگی هوا ایمن نیست. به همین دلیل هم سازمان ملل در روز جهانی محیط‌زیست هشدار داد که از هر ۱۰ نفر روی زمین، ۹ نفر هوای آلوده تنفس می‌کنند. براساس آمار سازمان جهانی بهداشت، این مسئله به بحران جهانی مرگ تبدیل شده است. هر سال حدود ۷ میلیون نفر بر اثر آلودگی هوا جان‌شان را از دست می‌دهند. سوزاندن سوخت‌های فسیلی برای انرژی، حمل‌ونقل و صنعت، عامل اصلی آلودگی هواست. همان‌طور که عامل گرم شدن زمین و انتشار کربن نیز سوخت‌های فسیلی هستند.» مجمع جهانی اقتصاد، چنین از آلودگی هوا و خطرات آن می‌نویسد. چنانچه آلودگی هوا سالانه ۲۲۵ میلیارد دلار از اقتصاد جهان را از بین می‌برد. اقتصاد ایران نیز هر سال ۲.۳ درصد از تولید ناخالص داخلی خود را به‌دلیل آلودگی هوا از دست می‌دهد.

دریچه

پنجره ملی خدمات دولت هوشمند به کجا رسید؟

طبق اعلام وزیر ارتباطات و فناوری اطلاعات سازمان مناطق آزاد، تجاری و صنعتی جدیدترین دستگاهی است که به پنجره ملی خدمات دولت هوشمند متصل شده است.

به گزارش ایسنا، خدمت هوشمند بدون مراجعه حضوری، به صورت برخط و بدون ارسال هر گونه مدرکی قابل دریافت است که مورد آخر کار دشواری است و نیازمند اتصال بانک‌های اطلاعاتی همه دستگاه‌های دولتی به همدیگر است تا اطلاعات خود را با هم به اشتراک بگذارند.پنجره ملی خدمات دولت هوشمند هم ارائه‌دهنده خدمات دولتی به‌صورت یکپارچه، سریع و آسان به عموم مردم است که اکنون در مسیر آماده‌سازی و بهره‌برداری قرار دارد.

دستورالعمل اجرایی اتصال دستگاه‌های اجرایی به «پنجره واحد خدمات هوشمند دولت» شامل اولویت‌ها، اصول حاکم و ضوابط ساماندهی با همکاری دبیرخانه شورای اجرایی فناوری اطلاعات و سازمان اداری و استخدامی کشور تهیه و مطابق قانون برای تصویب نهایی به شورای اجرایی فناوری اطلاعات ارائه شد.

همچنین وزیر ارتباطات و فناوری اطلاعات اولویت اتصال و راه‌اندازی این پنجره را با دستگاه‌های دولتی دانسته و گفته بود وزارتخانه‌های مختلف و سازمان‌های ذیل این دستگاه‌ها باید در گام نخست، پنجره واحد خود را راه‌اندازی کنند.

بر این اساس به منظور تحقق دولت یکپارچه هوشمند در لایحه بودجه ۱۴۰۱ به پیشنهاد وزارت ارتباطات، اقداماتی برای اجرایی شدن این مسئله پیشنهاد شد که با مساعدت مجلس تبدیل به قانون شد.

طبق «بند و تبصره هفت قانون بودجه» تمام دستگاه‌های اجرایی و نهادهای عمومی مکلف شده‌اند تا پایان شهریورماه سال به راه‌اندازی پنجره واحد خدمات هوشمند خود اقدام کنند و حداقل ۳۰ درصد از خدمات پرکاربرد خود را به‌صورت کاملا غیرحضوری و برخط به مردم ارائه دهند.

در همین رابطه، به تازگی عیسی زارع پور وزیر ارتباطات و فناوری اطلاعات با انتشار پستی در یک پیام رسان داخلی اعلام کرده است سازمان مناطق آزاد، تجاری و صنعتی به پنجره ملی خدمات دولت هوشمند متصل شده است.

وزیر ارتباطات و فناوری اطلاعات گفت: سازمان مناطق آزاد، تجاری و صنعتی یکی دیگر از سازمان‌هایی است که به پنجره ملّی خدمات دولت هوشمند پیوسته است.

با توجه به شرایط خاص و حجم بالای خدمات این سازمان ارائه خدمات مورد نظر و در قالب پنجره ملی خدمات دولت هوشمند گام مهمی در تسریع خدمات یاد شده به متقاضیان محسوب می‌شود.

شهروندان از این پس می‌توانند با مراجعه به آدرس my.gov.ir خدماتی مانند صدور، تمدید، اصلاح، انتقال، تعلیق جواز تأسیس واحد صنعتی؛ صدور، تمدید، اصلاح، انتقال و تعلیق پروانه بهره‌برداری واحد صنعتی؛ صدور، تمدید، اصلاح، انتقال و تعلیق جواز تاسیس واحد صنعتی، استخراج رمز ارز، درخواست صدور کارت صنعتگر، درخواست ثبت شرکت برای شهروندان ایرانی و همچنین اتباع خارجی، صدور پروانه بهره‌برداری اقامتگاه بومگردی و خانه مسافر، صدور مجوز برگزاری نمایشگاه فرهنگی و هنری، درخواست واردات قطعات و ماشین‌آلات خط تولید، درخواست ثبت وادارت کالای همراه مسافر و... را در قالب پنجره ملّی خدمات دولت هوشمند دریافت کنند.

چندی پیش سخنگوی دولت هم گفته بود ۸۳ درصد دستگاه‌ها به سامانه پنجره واحد متصل شده‌اند و بیش از هشت میلیون نفر توانسته‌اند از خدمات پنجره واحد بهره‌مند شوند؛ ۱۷ درصد باقیمانده دستگاه‌ها هم یا در حال اتصال هستند یا مسائل فنی دارند که قرار است حل شود.

از فضای مجازی

تورم و صاحب آن ۴۰ گوسفند

سال ۱۳۹۲ پدرم را تشویق کردیم که به علت کهولت سن گوسفندان خود را فروخته و پول آن را نزد بانک سپرده بلندمدت بگذارد. تعداد ۴۰ راس دام به قیمت روز هر راس ۲۰۰ هزار تومان فروخت و کل پول حاصل از فروش گوسفندان مبلغ ۸ میلیون تومان شد.

آن را نزد یکی از بانک‌ها سپرده بلندمدت با سود تقریبی ۲۰ درصد نمود. طی ۸ سال گذشته حدود ۱۲ میلیون و ۸۰۰ هزار تومان سود گرفته که با جمع سپرده خودش ۲۰ میلیون و ۸۰۰ هزارتومان می‌شود.

حالا پدرم تا حدودی دچار کهولت سن شده و ایراد گرفته که من سود نمی‌خواهم لطفا گوسفندانم را پس بدهید!!؟ با کل پول حاصل از سپرده خودش و سود حاصل، ما حداکثر ۵ راس گوسفند می‌توانیم برایش خریداری کنیم. یعنی برای خرید تعداد ۳۵ راس گوسفند پول کم می‌آوریم.

این موضوع فرزندان را دچار چالش عجیبی نموده و خواستار به کار گرفته شدن بهترین کارآگاهان پلیسی شده‌اند که دزد آن تعداد ۳۵ راس گوسفند را مشخص نماید و یک قاضی عادل و آگاه نیز حکم عادلانه صادر نموده و علاوه بر تعداد ۳۵ راس گوسفند سود حاصل از شیر و پشم و زاد و ولد آن را محاسبه و به پدر برگرداند . درغیر این صورت پدر به فرزندان شک نموده و آنها را دزد گوسفندان خود قلمداد خواهد نمود!!!؟.

بنابراین از حاذق‌ترین کارآگاهان حوزه اقتصاد و عادل‌ترین قضات حاضر در کشور خواهشمند است این موضوع را مورد بررسی و این مرد پیر کم‌شنوا را به حقوق خویش برسانند. براستی چه کسی گوسفندان پدرم را دزدیده است؟

اما پاسخ :

پاسخی که هر کس می‌تواند به این پرسش بدهد این است که آن ۳۵ راس گوسفند را تورم دزدیده اما همه آن مال عاید ایجاد کننده تورم نشده است. بخشی نصیب دولت به معنی کلی کلمه شده که ایجاد کننده تورم است. البته ممکن است قسمت کوچکی از آن هم صرف کار مفیدی بشود. بخشی عاید رانت‌خوارها و بهرمندشوندگان از تورم مستمر شده که ممکن است هم اکنون در کانادا و یا استرالیا و اروپا باشد. حال شاید طرح این سئوال که گوسفند مسروقه چطور می‌تواند از اقیانوس بگذرد سئوال بس بی موردی است اما به این رانت‌خوارها هر چه بدهید تا کره ماه هم می‌برند!

در نهایت اینکه ضایعه اقتصادی که تورم‌های بالا و تصمیم‌های بعدی برای کنترل دستوری قیمت ایجاد می‌کند را نمی‌توان نادیده گرفت. این هزینه ضایع شده در اقتصاد به «هزینه مُرده» مشهور است. یعنی جامعه هزینه این ضایعه اقتصادی را پرداخت می‌کند و اما کسی سودی از این فرآیند دریافت نمی‌کند، مثل اینکه سود این فرآیند اقتصادی دود می‌شود و به هیچ کدام از سرمایه‌گذاران نمی‌رسد. به همین دلیل هم کینز گفته بود، کاهش ارزش پول که ناشی از تورم است، چنان نیروهای تخریب اقتصاد را به کار می‌اندازد که حتی یک نفر از میلیون‌ها نفر هم متوجه آن نمی‌شود. مردم فقط در مقاطعی از زندگی متوجه می‌شوند که هرچه با زحمت و تلاش در فعالیت اقتصادی و زحمت طی سالیان رشته‌اند پنبه شده مثل تنزل ارزش و قدرت خرید حقوق بازنشستگی و پس انداز بانکی... ، بدون اینکه متوجه شده باشند. چنین است که گاهی هم خشمگین می‌شوند.

منبع: مجمع فعالان اقتصادی

اقتصاد روز

سهم کدام کشورها از نفت بیشتر است

اداره اطلاعات انرژی امریکا درآمد نفتی سرانه ایران در ماه‌های ژانویه تا جولای امسال را فقط ۴۰۰ دلار برآورد کرده است که این رقم تنها از درآمد نفتی سرانه نیجریه و ونزوئلا بیشتر است.

به گزارش ایرنا، آمارهای اداره اطلاعات انرژی امریکا نشان می‌دهد متوسط درآمد نفتی سرانه اوپک در ۷ ماهه امسال میلادی ۹۵۰ دلار بوده است که این رقم نزدیک به کل درآمد سرانه نفتی اوپک در ۱۲ ماهه سال ۲۰۲۱ یعنی ۱۱۰۴ دلار است.

اعضای اوپک درآمد نفتی سرانه متفاوتی در هفت‌ماهه ۲۰۲۲ داشته‌اند و شکاف درآمدی عمیقی از این نظر بین کشورهای عضو اوپک مشاهده می‌شود به طوری که نیجریه به عنوان کشوری که کمترین درآمد نفتی سرانه را دارد تنها ۹۷ دلار درآمد نفتی سرانه داشته، اما این رقم برای کویت ۱۲۶ برابر بیشتر بوده است. درآمد نفتی سرانه کویت در هفت‌ماهه ۲۰۲۲ افزون بر ۱۲۲۴۰ دلار اعلام شده که بیشترین رقم در میان اعضای این سازمان است.

ایران نیز با وجود این که یکی از تولیدکنندگان بزرگ اوپک محسوب می‌شود از نظر درآمد نفتی سرانه در رده‌های پایینی قرار دارد. اداره اطلاعات انرژی امریکا درآمد نفتی سرانه ایران در ماه‌های ژانویه تا جولای امسال را فقط ۴۰۰ دلار برآورد کرده است که این رقم تنها از نیجریه و ونزوئلا بیشتر است.

ایران به عنوان هجدهمین کشور پرجمعیت جهان به‌رغم تولید و صادرات بالای نفت درآمد نفتی سرانه کمتری نسبت به کشورهای کم جمعیتی مثل کویت، لیبی و عراق دارد.

درآمد نفتی سرانه ایران در سال ۲۰۲۱ افزودن بر ۴۶۵ دلار بوده است. اداره اطلاعات انرژی امریکا پیش‌بینی کرده است درآمد نفتی سرانه ایران در ۱۲ ماهه سال ۲۰۲۲ به ۶۷۸ دلار برسد که این رقم نسبت به سال قبل ۴۵ درصد رشد خواهد داشت.

پس از کویت که بیشترین درآمد نفتی سرانه را در هفت‌ماهه ۲۰۲۲ داشته است امارات با ۶۷۰۹ دلار در رتبه دوم و عربستان با ۴۷۸۰ دلار در رتبه سوم از این نظر قرار گرفته‌اند.

میزان درآمد نفتی سرانه دیگر اعضای اوپک عبارت است از: الجزایر ۴۹۰ دلار، آنگولا ۶۸۵ دلار، کنگو ۷۶۹ دلار، گینه استوایی ۱۶۳۶ دلار، گابن ۱۶۷۰ دلار، عراق ۱۶۴۴ دلار، و لیبی ۲۲۲۹ دلار.

نوبت اول
م الف ۸۳

هیات موضوع قانون تعیین تکلیف وضعیت ثبتی اراضی و ساختمانهای فاقد سند رسمی

آگهی موضوع ماده ۳ قانون و ماده ۱۳ آئین نامه قانون تعیین تکلیف وضعیت ثبتی و اراضی و ساختمانهای فاقد سند رسمی

برابر رای شماره ۱۴۰۱۶۰۳۰۹۰۶۸۰۰۲۵۷۷ مورخ ۱۴۰۱/۰۸/۲۹ پرونده کلاسه ۱۴۰۱۱۱۴۴۰۹۰۶۸۰۰۰۱۶۷ هیات اول موضوع قانون تعیین تکلیف وضعیت ثبتی اراضی و ساختمانهای فاقد سند رسمی مستقر در واحد ثبتی حوزه ثبت ملک منطقه دو قزوین تصرفات مالکانه بلامعارض متقاضی مالکیت آقای محرمعلی فخرائی به شناسنامه شماره ۲۸۲۱ کدملی ۴۳۷۱۴۰۶۳۲۷ صادره از خدابنده فرزند عزیزعلی در ششدانگ یکباب ساختمان به مساحت ۷۲/۳۱ مترمربع پلاک شماره ۵ اصلی واقع در قزوین بخش ۵ حوزه ثبت ملک منطقه دو قزوین خریداری مع‌الواسطه از نوروزعلی دوست‌محمدی و رمضان دوست‌محمدی تائید و محرز گردیده است. لذا به منظور اطلاع عموم مراتب در دو نوبت به فاصله ۱۵ روز آگهی می‌شود در صورتی که اشخاص نسبت به صدور سند مالکیت متقاضی اعتراضی داشته باشند می‌توانند از تاریخ انتشار اولین آگهی به مدت دو ماه اعتراض خود را به این اداره تسلیم و پس از اخذ رسید. ظرف مدت یک ماه از تاریخ تسلیم اعتراض، دادخواست خود را به مراجع قضایی تقدیم نمایند. بدیهی است در صورت انقضای مدت مذکور و عدم وصول اعتراض طبق مقررات سند مالکیت صادر خواهد شد.

فرخ معینی، رئیس ثبت اسناد و املاک

تاریخ انتشار نوبت اول: ۱۴۰۱/۱۰/۰۴ تاریخ انتشار نوبت دوم: ۱۴۰۱/۱۰/۱۹